

Overføringsflyktninger i Norge 2023

TALL

SOM FORTELLER

Erling Haakerud Kvalø, Sophia Mai Howard Andresen, Harald Lunde og
Frøydis Strøm

RAPPORTER / REPORTS

2023/45

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå

Publisert: 13. desember

ISBN 978-82-587-1865-6 (elektronisk)

ISSN 1892-7513 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Forord

Denne rapporten gir en beskrivelse av overføringsflyktninger i Norge med hovedvekt på gruppens demografiske sammensetning, kvalifiseringsløp og arbeidsmarkeds- og inntektsstatus. Statistisk sentralbyrå har tidligere publisert fire rapporter om overføringsflyktninger i Norge (Aalandslid 2008, Henriksen 2012, Utne og Strøm 2020, Kulasingam, Strøm, Lunde og Bratholmen 2021), samt tre artikler i tilhørende serie (Enes 2017, Utne 2018, Strøm et al. 2020).

Rapporten er en videreføring av foregående publikasjoner, og i likhet med 2021-utgaven går den noe dypere inn i overføringsflyktingenes utdanning, arbeidsmarkedsstatus og inntektssituasjon enn tidligere.

Erling Kvalø (kapittel 3), Sophia Mai Howard Andresen (kapittel 4), Harald Lunde (kapittel 5 og 6) og Frøydis Strøm (kapittel 7) har utarbeidet tabellene og skrevet rapporten. Jan Furseth takkes for grundig gjennomlesning og nyttige innspill.

Rapporten er finansiert av Arbeids- og inkluderingsdepartementet som del av rammeavtalen om innvandringsrelatert statistikk.

Statistisk sentralbyrå, 5. desember 2023.

Ann-Kristin Brændvang

Sammendrag

Overføringsflyktninger er personer som har flyktet fra sitt hjemland og som har blitt overført til et tredje land. Ved inngangen til 2023 bor det drøyt 48 000 overføringsflyktninger i Norge. I denne rapporten gir vi en demografisk beskrivelse av denne gruppen flyktninger, deres deltakelse og resultater i utdanning, deres tilknytning til arbeidsmarkedet samt en oversikt over deres inntekts- og levekårssituasjon.

Som andel utgjør overføringsflyktninger 17 prosent av alle som har kommet til Norge med flyktningbakgrunn. Siden 2014 er fem av ti overføringsflyktninger som har kommet til Norge fra Syria. Nær halvparten av overføringsflyktningene er under 18 år når de kommer til landet, og andelen unge er økende. Kjønnfordelingen har også endret seg over tid, fra å være en gruppe med overvekt av menn, utgjør kvinner nå halvparten av alle overføringsflyktninger i Norge.

Som for andre flyktninger blir overføringsflyktninger bosatt over hele landet. De bor i noe større grad i hovedstadsområdet enn befolkningen generelt, men ikke i like stor grad som innvandrere generelt og andre flyktninger. Generelt ser vi at fordelingen mellom fylkene for overføringsflyktninger er noe mer lik fordelingen i hele befolkningen enn det som er tilfellet for innvandrere samlet og flyktninger i alt.

Utdanningsnivået blant overføringsflyktninger i Norge er variert, der nær halvparten har grunnskole som sitt høyeste oppnådde nivå. Dette ligger omtrent på linje med flyktninger generelt, men er betydelig lavere enn utdanningsnivået blant innvandrere generelt og den samlede befolkningen. Det er også tydelige variasjoner basert på opprinnelsesland og botid, hvor de som har bodd i Norge i over 10 år generelt sett har høyere utdanning sammenlignet med de med kortere botid.

To av tre overføringsflyktninger i alderen 15-66 år var i arbeid eller utdanning i november 2021, og denne andelen har vært relativt stabil de siste årene. Dette er litt lavere enn for flyktninger generelt sett (ett prosentpoeng), men hele 16 prosentpoeng lavere enn for befolkningen i tilsvarende aldersgruppe. Blant den store gruppen med syriske overføringsflyktninger er om lag 65 prosent i arbeid eller utdanning, men hele 25 prosent er fremdeles i introduksjonsprogrammet.

Samlet sett var noe under halvparten (48 prosent) av alle overføringsflyktninger i Norge sysselsatt i november 2021, og dette er 3 prosentpoeng høyere enn i november 2020. Andelen sysselsatte er klart høyere blant mannlige overføringsflyktninger (52 prosent) enn blant kvinnelige (43 prosent). Det er en relativt sterk sammenheng mellom botid og sysselsetting, men samtidig er det variasjon etter landbakgrunn. Overføringsflyktninger fra land med relativt lang gjennomsnittlig botid har stort sett høyere andel sysselsatte enn land med kortere botid. Sammenliknet med tallene for 2019 og 2020 er det syrrere som i størst grad har endret status på arbeidsmarkedet, men fremdeles er bare 1 av 4 syriske overføringsflyktninger sysselsatte. Det er også stor forskjell mellom kvinner og menn fra Syria, og mer enn dobbelt så stor andel menn (33 prosent) som kvinner (14 prosent) er sysselsatt.

Overføringsflyktningene har et lavt inntektsnivå, både når vi sammenligner med hele befolkningen og alle innvandrere. Det er imidlertid lite som skiller overføringsflyktninger fra alle flyktninger sett under ett. Mens overføringsflyktningene har en median inntekt etter skatt per forbruksenhet som tilsvarer 66 prosent av hele befolkningens inntektsnivå, har personer i flyktningehusholdninger en medianinntekt som tilsvarer 68 prosent av befolkningens. Overføringsflyktninger med lengst botid, blant annet fra Vietnam, har også de høyeste inntektene.

Overføringsflyktninger har vesentlig større andel med vedvarende lavinntekt (49 prosent), sammenlignet med hele befolkningen (10 prosent) og alle innvandrere (26 prosent). Det er imidlertid lite som skiller overføringsflyktninger fra alle personer med flyktningbakgrunn, der 42 prosent har vedvarende lavinntekt.

Abstract

Resettlement refugees are people who have fled their home country and who have been transferred to a third country. At the beginning of 2023, there will be over 48 000 resettlement refugees in Norway. In this report, we provide a demographic description of this group of refugees, their participation and results in education, their connection to the labor market and an overview of their income and living conditions. As a proportion, resettlement refugees make up 17 per cent of all those who have come to Norway with a refugee background, and 6 out of ten comes from one of the following countries: Syria, Iran, Vietnam, Congo and Iraq. Since 2014, half of the resettled refugees who have come to Norway are from Syria.

Nearly half of the resettlement refugees are under the age of 18 when they arrive in the country, and the proportion of young people is increasing. The gender distribution has changed over time. Most of resettlement refugees has historically been male individuals. Since 2009 we have seen a shift towards resettling more women than men. The beginning of 2023 was the first time the distribution of men and women was approximately equal among resettlement refugees. As with other refugees, resettlement refugees are residing throughout the country. They live to greater extent in the metropolitan area than the population in general, but not to the same extent as immigrants in general and other refugees.

The educational attainment among resettlement refugees in Norway is varied, with nearly half having completed only primary school. This is approximately in line with refugees in general but significantly lower than the educational levels among immigrants overall and the entire population. There are also noticeable variations based on country of origin and length of residence, where those who have lived in Norway for over 10 years generally have higher educational attainment compared to those with shorter residency.

In the fourth quarter of 2021, a total of two out of three resettlement refugees between the ages of 15 and 66 were in work or education / introduction scheme, and this proportion has been virtually unchanged in recent years. Among the large group of Syrian resettlement refugees, around 65 per cent are in work or education, but fully 25 per cent are still in the introduction programme. Overall, just under half (48 per cent) of all resettlement refugees in Norway were employed in November 2021, and this is 3 percentage points higher than in November 2020. The proportion of employed is clearly higher among male resettlement refugees (52 per cent) than among women (43 per cent). There is a relatively strong connection between length of stay and employment, but at the same time there is variation according to country of origin. Compared with the figures for 2019 and 2020, it is Syrians who have changed their status on the labor market to the greatest extent, but still only 1 in 4 Syrian resettlement refugees is employed. There is also a big difference between women and men from Syria, and more than twice as many men (33 per cent) as women (14 per cent) are employed.

The resettlement refugees have a low income level, both when we compare with the entire population and all immigrants. However, there is little that separates resettlement refugees from all refugees taken as a whole. While the transfer refugees have a median income corresponding to 66 per cent of the entire population's income level, persons in refugee households have a median income corresponding to 68 per cent of the population. Migrant refugees with the longest period of residence, such as those from Vietnam, also has the highest incomes.

Resettlement refugees have a significantly larger share with persistent low income (49 per cent), compared with the entire population (10 per cent) and all immigrants (26 per cent). However, there is little that separates resettlement refugees from all persons with a refugee background, where 42 per cent have persistent low income.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Innledning	7
1.1. Overføringsflyktnings vei til Norge	7
2. Datagrunnlag og valg av indikatorer	9
2.1. Datagrunnlaget.....	9
2.2. Valg av indikatorer på integrasjon	12
2.3. Sammenligningsgrupper	13
2.4. Begreper og definisjoner.....	13
3. Overføringsflyktninger i Norge - hvem er de?	16
3.1. Hvem har kommet til Norge som overføringsflyktninger?	18
3.2. Overføringsflyktninger bosatt i Norge	26
3.3. Overføringsflyktninger bor oftest i husholdninger med barn	30
3.4. Hvor er overføringsflyktningene bosatt?.....	31
3.5. De fleste får norsk statsborgerskap etter sju år.....	36
4. Utdanning	37
4.1. Rundt halvparten av overføringsflyktningene har kun gjennomført grunnskolen eller har lavere utdanningsnivå.....	38
4.2. Botid har mye å si for manglende grunnskolepoeng	41
4.3. Færre med direkte overgang til videregående opplæring	43
4.4. 66 prosent fullfører videregående	45
4.5. Lav andel studenter 19-29 år i høyere utdanning	46
5. Arbeidsmarkedstilknytning	47
5.1. Om bruk av opplysninger fra System for persondata (SFP).....	48
5.2. Flest med arbeidsmarkedstilknytning i Møre og Romsdal.....	56
5.3. Oppsummering	61
6. Sysselsetting	62
6.1. Om lag halvparten av overføringsflyktningene er sysselsatt.....	62
6.2. Nær 10 prosent høyere sysselsetting blant menn	63
6.3. Sammenheng mellom sysselsetting og botid.....	64
6.4. 6 av 10 i slutten av tyveårene er sysselsatt	65
6.5. Størst forskjell mellom kvinner og menn i 20- og 30-årene	66
6.6. Høyest sysselsetting i Oslo og Viken	67
6.7. Høy sysselsetting i Viken-kommuner	68
6.8. Nær halvparten av kvinnelige overføringsflyktninger jobber innen helse- og sosialtjenester	69
6.9. Yrkesfordeling blant lønnstakere	70
6.10. Flere menn enn kvinner jobber heltid	73
6.11. Oppsummering	76
7. Inntekt	77
7.1. Inntekt etter skatt per forbruksenhet.....	77
7.2. Yrkestilknytning	81
7.3. Husholdningenes inntektsnivå og -sammensetning	82
7.4. Ulike typer overføringer	84
7.5. Vedvarende lavinntekt.....	86
Referanser	92
Vedlegg A: Vedleggstabeller kapittel 6	95
Figurregister	97
Tabellregister	100

1. Innledning

1.1. Overføringsflyktningers vei til Norge

Overføringsflyktninger, som også omtales som kvoteflyktninger eller FN-flyktninger, er personer som verken kan vende tilbake til hjemlandet sitt eller har mulighet til å få opphold i landet de befinner seg i. Vanligvis registreres disse personene som flyktninger hos FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) og presenteres for gjenbosetting til et tredje land. Overføringsflyktninger får komme til Norge etter organisert uttak, som regel i samarbeid med UNHCR. 52 071 overføringsflyktninger bodde i Norge ved inngangen til 2023.

Gjenbosetting er, i tillegg til repatriering og lokal integrering, én av tre varige løsninger for mennesker på flukt (UNHCR, 2010). Det er ingen internasjonal forpliktelse for land til å ta imot overføringsflyktninger, og det er få land globalt som har årlige kvoter tilsvarende i Norge. Likevel har antall land som gjenbosetter flyktninger økt de siste årene. I perioden 2016-2022 ble det gjenbosatt drøye 431 000 flyktninger i 36 forskjellige land. 57 prosent av disse flyktningene ble gjenbosatt i USA og Canada. Blant de nordiske landene er det Sverige som har den største kvoten, mens Norge i perioden 2016-2022 var det 8. største gjenbosettingslandet globalt (UNHCR, 2023). Noen land har i likhet med Norge etablert regelmessige gjenbosettingsprogrammer for flyktninger med årlige kvoter, mens andre land gjenbosetter flyktninger på mer ad hoc-basis.

For Norges del har kvotens størrelse og innretning variert over tid. Stortinget fastsetter etter forslag fra regjeringen hvor mange overføringsflyktninger Norge skal ta imot, og dette bestemmes for perioder på tre år av gangen. Fra slutten av 1990-tallet lå den årlige kvoten på mellom 1 000 og 1 500 overføringsflyktninger, men i 2015 sørget et bredt forlik på Stortinget for å utvide kvoten, og den har siden ligget på mellom 2 000 og 3 000 i året. Det kan komme både færre og flere overføringsflyktninger enn den vedtatte kvoten, og det er ofte et etterslep fra en overføring blir innvilget til flyktingen ankommer. Bosetting av overføringsflyktninger til Norge har i perioden mellom 2020 til 2021 vært preget av covid-19. Kvoten for 2020 var satt til 3 015 overføringsflyktninger (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020). 2 401 søknader ble innvilget, mens kun 1 527 overføringsflyktninger ble bosatt i Norge i 2021 (Utlendingsdirektoratet (UDI), 2021). Omtrent halvparten av kvoten på 3 000 personer ble fylt opp i 2020. Den uoppfylte kvoten fra 2020 har ført til at kvoten for 2021 ble utvidet med 608 plasser i tillegg til kvoten på 3 000. Det ble innvilget 3 470 kvoteflyktninger i 2021, medregnet 51 gjenbosatte fra Hellas og 87 konsulære saker fra Afghanistan ble kvoten på 3 608 fylt (Utlendingsdirektoratet (UDI), 2021). Det ankom 3 638 overføringsflyktninger i Norge i 2021. I 2022 ble det tildelt en kvote på 3 000 overføringsflyktninger i tillegg til en del av kvoten som ikke ble fylt opp i 2021 (Utlendingsdirektoratet (UDI), 2022).

I hver treårsperiode fastsettes underkvoter for nærmere angitte flyktinggrupper- og kategorier. Hovedandelen av kvoten består av flyktninger av en eller flere nasjonaliteter som velges ut i bestemte vertsland ved bruk av uttakskommisjoner. I tillegg har man årlige underkvoter for hastesaker, medisinske saker, samt en underkvote med «åpne plasser» for å gi mulighet til gjenbosetting av enkeltindivider som ikke faller inn under andre delkvoter. Basert på dette er det UNHCR sitt ansvar å fremme søknader for overføringsflyktninger til UDI utfra hvem de mener har størst gjenbosettings- og beskyttelsesbehov. Deretter avgjør UDI hvem som får komme til Norge. Saker fremmet av UNHCR gis prioritet, men UDI kan også behandle søknader fremmet av andre organisasjoner som kan inngå i underkvoten for «åpne plasser.»

Hvilke grupper som skal prioriteres fastsettes av Justis- og beredskapsdepartementet. Hovedkriteriet for uttak er at personene skal ha behov for internasjonal beskyttelse og gjenbosetting. Utover dette vektlegges noen ytterligere momenter som kan variere fra år til år (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020). Integreringsperspektivet sto sentralt før 2008 og UDI skulle ved

uttak vektlegge flyktnings mulighet for å integreres i det norske samfunnet gjennom å prioritere personer med relevant utdanning og yrkeserfaring for norsk arbeidsliv. Fra 2009 ble det lagt vekt på kvinners behov for beskyttelse, og da spesielt gruppen «sårbare kvinner.» I tillegg står barneperspektivet sentralt, og familier med barn under 18 år skal prioriteres. I Sundvollen-plattformen fra 2013 ble integreringsperspektivet gjeninnført gjennom et eget punkt om at Norge skal «prioritere kvoteflyktninger med størst sjanse for vellykket integrering». For 2020 var prioritering av lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LHBTIQ+) som gruppe og som individ ved uttak av overføringsflyktninger vektlagt (Kunnskapsdepartementet, 2020). Hurdalsplattformen viderefører kvinne og barneperspektivet, men viderefører ikke integreringsperspektivet til Sundvollen-plattformen (Statsministerens kontor, 2021).

Vi kan dermed identifisere fire prioriteringer som står sentralt ved uttak av overføringsflyktninger:

- Integreringsperspektivet
- Kvinneperspektivet (fra 2009)
- Barneperspektivet
- LHBTIQ+ perspektivet (fra 2020)
- Barn- og kvinner-perspektivet fra (2021)

Når en overføringsflyktning er innvilget opphold av UDI, tar det vanligvis noen måneder å forberede reisen til Norge. I løpet av denne perioden overføres saken til Integrering- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) som gjør avtale med en kommune om bosetting. Så snart man har funnet en bosettingskommune, organiserer Den internasjonale organisasjonen for migrasjon (IOM) reisen til Norge. Målet er at alle skal være bosatt i en kommune senest seks måneder etter at en oppholdstillatelse er innvilget.

2. Datagrunnlag og valg av indikatorer

2.1. Datagrunnlaget

Alle data som er benyttet i denne rapporten, er hentet fra statistikkssystemer i SSB basert på administrative data, som oppdateres årlig i forbindelse med statistikkproduksjonen. Det er altså ikke innhentet data spesielt til denne rapporten.

Befolkningsstatistikk

Grunnlaget er SSBs befolkningsregister (FREG), som har Folkeregisteret i Skatteetaten som kilde. Folkeregisterdata utgjør en viktig del av grunnlagsdata for SSBs personstatistikker. FREG er hovedkilde for all løpende befolkningsstatistikk inklusive statistikk over innvandrere. Registeret omfatter alle som er, eller har vært registrert bosatt i Norge fra 1964 til nå, og i tillegg alle som var registrert bosatt ved folketellingen i 1960. Hovedkriteriet for å bli regnet som bosatt i folkeregisteret er at man oppholder seg i Norge i minst seks måneder. Asylsøkere blir ikke registrert som bosatte før de får oppholdstillatelse. Populasjonene som er benyttet i denne rapporten er bosatte per 1.1.2023.

Familie- og husholdningsstatistikk

Statistikken over familier og husholdninger bygger på opplysninger fra Folkeregisteret. Matrikkelen i Kartverket og Enhetsregisteret i Brønnøysundregistrene per 1.januar i referanseåret. For studenter som mottar borteboerstipend og er registrert bosatt hjemme hos foreldrene, blir det i tillegg hentet inn alternative adresser fra NRK, Posten, Lånkassen og lærestedene. Studenter som er registrert bosatt sammen med foreldrene mens de studerer i utlandet, er ikke inkludert.

Statistikk etter innvandringsgrunn og flyktingestatistikk

Kildene er data fra FREG komplettert med data fra Utlendingsdatabasen i UDI (UDB). Dette er en database for alle saker som gjelder søknad om besøk og opphold i Norge samt om dem som oppholder seg i asylmottak. UDB er den viktigste kilden til informasjon om innvandringsgrunn, herunder personer med flyktingbakgrunn.

Utdanningsstatistikk

Karakterdataene fra grunnskolen er registerdata hentet inn fra fylkeskommunenes inntakssystem VIGO, og inneholder standpunkt- og eksamenskarakterer for avgangselevne. På bakgrunn av disse karakterene beregnes hver enkelt elevs grunnskolepoeng, som er en samlet poengsum beregnet ut fra alle standpunkt- og eksamenskarakterene på vitnemålet i Grunnskolen. Elever ved Steinerskoler¹ og elever ved norske skoler i utlandet² er ikke inkludert i tallene.

Datagrunnlaget for *elever, lærlinger og lærekandidater* i videregående opplæring er også hentet inn fra VIGO. Dataene omfatter opplysninger om igangværende utdanning per 1. oktober og avsluttet utdanning for elever, lærlinger og lærekandidater i videregående opplæring under opplæringsloven.

Innenfor igangværende *utdanning på universitets- og høyskolenivå* hentes datagrunnlaget fra Database for statistikk om høgre utdanning (DBH³) og fra enkelte høyskoler. Statistikken omfatter alle personer registrert som studenter ved institusjonene, med 1. oktober som tellingstidspunkt.

¹ Steinerskoler har avvikende vurderingspraksis og er derfor ikke inkludert.

² Statistikken innebærer kun tall for norske skoler i Norge.

³ Database for statistikk om høyere utdanning: <https://dbh.hkdir.no/>

Kartleggingene av *befolkningens høyeste utdanningsnivå* bygger på administrative utdanningsdata som trekkes direkte ut fra Nasjonal utdanningsdatabase (NUDB⁴). NUDB er en forløpsdatabase som samler all SSBs individbaserte utdanningsstatistikk tilbake til 1970. Datagrunnlaget omfatter personer som er registrert bosatt i Norge per 1. oktober hvert år. Den utdanningsaktiviteten som har høyest nivå i Standard for utdanningsgruppering (NUS2000⁵), som er registrert i NUDB, gir status for høyeste utdanningsnivået til den enkelte person.

SSB har mangelfulle data for utdanning fullført i utlandet. Manglene er størst for innvandrere som nylig har kommet til Norge. Dette skyldes delvis at det kan ta tid å få registrert utdanning tatt i utlandet. For dem som har bodd lenger i Norge, er dekningen bedre. SSB har derfor gjennomført tiltak for å kunne gi bedre statistikk over utdanningsnivå for innvandrere med uoppgitt utdanningsnivå i registeret. Utdanningsnivået for personer der denne opplysningen mangler er beregnet ved hjelp av en statistisk metode (imputering). For en nærmere redegjørelse av metoden og den usikkerhet den medfører når den brukes for små populasjoner, se Jentoft (2014). Vi har i rapporten valgt å presentere beregnede tall for arbeidsinnvandrere fra land utenfor EØS og andre grupper av innvandrere.

Inntektsstatistikk for husholdninger

Statistisk sentralbyrås inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger er benyttet i kapittel 7 i denne rapporten. Denne omfatter alle registrerte kontante inntekter som husholdningene mottar. Fra og med inntektsåret 2004 er dette en heldekkende statistikk som omfatter alle personer i privathusholdninger som bor i landet ved utgangen av året. Inntektsopplysninger påkobles fra ulike administrative datasystemer fra for eksempel Skatteetaten, NAV, Husbanken og Lånekassen. Husholdningssammensetning er avledet ved hjelp av ulike kilder som blant annet Folkeregisteret, Lånekassen, Postens adresseregister og skattemeldingsopplysninger. Statistikken er en totaltelling som omfatter alle personer i privathusholdninger bosatt i landet ved utgangen av året.

Husholdninger i inntektsstatistikk og husholdningsstatistikk

Inntektsstatistikken har lengre produksjonstid enn husholdningsstatistikken, noe som betyr at mer oppdaterte data kan nyttes i husholdningsdannelsen. Dette gjelder særlig data fra Skatteetaten. Videre er det, ut fra de to statistikkens formål, noen forskjeller i husholdningsdannelsen, i hovedsak for énpersonfamilier. En annen forskjell er at studenthusholdninger ikke inngår i inntektsstatistikken. Resultatet er at inntektsstatistikken har litt færre husholdninger i alt enn husholdningsstatistikken (forskjell på litt under 2 prosent). Forskjellen er størst for flerfamiliehusholdninger og husholdninger som består av par uten barn. Antallet aleneboende er noe større i inntektsstatistikken enn i husholdningsstatistikken.

System for persondata

I system for persondata (SFP) samles opplysninger fra flere registre i SSB. Populasjonen er alle bosatte i alderen 15 år og over og i tillegg en del personer som ikke er bosatte. I denne rapporten er det bare data om bosatte personer som benyttes. Referanseuka er tredje uke i november hvert år, også benevnt 4. kvartal. SFP inneholder opplysninger om hvorvidt en person i referanseuka er sysselsatt, registrert arbeidsledig, på sysselsettingstiltak eller under utdanning. Videre finnes det opplysninger om personene mottar ytelser innenfor kategoriene, helserelaterte ytelser, pensjoner og andre ytelser som for eksempel sosialhjelp. For mer informasjon om System for persondata, se Nerland, Aurdal og Horgen (2011).

⁴ Nasjonal utdanningsdatabase: <https://www.ssb.no/data-til-forskning/utlan-av-data-tilforskere/variabellister/utdanning/nasjonal-utdanningsdatabase>

⁵ Norsk standard for utdanningsgruppering 2016: <https://www.ssb.no/utdanning/norsk-standard-for-utdanningsgruppering>

SFP henter opplysninger om sysselsetting gjennom sysselsettingsstatistikken som bygger på data hentet fra ulike administrative datasystemer. Fra og med 2015 er denne statistikken i hovedsak basert på data fra A-ordningen. Gjennom A-ordningen ble rapportering fra arbeidsgiverne til NAVs Aa-register og rapporteringer til Skatteetaten og SSB samlet i en ny, felles rapporteringsløsning. Ordningen innebærer at SSB får opplysninger om lønn og ansatte direkte fra A-meldingen i stedet for fra flere ulike kilder som tidligere. I tillegg til A-ordningen benyttes andre registre, der de viktigste er skattemeldingen inkludert selvstendig næringsdrivende, registeret over vernepliktige og Enhetsregisteret.

Bruk av ny datakilde fra 2015 påvirker sammenliknbarheten med de foregående år for sysselsetting. Mer informasjon om A-ordningen kontra tidligere datakilder fås her: <http://www.ssb.no/arbeid-oglonn/naermere-om-forholdet-mellom-gammel-og-nystatistikk>.

Data om personer som er helt arbeidsledige, i ordinære arbeidsmarkedstiltak og personer med nedsatt arbeidsevne er hentet fra NAVs saksbehandlersystem ARENA.

Opplysninger i SFP om igangværende utdanning er hentet fra NUDB supplert med data fra Helsepersonellregisteret og Datasystem for flyktning- og utlendingssaker i UDI.

De fleste data om de ytelsene som inngår i SFP kommer fra datasystemer i NAV. For pensjoner fra andre enn NAV/folketrygden er kilden skattemeldingen som SSB mottar fra Skatteetaten.

Om bruken av SFP i denne rapporten

Utgangspunktet i SFP er variabler som for hver person angir aktivitet eller ei for hver tilstand/ytelse/status som inngår. En person kan da ha aktivitet i mer enn én status. Det lages så en beregning der hver person plasseres i én status ut fra en bestemt prioritering. Hovedgruppene er prioritert i denne rekkefølgen: Sysselsatte, registrert helt arbeidsledig, andre arbeidssøkende (inkl. deltakelse i introduksjonsordningen), under utdanning, helserelaterte ytelser, pensjoner, andre ytelser/statuser og ukjent status (ikke i noen av statusene nevnt ovenfor). Se også Nerland, Aurdal og Horgen (2011).

I arbeidsmarkedsstatistikken gis det prioritet til dem som er i arbeidsstyrken (sysselsatte og helt arbeidsledige), det vil si de som tilbyr arbeidskraften sin på arbeidsmarkedet. De som er under utdanning (og ikke samtidig sysselsatte) er da utenfor arbeidsstyrken.

I denne rapporten tar vi utgangspunkt i aktivitet. Som aktive regner vi da de som er sysselsatte, og de som er under utdanning eller deltar i introduksjonsprogrammet. Disse prioriteres da foran registrert arbeidsledige.

Når det gjelder de andre statusene, for eksempel helserelaterte ytelser, kontantstøtte/enslig forsørger og sosialhjelp, er det mange som har disse i kombinasjon med blant annet arbeid, utdanning, introduksjonsprogram eller arbeidsledighet. I slike tilfeller er arbeid og annen aktivitet, samt registrert arbeidsledighet, prioritert.

I denne rapporten har vi følgende gruppering ut fra en prioritering av status i SFP:

- Aktive (tilknyttet arbeidsmarkedet)
 - Sysselsatte
 - Sysselsatte og under utdanning
 - Under utdanning
 - Deltakere i introduksjonsordningen
- Ikke aktive (ikke tilknyttet arbeidsmarkedet)
 - Registrert helt arbeidsledige

- Andre arbeidssøkende (ordinære tiltaksdeltakere mv.)
- Helserelaterte ytelser (sykepenger, arbeidsavklaringspenger, uføretrygd)
- Sosialhjelp
- Kontantstøtte, enslig forsørger
- Pensjoner, nedsatt arbeidsevne (alderspensjon, AFP mm.)
- Ukjent status (ikke registrert i noen av de benyttede datakildene)

2.2. Valg av indikatorer på integrasjon

Overføringsflyktninger er en av få grupper av innvandrere som norske myndigheter i stor grad kan påvirke sammensetningen av, og regjeringens målsettinger og prioriteringer vil være sentralt ved uttak av overføringsflyktninger. Både i Sundvolden- og Jeløya-plattformene uttrykker regjeringen i sin innvandringsstrategi at de vil «prioritere kvoteflyktninger med størst sjanse for vellykket integrering.» Hva som konkret legges i «vellykket integrering» er ikke nærmere utdypet, men i retningslinjene for uttak av overføringsflyktninger spesifiseres det at «ved uttak av personer over 18 år skal de med utdanning og yrkeserfaring av relevans for norsk arbeidsliv prioriteres» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2015).

I hvilken grad vi har kunnskap til å måle integrering avhenger av hvordan vi forstår og operasjonaliserer begrepet integrering. SSB har til nå ikke operert med noen definisjon av integrering, på tross av at integrering ofte er et implisitt eller eksplisitt tema for statistikken vi produserer om innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Dette skyldes blant annet at det per dags dato ikke finnes en omforent definisjon av integrasjon og hva som utgjør «vellykket integrering.» En endelig definisjon av integrering vil i stor grad avhenge av normative vurderinger om hva målet for integreringspolitikken er. Les mer om dette i SSBs publisering om indikatorer for integrering (Barstad & Molstad, 2020).

Fra myndighetenes hold kan det sies at arbeidslinjen har vært det dominerende ideologiske rammeverket for integrering siden slutten av 1990-tallet, med særlig vekt på det overordnede målet om at innvandrere skulle bli selvforsørget så raskt som mulig etter bosetting. Eksempler på dette er introduksjonsloven fra 2003 og den nylig vedtatte integreringsloven (Prop. 89 L (2019–2020)) som tar sikte på å styrke innvandreres yrkesdeltakelse og økonomiske selvstendighet gjennom målrettet kvalifisering av nyankomne flyktninger.

Tidligere studier har vist at overføringsflyktninger i mindre grad kommer i arbeid eller utdanning sammenlignet med flyktninger med asylbakgrunn, men det er gjort få systematiske studier av hvilke overføringsflyktninger som har størst sjanse for vellykket integrering, samt hva slags egenskaper som fremmer eller hemmer integrering. Forskningen retter oftest søkelyset mot kommunal eller statlig tilrettelegging for kvalifisering og arbeid, og mindre mot hvilke individuelle eller kollektive egenskaper som kan gjøre integreringen lettere.

Et viktig formål med denne rapporten er å beskrive hvordan det går med overføringsflyktninger som bor i Norge, og undersøke gruppens integreringsforløp etter et sett med utvalgte bakgrunnsvariabler. Barstad & Molstad (2020) omtaler indikatorer som måler hvorvidt innvandrere oppnår de samme sosioøkonomiske godene som andre samfunnsmedlemmer for strukturell integrasjon. Dette knyttes ofte til dimensjoner som utdanning og kvalifisering, sysselsetting, inntekt og bolig, og det er disse dimensjonene som vil bli omtalt i rapporten. Andre dimensjoner som deltakelse i foreningsliv, kontakt med venner og naboer, og opplevelse av tilhørighet og samhold er også viktige deler av integreringen. Det finnes imidlertid ikke informasjon om slike forhold i datakildene som vi har til rådighet.

2.3. Sammenligningsgrupper

I et integreringsperspektiv er det naturlig å sammenligne overføringsflyktninger med alle flyktninger sett under ett eller hele befolkningen. Situasjonen for overføringsflyktninger er noe annerledes enn for dem som kommer til Norge som asylsøkere. I utgangspunktet skal de to gruppene motta samme tilbud når de kommer til sin nye bosettingskommune. I starten vil imidlertid overføringsflyktninger ha behov for tettere oppfølging. Overføringsflyktninger bosettes i de aller fleste tilfeller direkte i en kommune uten å gå veien om opphold i asylmottak. Dette kan slå positivt ut for integrering da de raskt kommer med i introduksjonsprogrammet og kan komme videre til arbeid eller utdanning. Dessuten har de allerede før de kommer til Norge gjennomgått et kulturorienteringsprogram som skal gi dem grunnleggende innsikt i norsk kultur og dagligliv. På den andre siden kan det tenkes at asylsøkere i den perioden de oppholder seg på mottak, opparbeider seg norsk språkkompetanse og kunnskaper om det norske samfunnet som de senere får nytte av etter bosetting i en kommune.

2.4. Begreper og definisjoner

Innvandrere: Personer som er født i utlandet med to utenlandsfødte foreldre og som på et tidspunkt har innvandret til Norge. Definisjonen er uavhengig av statsborgerskap. Adopterte regnes ikke som innvandrere i statistikken.

Innvandringsgrunn: Grunn til første innvandring, slik det fremkommer i utlendingsdatabasen (UDB) til UDI, og slik en ellers kan avlede den til ut fra ulike relevante variabler. Den oppgis for ikke-nordiske statsborgere ankommet i 1990 eller senere. Vi skiller mellom arbeidsinnvandring, familieinnvandring, flukt, utdanning og «annen innvandring».

Personer med flyktningbakgrunn: Personer som er kommet til Norge av fluktgrunner, inkludert familieinnvandrede til disse. Med fluktgrunner menes at vedkommende har fått beskyttelse i Norge uten hensyn til om vedkommende har fått flyktningstatus etter Genèvekonvensjonen. Personer med opphold på humanitært grunnlag regnes også med. Personer med flyktningbakgrunn benevnes i denne rapporten som **flyktninger**.

Primærflyktninger: Omfatter personer med asyl eller opphold på humanitært grunnlag, overføringsflyktninger og de som har fått kollektiv beskyttelse.

Overføringsflyktninger: Personer som har flyktet fra sitt hjemland og som har blitt overført til et tredje land etter organisert vedtak, vanligvis i samarbeid med FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR). Stortinget fastsetter en kvote for hvor mange overføringsflyktninger Norge kan motta hvert år. Gruppen kalles også for kvoteflyktninger eller FN-flyktninger.

Familietilknyttet til flyktning: Personer som gis oppholdstillatelse fordi de er nære slektninger til en primærflyktning. Familieinnvandring gjelder i hovedsak ektefelle og barn under 18 år. Gjelder både familiegjenforening og familieetablering.

Introduksjonsordningen: Samlebetegnelse for introduksjonsprogrammet og introduksjonsstønad.

Landbakgrunn: En variabel som konstrueres med utgangspunkt i informasjon om fødeland i tre generasjoner. Variabelen viser til eget, eventuelt mors, eventuelt fars eller besteforeldres utenlandske fødeland. I tilfeller der foreldrene har ulikt fødeland, er det mors fødeland som blir valgt.

Statsborgerskap: Dette gjelder statsborgerskap ved referansetidspunktet så lenge ikke annet er nevnt. I denne rapporten brukes også statsborgerskap ved innvandring.

Bosettingsår: Dette er det året innvandrere ble bosatt i Norge ifølge folkeregisteret. For overføringsflyktninger vil dette normalt være det året de kom til landet. For flyktninger med ankomsttidspunkt sent på året (ifølge UDIs registre), kan det hende de ikke vil bli bostedsregistrert i folkeregisteret før i begynnelsen av året etter. Tall for overføringsflyktninger bosatt i et gitt år i denne rapporten, kan derfor avvike noe fra tall fra UDIs statistikk over ankomne overføringsflyktninger i samme år. Botid måles i hele år fra bosettingsår til referanseår.

Privathusholdning: Alle personer som bor i samme privatbolig (bohusholdning).

Husholdningstype: En gruppering av privathusholdningene etter hvilke typer av familier som inngår i dem.

Grunnskolepoeng: Kan ses på som et samlemål for alle karakterene. De oppsummerer alle resultater i forskjellige fag, og er med på å danne grunnlaget for opptak til videregående skole. Poengene blir regnet ut på følgende måte: Hver tallkarakter (standpunkt eller eksamenskarakter) får tilsvarende poengverdi som karakteren. Poengsummen får en ved å summere alle tallkarakterene, og deretter dele på antall karakterer. Dette gjennomsnittet, med to desimaler, multipliseres med 10. En elev vil normalt ha maksimalt 16 tallkarakterer. Slike tallkarakterer er standpunktkarakterer eller eksamenskarakterer. Dersom eleven derimot har færre enn åtte karakterer totalt, settes grunnskolepoeng til null.

Igangværende utdanning: Omfatter elever/studenter som er registrert ved en utdanningsinstitusjon eller registrerte lærlinger/lærekandidater.

Fullført og bestått med studie- og yrkeskompetanse: En person regnes som å ha fullført og bestått den videregående opplæringen med studie- eller yrkeskompetanse når eleven/lærlingen er registrert med bestått Vg3/fag- og svenneprøve, og/eller er registrert med vitnemål i Nasjonal Vitnemålsdatabase.

Personer som enten har avlagt eksamen eller er i gang med fag på universitet/høgskole, er i statistikken behandlet som at de har fullført og bestått videregående opplæring.

Studieforberedende utdanningsprogram: Består av utdanningsprogram studiespesialisering, musikk, dans og drama, idrettsfag, kunst, design og arkitektur og medier og kommunikasjon.

Yrkesfaglige utdanningsprogram: Består av utdanningsprogram for teknologi- og industrifag (tidligere teknikk og industriell produksjon), naturbruk, helse- og oppvekstfag (tidligere helse- og sosialfag), bygg- og anleggsteknikk, service og samferdsel, elektro og datateknologi (tidligere elektrofag), design og håndverk, restaurant- og matfag, frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign, håndverk, design og produktutvikling, informasjonsteknologi og medieproduksjon, og salg service og reiseliv.

Utdanningsnivå: Det skilles mellom grunnskolenivå, videregående nivå, universitets- og høyskole utdanning lavere grad, universitets- og høyskole utdanning høyere grad (fire år eller mer) og uoppgitt/ingen utdanning. Se Holseter (2019) for ytterligere informasjon om hvordan en persons utdanningsnivå klassifiseres.

Foreldres utdanningsnivå: Henviser til foreldrenes høyeste fullførte utdanning. Den av foreldrene som har høyest utdanningsnivå definerer elevens sosiale bakgrunn/foreldrenes høyeste fullførte utdanning.

Sysselsatte: Personer som utførte inntektsgivende arbeid av minst én times varighet i referanseuka, samt personer som har et slikt arbeid, men som var midlertidig fraværende pga. sykdom, ferie,

lønnet permisjon e.l. Personer som er inne til førstegangs militær- eller sivilteneste regnes som sysselsatte. Personer på sysselsettingstiltak med lønn fra arbeidsgiver klassifiseres også som sysselsatte.

Stillingsprosent er det en sysselsatt har avtalt å arbeide ifølge arbeidskontrakten. Arbeidsgiver skal ved rapportering ikke ta hensyn til merarbeid, overtid eller ulike typer fravær eller om timene er betalt eller ikke. Informasjon om stillingsprosent er basert på det som er rapportert til A-ordningen. SSB har utviklet en ny metode som gir bedre informasjon om arbeidstid, se Berge (2019).

Arbeidsmarkedstilknyttede: Person som er sysselsatt, under utdanning eller deltar i introduksjonsprogrammet i referanseuka. Omtales i denne rapporten også som aktive.

Yrkestilknytning: I inntekts- og formuesstatistikken for husholdninger regnes yrkestilknyttede personer som dem som har en samlet yrkesinntekt (summen av lønnsinntekt og netto næringsinntekt) større enn to ganger folketrygdens grunnbeløp (G), som tilsvarte 209 432 kroner i gjennomsnitt i 2021. Denne definisjonen skiller seg fra sysselsatte og arbeidsmarkedstilknyttede.

Hovedinntektstaker er den personen i husholdningen som har fått registrert høyest samlet inntekt i løpet av kalenderåret. I de tilfellene der det ikke er noen inntektstakere i husholdningen, regnes eldste person som hovedinntektstaker.

Samlet inntekt: Summen av yrkesinntekter (lønns- og næringsinntekt), kapitalinntekter (renteinntekter av bankinnskudd og avkastning på diverse verdipapirer), skattepliktige og skattefrie overføringer (for eksempel alders- og uførepensjon, barnetrygd, introduksjonsstønad, sosialhjelp og bostøtte) som husholdningene mottar i løpet av kalenderåret. Utlignet skatt og andre negative overføringer er ikke trukket fra.

Inntekt etter skatt: Samlet inntekt der utlignet skatt og negative overføringer er trukket fra.

Inntekt per forbruksenhet/ekvivalensinntekt: For å kunne sammenlikne inntektene til forskjellige typer husholdninger, er det vanlig at man justerer husholdningsinntekten ved hjelp av såkalte ekvivalensskalaer eller forbruksvekter. Forbruksvektene skal både ta hensyn til at husholdninger med mange personer trenger høyere inntekt enn husholdninger med få personer for å ha tilsvarende levestandard, men også at husholdninger med mange personer vil ha stordriftsfordeler når det gjelder flere goder (for eksempel TV, vaskemaskin, avis, bredbåndstilknytning, elektrisitetsutgifter etc.). Ved å dele husholdningsinntekt etter skatt på antall forbruksenheter i husholdningen, kan man sammenlikne inntektsnivået på tvers av ulike husholdningstyper. Vi summerer da husholdningens samlede inntekt etter skatt, og deler den på en forbruksvekt. Vi benytter her EUs skala for forbruksvekter. Denne tilordner første voksne i husholdningen vekt=1, deretter de neste voksne vekt=0,5 og barn under 17 år vekt=0,3. I praksis betyr det at en barnefamilie med to voksne og to barn må ha en inntekt som er 2,1 ganger så høy som en enslig for å ha samme økonomiske velferdsnivå.

Vedvarende lavinntekt: I denne rapporten brukes vedvarende lavinntekt i betydningen «under 60 prosent av mediangjennomsnittet over tre år». Det betyr at vi slår sammen husholdningsinntektene gjennom en periode på tre år (2019-2021). Deretter defineres alle dem med en gjennomsnittlig inntekt lavere enn 60 prosent av mediangjennomsnittet i samme periode, som en lavinntekts-husholdning. For å ta hensyn til at husholdninger er ulikt sammensatt, justeres i tillegg inntekten etter forbruksenheter. Alle personer med en gjennomsnittlig årlig ekvivalentinntekt under 250 100 kroner (60 prosent av 416 800 kroner) i denne treårsperioden, vil dermed tilhøre gruppen med vedvarende lavinntekt.

3. Overføringsflyktninger i Norge – hvem er de?

Hovedfunn fra kapittelet:

- Norge har aldri bosatt flere overføringsflyktninger enn i 2021 og 2022. Til sammen er rundt 7 000 overføringsflyktninger bosatt i Norge i 2021 og 2022
- Seks av ti av overføringsflyktningene kommer fra fem land: Syria, Iran, Vietnam, Irak og Kongo.
- Menn er ikke lenger i flertall blant overføringsflyktninger som har kommet i voksen alder, Siden 2009 har det kommet flest kvinner. Ved inngangen til 2023 er halvparten av alle overføringsflyktninger kvinner
- Overføringsflyktninger er relativt unge sammenlignet med den øvrige befolkningen.
- Nesten halvparten bor i husholdninger med par med barn under 18 år.
- Overføringsflyktninger med kort botid bor mest desentralt.
- De fleste får norsk statsborgerskap etter sju års botid.
- Overføringsflyktninger er mindre tilbøyelige til å utvandre enn andre grupper.

Overføringsflyktninger er del av gruppen som SSB omtaler som «personer med flyktningbakgrunn.» I SSBs datagrunnlag er det registrert nærmere 330 000 innvandringer av personer med flyktningbakgrunn, hvorav drøye 52 000 av disse, eller 16 prosent, er overføringsflyktninger. Nær 48 500 av dem som har kommet til Norge som overføringsflyktninger, var fremdeles bosatt i landet ved inngangen til 2023.

Vi skiller til vanlig mellom dem som har kommet som primær- og sekundærflyktninger. Primærflyktninger er personer som selv har kommet til Norge som flyktninger. Dette omfatter personer med innvilget asyl, opphold på humanitært grunnlag, overføringsflyktning eller personer som tilhører en gruppe med kollektiv beskyttelse. Sekundærflyktninger er personer som har kommet til Norge som familietilknyttet til en primærflyktning. Disse personene regnes ikke som overføringsflyktninger på samme måte som familietilknyttede til personer som har kommet som asylsøkere ikke medregnes blant personer med asylbakgrunn. Der hele familier har kommet til Norge samlet, regnes alle som primærflyktninger. Dette er mer vanlig blant overføringsflyktninger enn blant personer med innvilget asyl.

Tabell 3.1 Personer med flyktningbakgrunn etter flyktningstatus. Antall og prosent. 1.1.2023

	Innvandringer		Bosatte per 1.1.2023		Ikke bosatt
	Antall	Andel	Bosatt	Andel	
Alle personer med flyktningbakgrunn	332 639	100	280 020	100	52 619
Primærflyktninger (hovedperson flyktning)	253 299	76	211 669	76	41 630
Asyltilfelle	139 757	42	114 864	41	24 893
Overføringsflyktning	52 071	16	48 389	17	3 682
Annen flyktning	48 538	15	40 484	14	8 054
Flukt uspesifisert	12 933	4	7 932	3	5 001
Familietilknytning til flyktninger	79 340	24	49 567	18	7 853
Familieutvidelse	21 920	7	18 784	7	3 136
Familiegjenforening	57 367	17	49 521	18	7 846
Familie uspesifisert	53	0	46	0	7

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn. Statistisk sentralbyrå

Om lag 45 prosent av dem som har kommet til Norge med flyktningbakgrunn er fra Asia med Tyrkia, 27 prosent fra Afrika, 24 prosent fra Europa og bare 2 prosent fra Sør- og Mellom-Amerika (se tabell 3.2). For overføringsflyktninger er andelen fra Asia enda høyere. Hele 71 prosent kommer herfra, mens Afrika står for 26 prosent. Svært få flyktninger har blitt gjenbosatt fra de øvrige verdensdelene.

Overføringsflyktninger utgjør 16 prosent av alle som har kommet til Norge med flyktningbakgrunn. Denne andelen varierer mye etter hvilke land flyktningene kommer fra. Noen grupper kommer nesten utelukkende til Norge som overføringsflyktninger. Dette er særlig tilfellet for flyktninger fra Myanmar (tidligere Burma) og Kongo hvor om lag åtte av ti personer med flyktningbakgrunn er overføringsflyktninger. Motsatt er andelen lav for land på Afrikas horn, herfra kommer de først og fremst som asylsøkere. Bare 3-5 prosent fra Somalia og Eritrea, og 14 prosent fra Etiopia er overføringsflyktninger.

Andelen overføringsflyktninger er relativt stor for flere land i MENA-regionen (Midtøsten og Nord-Afrika) med over 30 prosent for flyktninger fra Syria, Iran og Libanon. For personer med flyktningbakgrunn fra Irak er andelen overføringsflyktninger lik gjennomsnittet på 16 prosent. Ser vi derimot på flyktninger fra Palestina, er det få som har kommet til Norge som overføringsflyktning (2 prosent). Dette skyldes at UNHCR sitt mandat ikke omfatter palestinske flyktninger, som er underlagt et annet regime – FNs hjelpeorganisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA). Følgelig er det få palestinske flyktninger som gjenbosettes i et tredjeland (UNHCR, 2010).

Tabell 3.2 Innvandring, etter landbakgrunn, verdensdel og flyktningstatus. 20 største land. Antall og prosent. 1.1.2023

	Personer med flyktningbakgrunn i alt	Primærflyktninger	Herav: Familietilknyttet flyktning	Herav: Personer med innvilget asyl	Herav: Familietilknyttet til flyktning	Herav: Annen/ uspesifisert flyktning	Herav: overføringsflyktninger	Andel overføringsflyktninger av alle med flyktningbakgrunn
I alt	332 639	253 299	79 340	139 757	79 340	61 471	52 071	16
Verdensdel								
Europa unntatt Tyrkia	81 372	73 551	7 821	21 423	7 821	51 022	1 106	1
Asia med Tyrkia	152 528	111 619	40 909	66 706	40 909	7 805	37 108	24
Afrika	90 231	61 801	28 430	47 156	28 430	1 179	13 466	15
Sør- og Mellom-Amerika	8 155	6 137	2 018	4 426	2 018	1 322	389	5
Nord-Amerika og Oceania	353	191	162	46	162	143	2	1
Største Land								
Syria	35 764	28 793	6 971	16 644	6 971	47	12 102	34
Somalia	33 553	19 603	13 950	18 427	13 950	328	848	3
Ukraina	29 499	29 289	210	175	210	29 107	7	0
Irak	26 053	17 245	8 808	12 601	8 808	434	4 210	16
Eritrea	24 676	17 892	6 784	16 560	6 784	157	1 175	5
Afghanistan	19 882	14 584	5 298	11 169	5 298	175	3 240	16
Iran	18 350	15 051	3 299	8 415	3 299	594	6 042	33
Bosnia-Hercegovina	16 065	14 440	1 625	1 586	1 625	12 692	162	1
Kosovo	15 675	13 415	2 260	8 753	2 260	4 544	118	1
Vietnam	13 367	9 879	3 488	1 004	3 488	4 537	4 338	32
Sri Lanka	9 431	5 520	3 911	4 703	3 911	701	116	1
Etiopia	8 189	5 669	2 520	4 366	2 520	183	1 120	14
Russland	7 192	6 408	784	4 997	784	1 279	132	2
Chile	6 690	5 111	1 579	3 736	1 579	1 182	193	3
Sudan	5 544	4 179	1 365	2 822	1 365	23	1 334	24
Tyrkia	5 437	3 185	2 252	2 840	2 252	124	221	4
Kongo	4 757	4 362	395	496	395	41	3 825	80
Myanmar	3 565	3 050	515	194	515	20	2 836	80
De palestinske områdene	3 471	1 833	1 638	1 726	1 638	27	80	2
Libanon	3 307	2 745	562	1 295	562	52	1 398	42

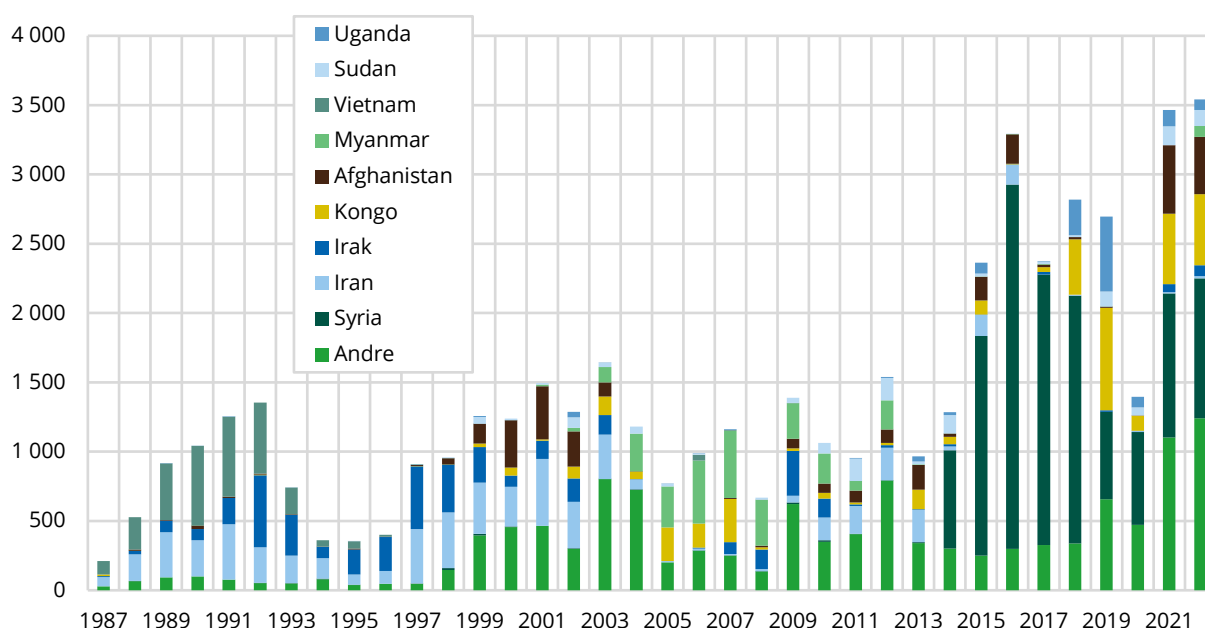
Kilde: Personer med flyktningbakgrunn. Statistisk sentralbyrå

3.1. Hvem har kommet til Norge som overføringsflyktninger?

Norge har tatt imot overføringsflyktninger på ad hoc-basis siden 1945, og hatt et mer regelmessig gjenbosettingsprogram med fast samarbeid med UNHCR siden slutten av 1970-tallet. Det var spesielt personer som var blitt flyktning på grunn av andre verdenskrig og østeuropeiske flyktninger fra etterkrigstiden som dominerte frem til 1960-tallet. Tilleggsprotokollen til flyktningkonvensjonen av 1967 førte til at begivenheter i land utenfor Europa også kunne danne grunnlag for flyktningstatus, og fra 1970-tallet begynte myndighetene å gi prioritet til utsatte flyktninggrupper fra andre verdensdeler (St. Meld. nr. 84, 1978-1979, s. 15, 77). I SSBs datagrunnlag er det først registrert overføringsflyktninger i 1973, men tallene er nokså usikre frem til slutten av 1980-tallet (mer om datagrunnlaget i kapittel 2).

Behovet for gjenbosetting endrer seg fra år til år, og i samråd med UNHCR har Norge derfor lagt opp til en fleksibel disponering av kvoten over en treårsperiode. Av figur 3.1 ser vi at det årlige antallet gjenbosettinger økte mot slutten av 1980-tallet, og på begynnelsen av 1990-tallet lå kvoten på over 1 000 gjenbosettinger årlig. På samme tid kom det også en stor tilstrømning av flyktninger fra Balkan, og særlig Bosnia. Disse var ikke overføringsflyktninger, men flyktninger som fikk opphold på grunnlag av kollektiv beskyttelse. I årene etter de høye ankomstene fra Balkan ble det mellom 1994-1996 bosatt svært få overføringsflyktninger, i underkant av 400 personer årlig. Deretter ble kvoten mer enn doblet i 1997, og frem til 2014 ble det gjenbosatt i gjennomsnitt 1 150 overføringsflyktninger hvert år. Våren 2015 vedtok Stortinget å øke kvoten, og gjennomsnittet for perioden 2015-2019 var 2 700, med 3 300 gjenbosettinger i toppåret 2016. Deretter fikk man en nedgang i 2020 da covid-19-pandemien og globale reiserestriksjoner medførte forsinkelser med å hente ut om lag halvparten av dem som ble innvilget oppholdstillatelse i løpet av året. På bakgrunn av manglende måloppnåelse i 2020 ble det besluttet at restuttaket fra 2020 skulle komme i tillegg til kvoten for 2021 og 2022. Kvoten for 2021 var på 3 000 overføringsflyktninger (Justis- og beredskapsdepartementet, 2021). Vi ser av figur 3.1 at 3 460 overføringsflyktninger ble gjenbosatt i 2021. I 2022 disponerte UDI en kvote på 3 000 overføringsflyktninger gitt av Stortinget. Litt i overkant av 3 600 overføringsflyktninger ble bosatt i Norge i 2022 (Justis- og beredskapsdepartementet, 2022).

Figur 3.1 Overføringsflyktninger etter bosettingsår og landbakgrunn (største). 1987-2022. Antall

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn. Statistisk sentralbyrå

De største gruppene av overføringsflyktninger

Det er Justis- og beredskapsdepartementet som setter rammene for hvilke land flyktingene skal hentes fra, og hvilke grupper som skal prioriteres ved uttak. I vurderingen av hvem som skal overføres til Norge, legges det først og fremst vekt på hvilke grupper som har størst behov for beskyttelse og gjenbosetting. Flyktninger fra ulike land har dominert i ulike perioder. Med utgangspunkt i tabell 3.3 ser vi på noen av gruppene som har preget Norges innsats overfor overføringsflyktninger.

Overføringsflyktninger fra Vietnam, Polen og Chile var de største gruppene før 1987. Særlig dominerte flyktninger fra Vietnam, som står for halvparten av dem som ble gjenbosatt fram til 1993. Masseflukten fra Vietnam startet etter USAs tilbaketreking fra landet i 1975, og i en 20-års periode fra 1975-1995 tok Norge imot over 11 300 personer med flyktningbakgrunn fra Vietnam. Nesten 4 300 av disse er registrert som overføringsflyktninger, mens 4 500 er registrert som «uspesifisert flyktninger». De resterende har enten fått innvilget asyl eller kommet som familietilknyttet til en primærflyktning.

Norge tok også imot en gruppe politiske flyktninger fra Chile etter kuppet i 1973. Mange kom til Norge etter først å ha søkt tilflukt i den norske ambassaden i Santiago. I alt kom nær 5 700 personer med flyktningbakgrunn fra Chile før 1990, men det er likevel ikke snakk om mange overføringsflyktninger. Totalt er det registrert 179 gjenbosettinger av chilenske flyktninger i perioden 1973-1989, mens resten i all hovedsak er personer med innvilget asyl eller uspesifisert flyktningstatus.

På 1980-tallet ble det også gitt beskyttelse til en gruppe politiske flyktninger fra Polen etter Solidarność (Solidaritet)-opprøret og den militære unntakstilstanden innført i 1981. I alt kom nær 1 500 personer med flyktningbakgrunn fra Polen på 1980-tallet. De aller fleste kom som asylsøkere, men det ble også gjenbosatt om lag 270 polske flyktninger i perioden 1981-1989.

På 1990-tallet var det Iran og Irak som dominerte. Overføring av flyktninger fra Iran startet allerede på midten av 1980-tallet, og dette er en gruppe som har hatt et vedvarende behov for beskyttelse. Norge har tatt imot flyktninger på kvote fra Iran i over 30 år, og av tabell 3.3 ser vi at Iran har vært blant de tre største landgruppene hvert år i perioden 1987-2015. Unntaket er fra 2005-2009 og i 2014 hvor det kun ble gjenbosatt et titalls flyktninger fra Iran. I alt har Norge tatt imot 6 000 overføringsflyktninger fra Iran, og dette gjør landet til den nest største gruppen av overføringsflyktninger i Norge.

Nabolandet Irak er også gjentatte ganger blant de største gruppene av overføringsflyktninger i perioden 1989-2010, noe som indikerer et langvarig behov for beskyttelse og gjenbosetting. Overføringsflyktninger fra Irak teller i overkant av 4 000 personer og er den fjerde største gruppen av overføringsflyktninger i Norge. Gjenbosettingen var spesielt høy i årene 1991-2003 og 2008-2010. Etter 2010 har det kun kommet et titalls overføringsflyktninger fra Irak.

På slutten av 1990-tallet ble afghanske flyktninger en dominerende gruppe. Afghanere var på dette tidspunktet den største flyktninggruppen i verden. UNHCR estimerte at omtrent 2,6 millioner afghanere var på flukt utenfor landet i 1996 (UNHCR/CDR, 1997). Det ble satt av en egen delkvote til afghanske flyktninger, og fra 1999-2002 tok Norge imot 1 100 overføringsflyktninger fra Afghanistan. Deretter ble det overført svært få afghanske flyktninger, før gjenbosettingen tok seg noe opp igjen i 2009. I perioden 2009-2016 tok Norge i gjennomsnitt imot i overkant av 100 afghanske flyktninger årlig. Siden regimeskifte i Afghanistan i 2021 har Norge bosatt flere afghanere enn årene i forveien. Det ble gjenbosatt 494 afghanere i 2021 og 408 afghanere i 2022. I alt har det blitt gjenbosatt 3 240 flyktninger fra Afghanistan.

I 1998 ble det for første gang satt av en egen delkvote på 250 plasser til flyktninger fra Afrika, og utover på 2000-tallet ble det hentet ut flyktninger fra flere nye land (St. prp. nr. 1, s. 35). I 2003 og

2004 tok Norge imot en større gruppe flyktninger fra Liberia, i alt 700 personer. Deretter ble Myanmar og Kongo dominerende land for uttak av overføringsflyktninger fra midten av 2000-tallet. I perioden 2003-2012 hentet Norge ut 2 700 overføringsflyktninger fra Myanmar. Dette gjaldt i all hovedsak gjenbosetting av forfulgte minoritetsgrupper.

Uttaket av flyktninger fra Kongo startet på slutten av 1990-tallet, og økte i omfang fra midten av 2000-tallet. Etter å ha vært den nest største gruppen av overføringsflyktninger fra 2005-2007, ble det kun gjenbosatt et titalls overføringsflyktninger fra landet i de påfølgende årene. Fra 2018 ble flyktninger fra Kongo igjen gitt høy prioritet og har vært blant de to største gruppene av overføringsflyktninger de siste årene. Flyktninger fra Kongo har hatt et vedvarende behov for gjenbosetting som følge av de langvarige konfliktene som har drevet store deler av befolkningen på flukt internt og i eksil.

Syria har vært det dominerende landet siden 2014. Konflikten i Syria begynte i 2011 og har drevet nær halve befolkningen på flukt. Flyktninger fra Syria sto for 41 prosent av det globale behovet for gjenbosetting i 2022 (UNHCR, 2022). Halvparten av overføringsflyktninger som har kommet til Norge siden 2014 er herfra. I alt har Norge gjenbosatt omtrent 12 000 flyktninger fra Syria, og dette gjør syriske flyktninger til den største gruppen av overføringsflyktninger i Norge.

Tabell 3.3 Antall overføringsflyktninger etter bosettingsår og rangert etter hvilke land de tre landene med flest bosatte

Bosettingsår	I alt	1	2	3
Til sammen	52 071	Syria	Iran	Vietnam
2022	3 542	Syria	Kongo	Afghanistan
2021	3 466	Syria	Kongo	Afghanistan
2020	1 396	Syria	Kongo	Jordan
2019	2 695	Kongo	Syria	Uganda
2018	2 819	Syria	Kongo	Uganda
2017	2 373	Syria	Libanon	Jordan
2016	3 294	Syria	Libanon	Afghanistan
2015	2 364	Syria	Afghanistan	Iran
2014	1 284	Syria	Sudan	Somalia
2013	967	Iran	Afghanistan	Somalia
2012	1 538	Iran	Myanmar	Eritrea
2011	954	Iran	Sudan	Eritrea
2010	1 064	Myanmar	Iran	Irak
2009	1 388	Irak	Myanmar	Bhutan
2008	668	Myanmar	Irak	Sri Lanka
2007	1 163	Myanmar	Kongo	Irak
2006	988	Myanmar	Kongo	Filippinene
2005	768	Myanmar	Kongo	Burundi
2004	1 181	Liberia	Myanmar	Iran
2003	1 643	Iran	Liberia	Burundi
2002	1 286	Iran	Afghanistan	Irak
2001	1 494	Iran	Afghanistan	Etiopia
2000	1 238	Afghanistan	Iran	Kroatia
1999	1 256	Iran	Irak	Afghanistan
1998	959	Iran	Irak	Rwanda
1997	910	Irak	Iran	Afghanistan
1996	400	Irak	Iran	Bosnia-Hercegovina
1995	356	Irak	Iran	Vietnam
1994	362	Iran	Irak	Somalia
1993	744	Irak	Iran	Vietnam
1992	1 355	Irak	Vietnam	Iran
1991	1 256	Vietnam	Iran	Irak
1990	1 045	Vietnam	Iran	Irak
1989	917	Vietnam	Iran	Irak
1988	527	Vietnam	Iran	Chile
1987	212	Vietnam	Iran	Kambodsja
< 1987	2 199	Vietnam	Polen	Chile

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn. Statistisk sentralbyrå

Fødeland ikke alltid det samme som opprinnelsesland

Overføringsflyktninger som kommer til Norge, har som oftest oppholdt seg i en flyktningleir i et annet land enn der de opprinnelig kommer fra. Ser vi på kvotesammensetningen for de siste årene, finner vi at de største flyktninggruppene er syriske flyktninger i Libanon og Jordan, og kongolesiske flyktninger i Uganda. Når overføringsflyktninger fordeles etter landbakgrunn, ligger Syria og Kongo på topp etter 2017, og deretter kommer Libanon, Jordan og Uganda (tabell 3.3). Også om vi ser på det totale antallet overføringsflyktninger i Norge, er det relativt mange fra Uganda (1 274) og Libanon (1 398).

For overføringsflyktninger, som for andre innvandrere, er landbakgrunn i all hovedsak det samme som fødeland. For overføringsflyktninger vil det mest relevante være hvilket land de selv eller deres familie opprinnelig kommer fra. For de fleste vil dette være det samme som det landet der de er født, men dette gjelder ikke for alle.

I tabell 3.4 sammenligner vi landbakgrunn og statsborgerskap ved innvandring for overføringsflyktninger fra noen utvalgte land. Vi ser da at 98 prosent av dem som i SSBs statistikkgrunnlag står med Libanon som landbakgrunn, har statsborgerskap fra Syria. 96 prosent av disse var under 18 år, i all hovedsak mellom 0 og 6 år, da de kom til Norge. Tilsvarende mønster finner vi for overføringsflyktninger fra Jordan. Her har 95 prosent statsborgerskap fra Syria, og nesten samtlige var under 18 år på tidspunktet for gjenbosetting i Norge. Flyktninger som har blitt overført fra Uganda har i all hovedsak statsborgerskap fra Kongo. Også her var nesten samtlige under 18 år da de kom til Norge (98 prosent).

Om lag 40 prosent av overføringsflyktningene fra Sudan er eritreiske statsborgere. Dette er primært flyktninger som har blitt gjenbosatt fra Sudan i perioden 2011-2014. 27 prosent av de eritreiske overføringsflyktningene var under 18 år. At mange er eldre skyldes at eritreiske flyktninger har oppholdt seg i flyktningleirer i Sudan over flere tiår, og store deler av den eritreiske flyktningebefolkningen er følgelig født i Sudan. Tilsvarende mønster finner vi også for overføringsflyktninger fra Thailand. Om lag 80 prosent er statsborgere fra Myanmar, hvorav 71 prosent var under 18 år, mens 26 prosent var i aldersgruppen 18-29 år på tidspunktet for gjenbosetting i Norge. Flyktninger fra Myanmar har søkt tilflukt i Thailand siden 1980-tallet, og mange er følgelig født i Thailand.

I tilfeller der flyktningfamilier har oppholdt seg lengre i et annet land enn det opprinnelige, vil altså landbakgrunn ikke alltid gjenspeile det vi kaller opprinnelsesland.

Tabell 3.4 Overføringsflyktninger fra utvalgte land. Landbakgrunn og statsborgerskap ved innvandring. Antall innvandringer per 1.1.2023.

Landbakgrunn	Statsborgerskap	Overføringsflyktninger	Overføringsflyktninger under 18 år ved innvandringsår: Totalt for alle land	Overføringsflyktninger under 18 år ved innvandringsår: For største land
Libanon	Libanon	12		
	Syria	1 366		1 348
	Andre land	20		
	I alt	1 398	1 361	
Jordan	Jordan	11		
	Syria	384		374
	Andre land	10		
	I alt	405	383	
Uganda	Uganda	30		
	Kongo	1 158		1 139
	Andre land	86		
	I alt	1 274	1 361	
Sudan	Sudan	713		
	Eritrea	545		354
	Andre land	76		
	I alt	1 334	674	
Thailand	Thailand	46		
	Myanmar	166		118
	Andre land	4		
	I alt	216	141	

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn. Statistisk sentralbyrå

I tabell 3.5 sammenligner vi tall på overføringsflyktninger for noen utvalgte land fordelt etter både landbakgrunn og statsborgerskap ved innvandring. Om vi i denne sammenheng antar at statsborgerskapet viser opprinnelseslandet, ser vi at det for land som Syria og Kongo blir flere overføringsflyktninger enn om vi bruker landbakgrunn. Derimot er det svært få som har Libanon, Jordan eller Uganda som opprinnelsesland. Vi vil i denne rapporten bruke landbakgrunn selv om denne variabelen ikke alltid er det samme som opprinnelsesland. Det er landbakgrunn som brukes i de fleste innvandringsrelaterte statistikker og analyser fra SSB, og som dermed gir grunnlag for sammenligninger.

Tabell 3.5 Tallet på overføringsflyktninger fra utvalgte land, etter landbakgrunn og statsborgerskap ved innvandring. Antall innvandringer per 1.1.2023

Land	Landbakgrunn	Statsborgerskap
Syria	11 854	13 906
Kongo	3 727	5 412
Myanmar	2 710	2 783
Libanon	1 386	12
Sudan	1 279	975
Uganda	1 262	31
Eritrea	1 137	1 889
Jordan	397	20
Thailand	209	76
Andre land	24 427	23 284

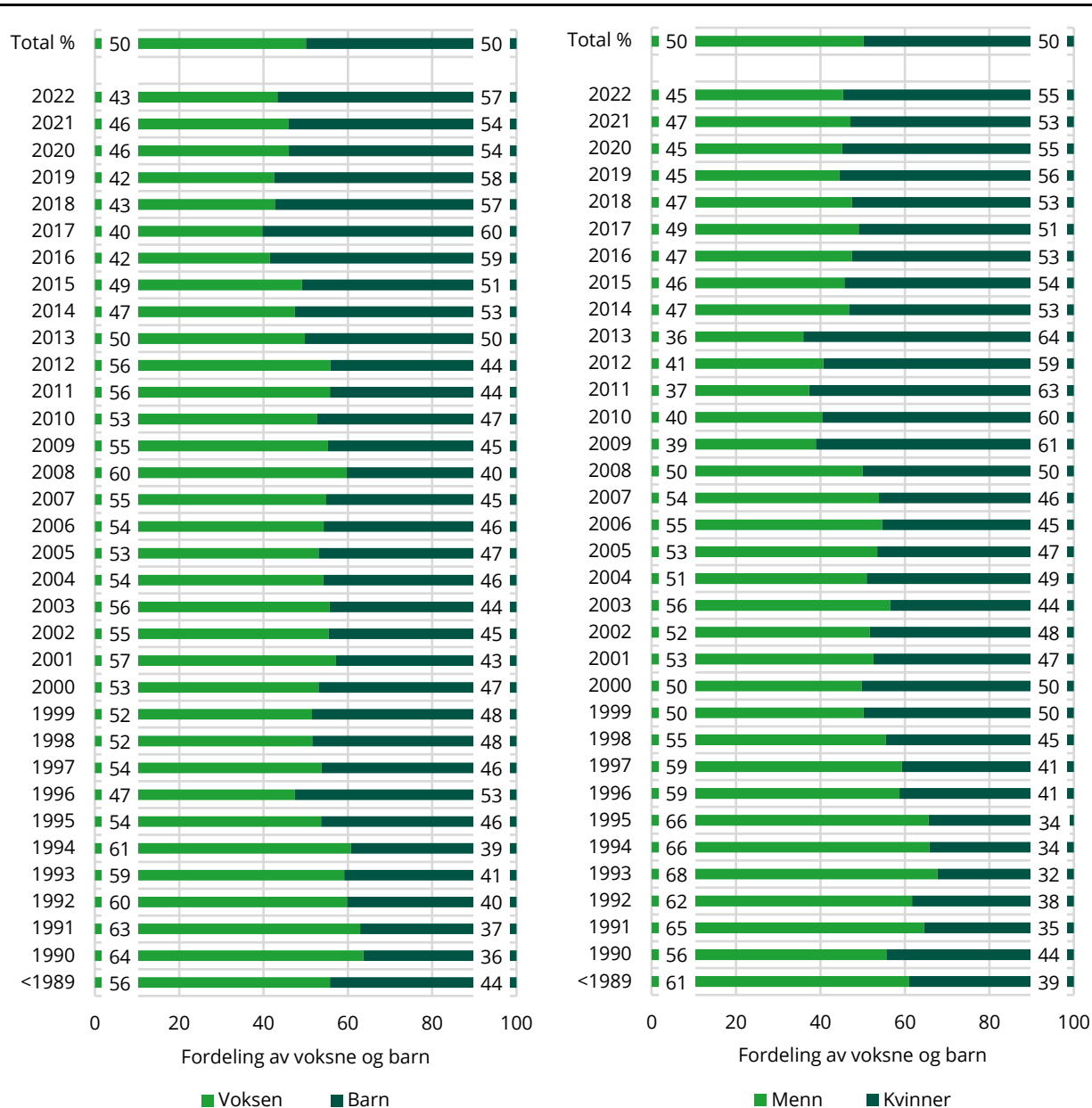
Kilde: Personer med flyktningbakgrunn. Statistisk sentralbyrå

Alders- og kjønnsfordeling ved bosetting

Andelen overføringsflyktninger som var under 18 år ved bosetting har økt over tid, og særlig siden 2013 (se figur 3.2). Av alle overføringsflyktninger som har kommet til Norge, var 50 prosent under 18 år da de ble bosatt. At nær halvparten har kommet som barn må ses i sammenheng med at familier med barn gis prioritet ved uttak av overføringsflyktninger. Årlig har andelen barn variert fra 33 prosent i 1987 til 60 prosent i 2017. Siden 2013 har barn utgjort over halvparten av dem som har blitt tatt ut som overføringsflyktninger.

Kjønnsmessig har menn vært i flertall blant dem som har kommet som overføringsflyktning i voksen alder. Kjønnsbalansen har ved inngangen til 2023 blitt utjevnet, slik at fordelingen nå er nærmere 50 prosent av hvert kjønn. Av figur 3.2 ser vi at kjønnsfordelingen har endret seg betydelig over tid. Frem til 1998 utgjorde menn omtrent 60 prosent av dem som kom i voksen alder, mens på 2000-tallet var fordelingen noe jevnere. Siden 2009 har flertallet av dem som har kommet i voksen alder vært kvinner. Dette skyldes at fra 2009 har kvinner, og da særlig gruppen «sårbare kvinner», blitt prioritert ved uttak av overføringsflyktninger. Andelen kvinner var spesielt høy i perioden 2009-2013 med mellom 60 og 64 prosent.

Figur 3.2 Overføringsflyktninger fordelt på alder (under/over 18 år) etter bosettingsår, og overføringsflyktninger 18 år og eldre etter bosettingsår fordelt på kjønn. Per 1.1.2023

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn. Statistisk sentralbyrå

Tabell 3.6 viser andelen barn under 18 år, samt andelen kvinner for de 15 landene med flest overføringsflyktninger. Andelen barn er størst for overføringsflyktninger fra Uganda og Libanon som i all hovedsak er barn født i eksil av flyktninger fra Kongo og Syria. Minst er andelen for overføringsflyktninger fra Eritrea hvor kun 27 prosent var under 18 år da de ble gjenbosatt.

Med unntak av Libanon der det har blitt gjenbosatt svært få flyktninger i voksen alder, er kvinneandelen størst for overføringsflyktninger fra Afghanistan og Somalia. Om lag to av tre overføringsflyktninger herfra er kvinner. Deretter følger Eritrea, Kongo og Sudan. For land som Irak, Iran og Vietnam er det klart flest menn. Dette er grupper hvor svært mange kom før kvinneperspektivet ble et viktig uttakskriterium i 2009.

Tabell 3.6 Overføringsflyktninger etter alder (ved bosetting), kjønn og landbakgrunn. 15 største land. Antall innvandringer per 1.1.2023. Antall og prosent

	Antall		Andel		Voksne				
	Alle	Voksen	Barn	Voksen	Barn	Antall		Andel	
						Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Total	52 071	26 799	25 272	51	49	13 727	13 072	51	49
Syria	12 102	5 929	6 173	49	51	2 908	3 021	49	51
Iran	6 042	3 618	2 424	60	40	1 498	1 601	48	52
Vietnam	4 338	2 639	1 699	61	39	1 519	1 120	58	42
Irak	4 210	2 311	1 899	55	45	1 455	856	63	37
Kongo	3 825	2 367	1 458	62	38	1 074	1 293	45	55
Afghanistan	3 240	1 744	1 496	54	46	656	1 088	38	62
Myanmar	2 836	1 866	970	66	34	997	869	53	47
Libanon	1 398	37	1 361	3	97	12	25	32	68
Sudan	1 334	660	674	49	51	296	364	45	55
Uganda	1 283	88	1 195	7	93	51	37	58	42
Eritrea	1 175	860	315	73	27	385	475	45	55
Etiopia	1 120	476	644	43	58	250	226	53	47
Somalia	848	481	367	57	43	183	298	38	62
Liberia	731	405	326	55	45	188	217	46	54
Burundi	446	219	227	49	51	108	111	49	51
Andre land	7 143	3 099	4 044	43	57	2 147	1 471	59	41

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn. Statistisk sentralbyrå

Få overføringsflyktninger flytter fra Norge

Overføringsflyktninger har vært betydelig mindre tilbøyelige til å flytte ut enn andre grupper med flyktningbakgrunn. Av de 52 071 som har kommet til Norge som overføringsflyktninger siden 1970-tallet, er det bare 3 682 som ikke lenger bor i Norge. Det betyr at hele 93 prosent fortsatt er bosatt i Norge ved inngangen til 2023. Ikke overraskende er andelen som fortsatt bor i Norge størst blant dem med kortest botid, deretter synker andelen med økende botid (se figur 3.3). Til sammenligning er andelen bosatte ved inngangen til 2023 betydelig lavere blant alle personer med flyktningbakgrunn (76 prosent).

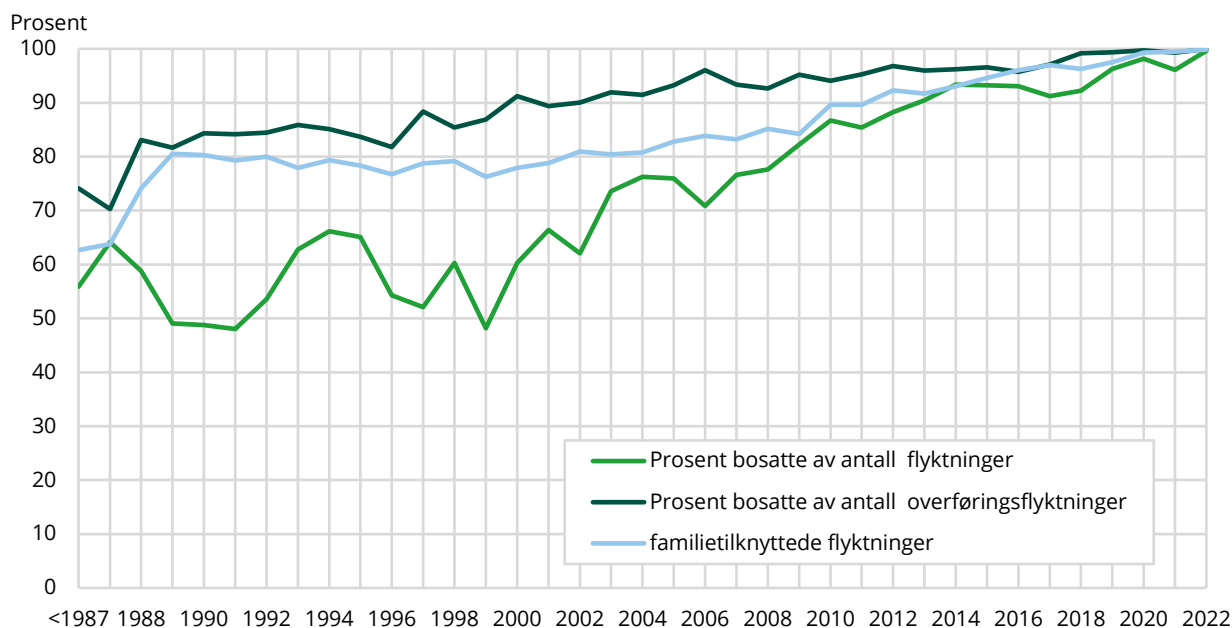
De fleste som ikke lenger er bosatt har utvandret (5 prosent), men noen er også døde (3 prosent). At overføringsflyktninger i liten grad utvandrer er naturlig. Disse har i større grad enn andre innvandrere kuttet båndene til opprinnelseslandet, blant annet fordi mange i flere år har bodd i flyktningleirer utenfor hjemlandet

For flyktninger som har kommet til Norge av andre grunner enn gjenbosetting, er også andelen som fortsatt bor i Norge størst blant dem med kortest botid. Det samme gjelder for dem som har innvandret som familietilknyttet til en primærflyktning. Andelen som fortsatt er bosatt, er likevel lavere for disse gruppene enn for overføringsflyktninger.

Utvandringsandelen er særlig høy blant de tidligste flyktningene (unntatt overføringsflyktninger). Dette skyldes blant annet at i perioden 1987-1994 ble asylsøkere registrert som bosatte i folkeregisteret før deres søknad om asyl var ferdigbehandlet, og mange av dem som her står som utvandret fikk aldri innvilget opphold. Dette gjelder imidlertid ikke for overføringsflyktningene, som ved ankomst til Norge allerede har et positivt bosettingsvedtak (Henriksen, 2012). Utvandringsandelen er også høy for flyktninger som kom til Norge i 1999. Dette dreier seg i all hovedsak om organisert retur av kosovoalbanske flyktninger som ble gitt midlertidig beskyttelse i Norge våren 1999. Tilbakevending sto sentralt i mottaket av de nær 6 000 flyktningene som ble hentet ut gjennom luftbroen fra Makedonia, og om lag 3 600 flyktninger fra Kosovo returnerte i løpet av kort tid.

Blant dem som har kommet i løpet av de siste fem årene, er det svært få som har utvandret. Dette gjelder for samtlige grupper.

Figur 3.3 Andel som fortsatt er bosatt i Norge 1.1.2023 etter innvandringsår og flyktningkategori

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn. Statistisk sentralbyrå

3.2. Overføringsflyktninger bosatt i Norge

Av de 52 071 personene som har kommet til Norge som overføringsflyktninger, var nær 48 000 fortsatt bosatt i Norge per 1.1.2023. Det er disse personene vi skal se nærmere på i denne rapporten.

Overvekt av unge voksne

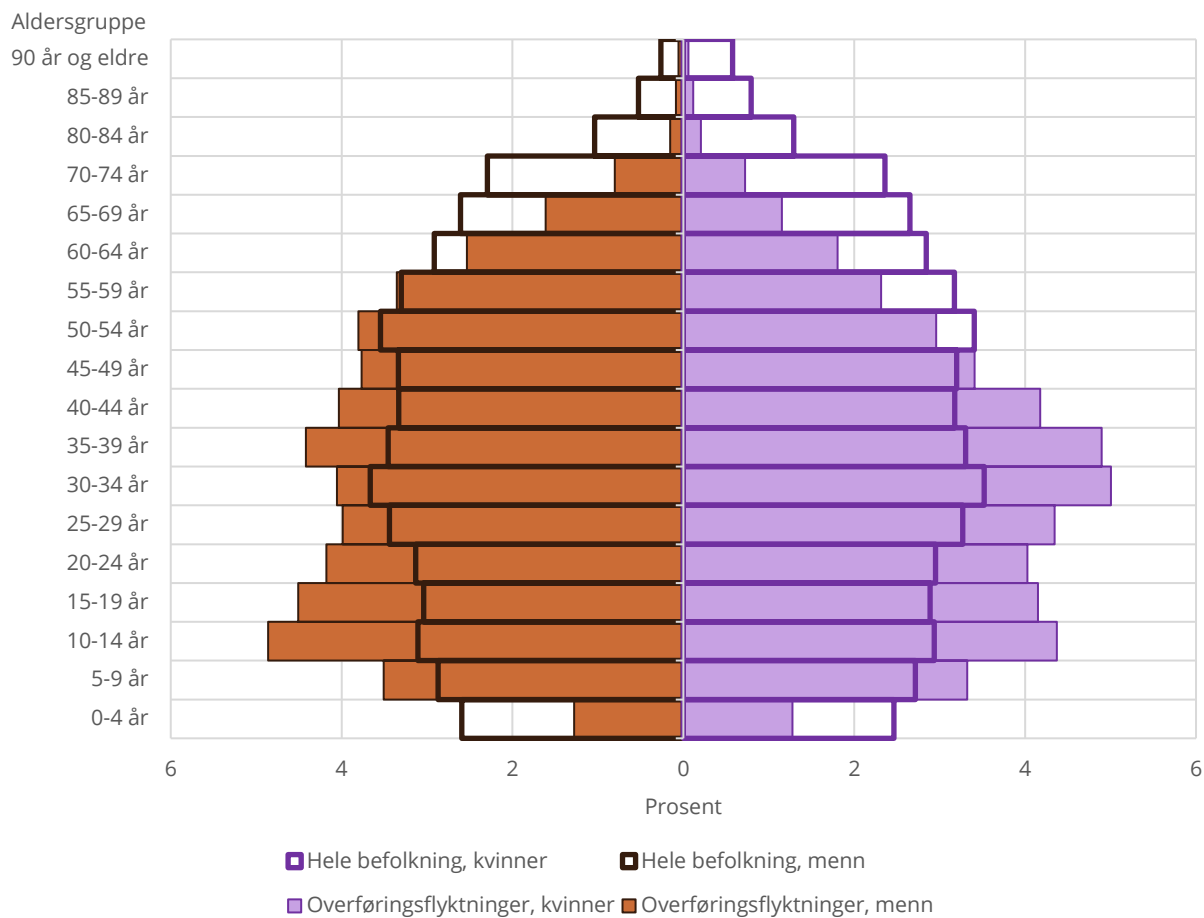
Overføringsflyktningene som er bosatt i Norge per 1.1.2023 er relativt unge. Sammenlignet med hele befolkningen (figur 3.4), er overføringsflyktninger overrepresentert i aldersgruppene fra 5 til 54 år, og underrepresentert blant barn under fem år og de eldste gruppene (over 60 år). Ikke overraskende er det få eldre overføringsflyktninger. Kun 10 prosent er 60 år eller eldre mot 24 prosent i hele befolkningen. Blant flyktninger med asylbakgrunn er unge voksne i enda større grad overrepresentert enn blant overføringsflyktninger (se figur 3.5). Nærmere 50 prosent er i aldersgruppen 25-44 år, mot 35 prosent for overføringsflyktninger og bare 27 prosent i hele befolkningen.

Andelen barn under 15 år er betydelig lavere blant flyktninger med asylbakgrunn enn blant overføringsflyktninger (3 prosent av flyktninger med asylbakgrunn er under 15 år). For overføringsflyktninger er andelen tilnærmet lik som i hele befolkningen (17 prosent for hele befolkningen og 19 prosent for overføringsflyktninger), selv om fordelingen blant dem under 15 år er noe ulik. Dette må sees i sammenheng med at overføringsflyktninger ofte kommer som hele familier, mens mange med asylbakgrunn kommer alene. Eventuell familieegjenforening kommer da på et senere tidspunkt, og familieinnvanderne regnes ikke med blant personer med asylbakgrunn.

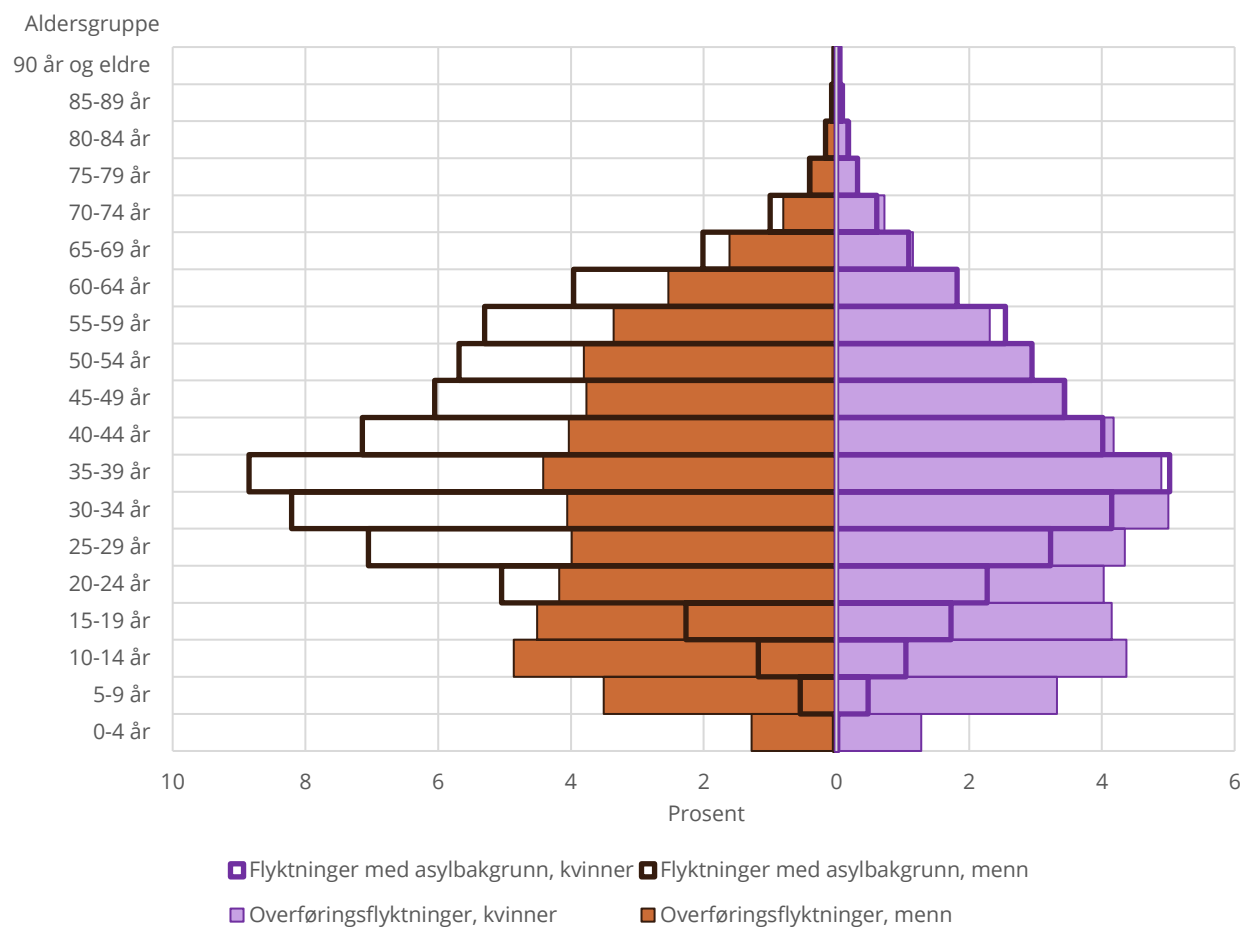
For overføringsflyktninger er kjønnsfordelingen nokså jevn og likner på den vi finner i hele befolkningen. Det er en liten overvekt menn, med 51 prosent, mot 49 prosent kvinner. Som vi ser av figur 3.4 er det litt større andel menn blant de eldste overføringsflyktningene, mens det er en større andel kvinner i aldersgruppene 25-39 år. Dette må ses i sammenheng med at de eldste jevnt over har kommet til Norge i en periode da det var et klart mannsoverskudd blant overføringsflyktninger.

For flyktninger med asylbakgrunn er det en mer skjev kjønnsfordeling, med 65 prosent menn og kun 35 prosent kvinner.

Figur 3.4 Befolkningspyramider. Overføringsflyktninger og hele befolkningen. Prosent. 1.1.2023

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn. Statistisk sentralbyrå

Figur 3.5 Befolkningspyramider. Overføringsflyktninger og flyktninger med asylbakgrunn. Prosent. 1.1.2023

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn. Statistisk sentralbyrå

Botid varierer med landbakgrunn

Som vi har sett tidligere, har ulike grupper vært dominerende i ulike perioder. Dette medfører at botiden i Norge vil variere mye etter hvilket land overføringsflyktningene kommer fra. Av tabell 3.7 går det fram at mange overføringsflyktninger har vært lenge i Norge. Sett under ett har 38 prosent botid over 15 år. Samtlige overføringsflyktninger fra Vietnam og Liberia har en botid på over 15 år. Andelen er også stor for overføringsflyktninger fra Iran, Irak og Burundi hvor rundt 80 prosent har bodd i Norge i mer enn 15 år. Blant overføringsflyktninger fra Liberia har samtlige botid på mer enn 15 år, hvor overføringsflyktninger primært kom i 2003-2004. Overføringsflyktninger fra Vietnam, Iran og Irak dominerte på 1980- og 90-tallet (se tabell 3.3) og mange har følgelig bodd lenge i Norge.

Tre av ti overføringsflyktninger fra Eritrea, Kongo og Afghanistan, og fire av ti fra Libanon har botid på mellom 0 og 2 år. Ni av ti gjenbosatte fra Syria og Uganda har botid i Norge på under 8 år. Blant de syriske flyktningene har 71 prosent botid på mellom 3-7 år. Dette gjenspeiles i store uttak fra denne gruppen i forbindelse med flyktningkrisen i Syria i 2015 og 2016.

For overføringsflyktninger fra enkelte land er det stor spredning i botiden. Dette er tilfellet for grupper som har kommet i flere bølger på grunn av langvarige behov for beskyttelse og gjenbosetting. For overføringsflyktninger fra for eksempel Kongo, Sudan og Etiopia ser vi gjenbosatte med både kort og lang botid i Norge. Overføringsflyktninger som er hentet fra Afghanistan er overrepresentert både blant flyktningene med lengst og kortest botid. Mange Afghanske overføringsflyktninger har kommet til Norge som et resultat av kontinuerlige behov for beskyttelse i tiden før og rett etter den amerikanske invasjonen av Afghanistan i 2002. Etter at Taliban igjen tok over makten i landet, har flyktningstrømmen igjen økt betydelig fra 2021.

Tabell 3.7 Bosatte overføringsflyktninger etter botid og landbakgrunn. 15 største land. 1.1.2023. Antall og prosent

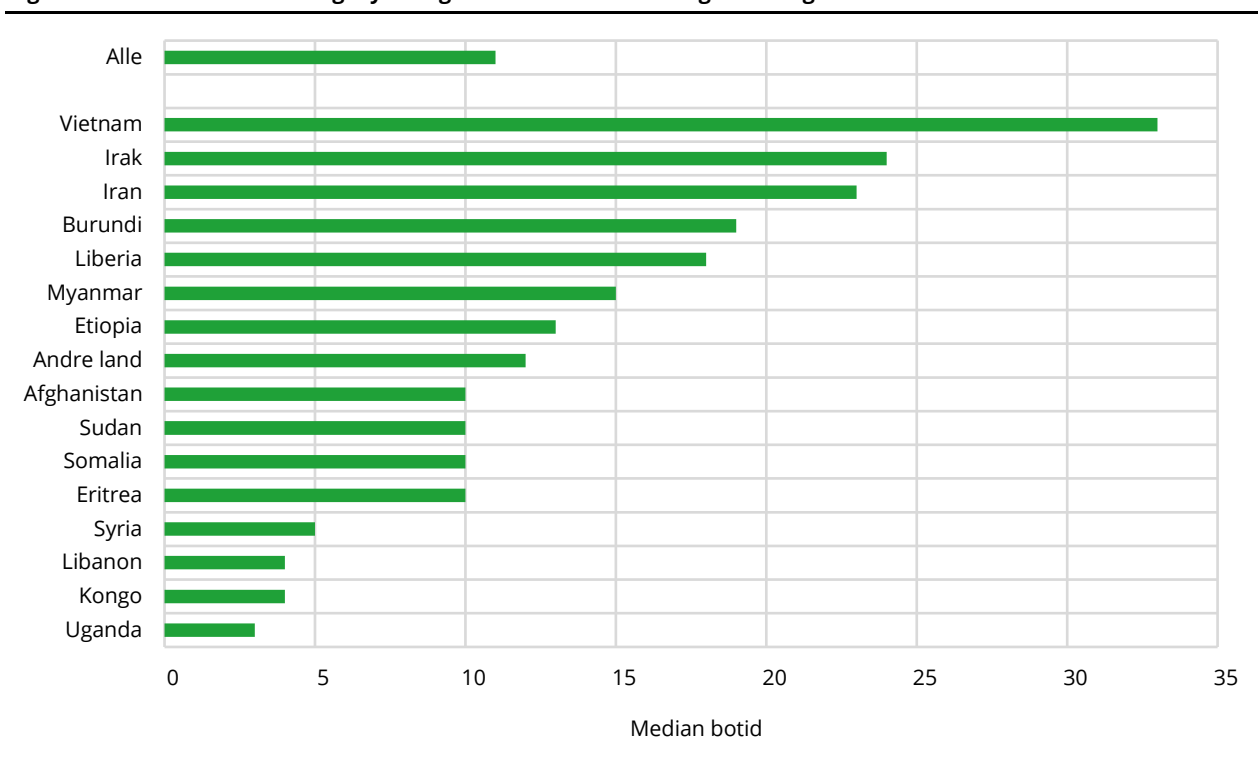
	Antall	0-2 år	3-7 år	8-15 år	16 år og over
Total	48 388	17	27	18	38
Andre land	6 499	24	12	25	38
Burundi	425	5	4	8	83
Eritrea	1 137	31	7	56	7
Etiopia	1 067	26	14	17	43
Kongo	3 727	30	34	16	20
Liberia	657	.	.	0	100
Somalia	715	2	4	71	23
Sudan	1 279	24	12	46	18
Uganda	1 262	22	69	6	4
Afghanistan	3 009	30	13	17	40
Myanmar	2 710	3	0	56	41
Irak	3 618	4	1	19	77
Iran	5 418	1	5	16	78
Libanon	1 386	42	55	2	1
Syria	11 854	23	71	6	0
Vietnam	3 625	.	.	0	100

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn. Statistisk sentralbyrå

En annen måte å vise forskjeller i botid på er ved å se på median botid. Medianen er den verdien som deler en gruppe i to like store deler, etter at verdiene er sortert synkende. I figur 3.6 er det da like mange som har botid over og under medianverdien. Sett under ett er median botid for alle overføringsflyktninger 11 år, men det er stor variasjon etter landbakgrunn. Median botid varierer fra bare ett år for overføringsflyktninger fra Uganda til hele 31 år for overføringsflyktninger fra Vietnam.

Ved å sammenligne figur 3.6 og tabell 3.7, ser vi at det bak en gitt median kan skjule seg ulike fordelinger på intervaller. Somalia, Eritrea, Afghanistan og Sudan har alle en median botid på 10 år, men fordelingen mellom intervallene er likevel ganske forskjellig.

Figur 3.6 Bosatte overføringsflyktninger etter median botid og landbakgrunn. 15 største land. 1.1.2023

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn. Statistisk sentralbyrå

3.3. Overføringsflyktninger bor oftest i husholdninger med barn

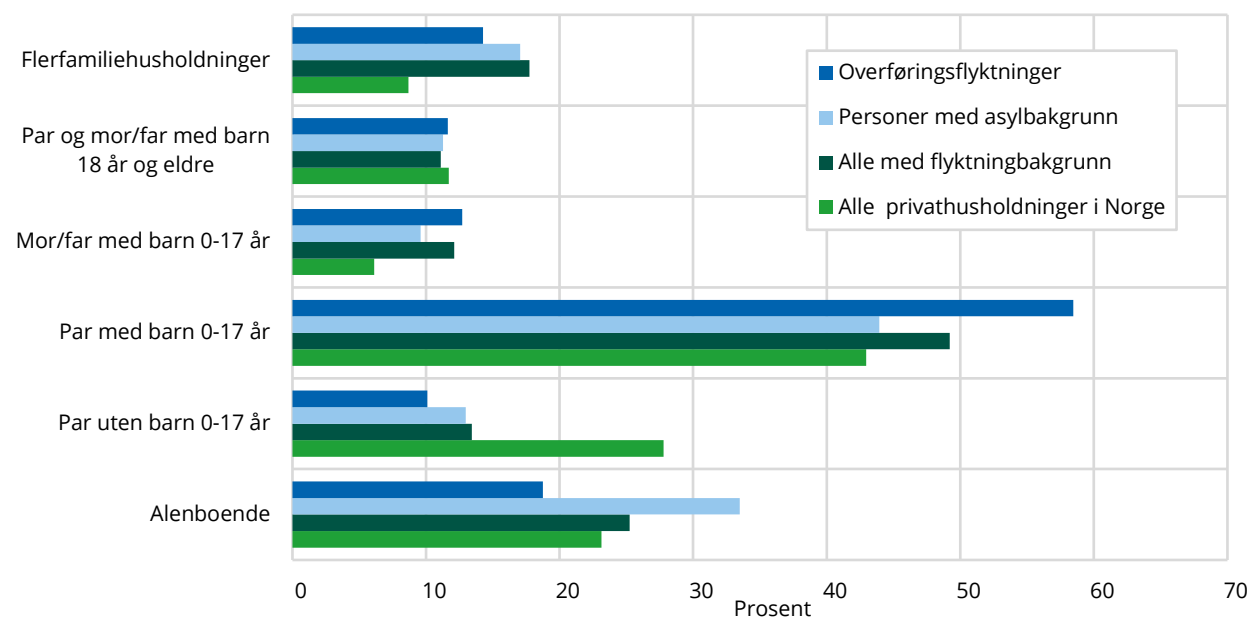
I denne delen ser vi nærmere på hvilke typer husholdninger overføringsflyktninger bor i. Husholdningstype er brukt som et kjennetegn ved overføringsflyktninger og data i denne delen er dermed på personnivå. Over halvparten (58 prosent) av alle overføringsflyktninger bor i husholdninger som består av par med barn under 18 år (figur 3.7). Dette er godt over gjennomsnittet for hele befolkningen (43 prosent) og flyktninger med asylbakgrunn (44 prosent). Andelen i denne husholdningstypen blant overføringsflyktninger har økt de siste ti årene, fra 44 prosent ved inngangen til 2011 (Henriksen, 2012) til 58 prosent ved inngangen til 2023. Dette må ses i sammenheng med at barnefamilier med barn under 18 år har vært prioritert ved uttak i de senere årene.

Andelen overføringsflyktninger som bor alene er kun 19 prosent. Dette er lavere enn for hele befolkningen (23 prosent), og betydelig lavere enn for dem som har kommet som asylsøkere (33 prosent). Dette gjenspeiler at asylsøkere oftere kommer til Norge som enslige enn det overføringsflyktninger gjør.

Det er ikke vanlig blant overføringsflyktninger å bo i husholdninger som består av par uten barn under 18 år. Denne husholdningstypen er generelt mest vanlig blant eldre par, og som vi tidligere har vist, er overføringsflyktninger relativt unge. Andelen som bor i husholdninger med enslig mor/far og barn under 18 år er omtrent lik når det gjelder de andre sammenligningsgruppene.

Andelen som bor i flerfamiliehusholdninger er større blant overføringsflyktninger enn i hele befolkningen, men litt mindre enn blant flyktninger med asylbakgrunn.

Figur 3.7 Bosatte i privathusholdning etter flyktningstatus og husholdningstype. 1.1.2023. Prosent

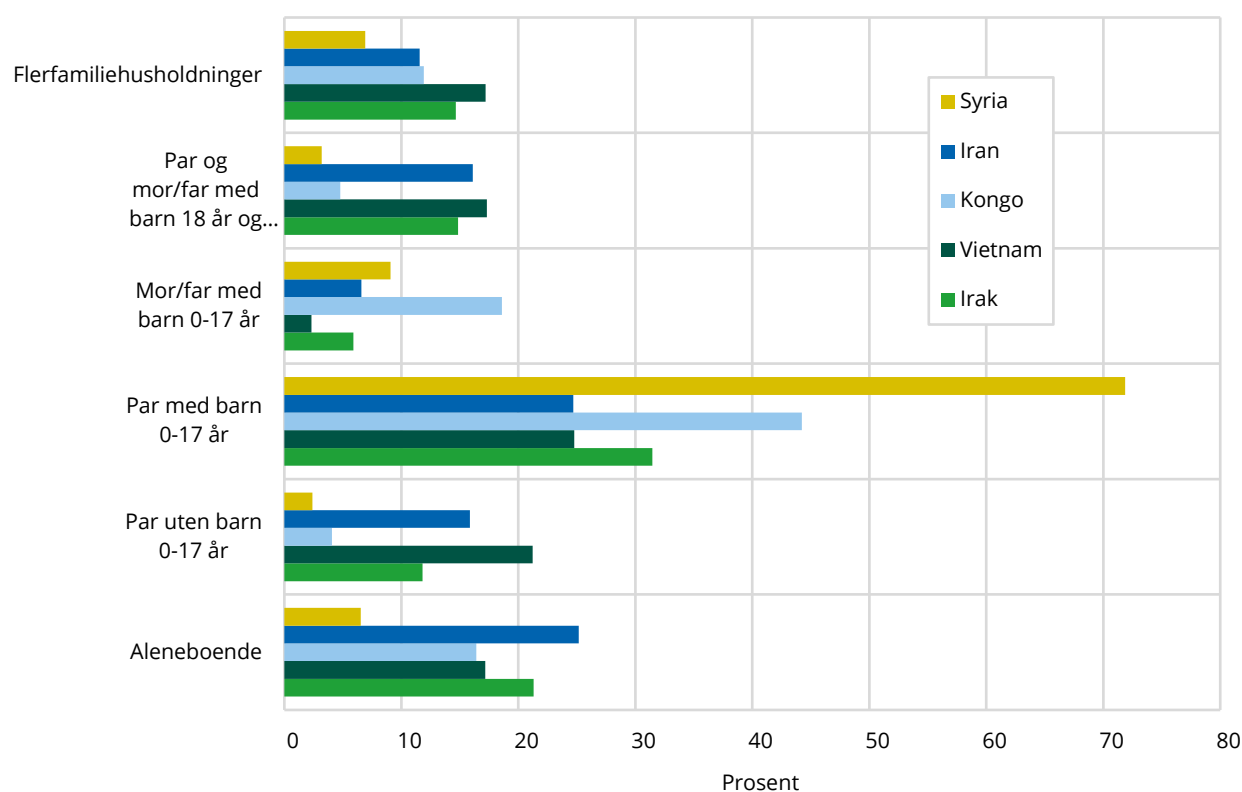

Kilde: Familie- og husholdningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

Figur 3.8 viser andel overføringsflyktninger etter husholdningstype for de fem største landgruppene. Overføringsflyktninger fra Syria skiller seg klart ut. Hele 72 prosent bor i husholdninger som består av par med barn 0-17 år, og bare syv prosent bor alene. De aller fleste flyktninger fra Syria har blitt gjenbosatt siden 2014, og i denne perioden har barnefamilier blitt prioritert ved uttak. Også fra Kongo er andelen som bor i denne husholdningstypen høy, der hele 44 prosent bor i husholdninger som består av par med barn 0-17 år. Andelen er spesielt høy blant dem som har blitt gjenbosatt fra Kongo siden 2018.

For overføringsflyktninger fra Iran, Irak og Vietnam er andelen i husholdningstypen par med barn 0-17 år mindre enn andelen i hele befolkningen (46 prosent), mens andelen som bor i husholdninger som består av par eller mor/far med barn 18 år eller eldre er høyere for disse gruppene enn i hele befolkningen. Mellom 15-17 prosent bor i slike husholdninger mot 11 prosent i hele befolkningen. Overføringsflyktninger fra Iran skiller seg noe ut med at nær én av fire bor alene, mens størst andel i flerfamiliehusholdninger finner vi blant dem fra Vietnam (17 prosent).

Figur 3.8 Overføringsflyktninger bosatt i privathusholdninger, etter husholdningstype og landbakgrunn. 5 største land. 1.1.2023. Prosent

Kilde: Familie- og husholdningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

3.4. Hvor er overføringsflyktningene bosatt?

Overføringsflyktninger er ikke bosatt jevnt utover landet (se tabell 3.8). Én av fire overføringsflyktninger var ved inngangen til 2023 bosatt i Viken. Dette er litt høyere enn andelen i hele befolkningen, men noe lavere enn for alle innvandrere samlet og for flyktninger i alt. Tilsvarende andel overføringsflyktninger er bosatt i Oslo som befolkningen generelt. 13 prosent av befolkningen er bosatt i Oslo, det samme gjelder overføringsflyktninger. Andelen er betydelig lavere enn for innvandrere og alle personer med flyktningbakgrunn. Vi ser at bosettingsmønstret til overføringsflyktninger minner mer om befolkningen generelt enn innvandre og flyktninger for øvrig.

Tabell 3.8 Hele befolkningen, innvandrere, personer med flyktningbakgrunn og overføringsflyktninger etter bostedsfylke. 1.1.2023. Antall og prosent

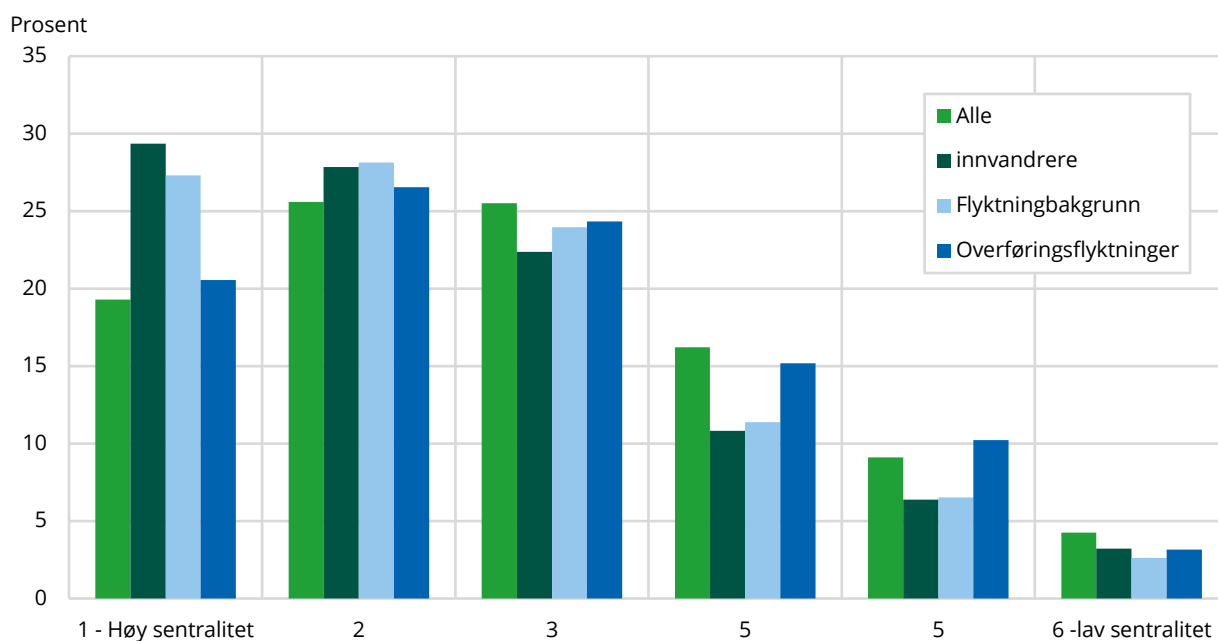
	Hele befolkningen	Innvandrere	Personer med Flyktningbakgrunn	Overføringsflyktninger
Hele landet	5 488 984	877 227	280 018	48 388
Oslo	709 037	184 251	53 458	6 455
Viken	1 292 241	238 614	78 546	12 362
Innlandet	373 628	41 105	15 899	3 272
Vestfold og Telemark	429 101	58 388	21 704	3 736
Agder	316 051	42 627	18 647	3 238
Rogaland	492 350	80 308	22 088	4 133
Vestland	646 205	85 368	24 655	4 524
Møre og Romsdal	268 365	33 951	9 228	2 265
Trøndelag	478 470	56 347	18 380	4 182
Nordland	241 084	25 462	8 741	1 937
Troms og Finnmark	242 452	30 806	8 672	2 284
	Andeler			
Hele landet	100	100	100	100
Oslo	13	21	19	13
Viken	24	27	28	26
Innlandet	7	5	6	7
Vestfold og Telemark	8	7	8	8
Agder	6	5	7	7
Rogaland	9	9	8	9
Vestland	12	10	9	9
Møre og Romsdal	5	4	3	5
Trøndelag	9	6	7	9
Nordland	4	3	3	4
Troms og Finnmark	4	4	3	5

Kilde: Befolkningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

Figur 3.10 viser fordelingen etter bostedskommunenes sentralitet.⁶ Av figuren ser vi at sentralitetsfordelingen til overføringsflyktninger er mer lik bosettingsmønsteret til hele befolkningen enn tilfellet er for alle innvandrere og alle personer med flyktningbakgrunn. Overføringsflyktninger bor i noe større grad i de mest sentrale kommunene (nivå 1 og 2) enn hele befolkningen, men det er kun et par prosentpoeng som skiller gruppene. Overføringsflyktninger er derimot mindre sentralt bosatt enn alle innvandrere og alle med flyktningbakgrunn. Nær 50 prosent bor i de mest og nest-mest sentrale kommunene mot nærmere 60 prosent for alle innvandrere.

⁶ For informasjon om kommunenes sentralitet, se Høydahl (2020). <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/413602?ts=17085d29f50>

Figur 3.9 Hele befolkningen, innvandrere, personer med flyktningbakgrunn og overføringsflyktninger etter bostedskommunens sentralitet. 1.1.2023. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

Overføringsflyktninger med kort botid bor mest desentralt

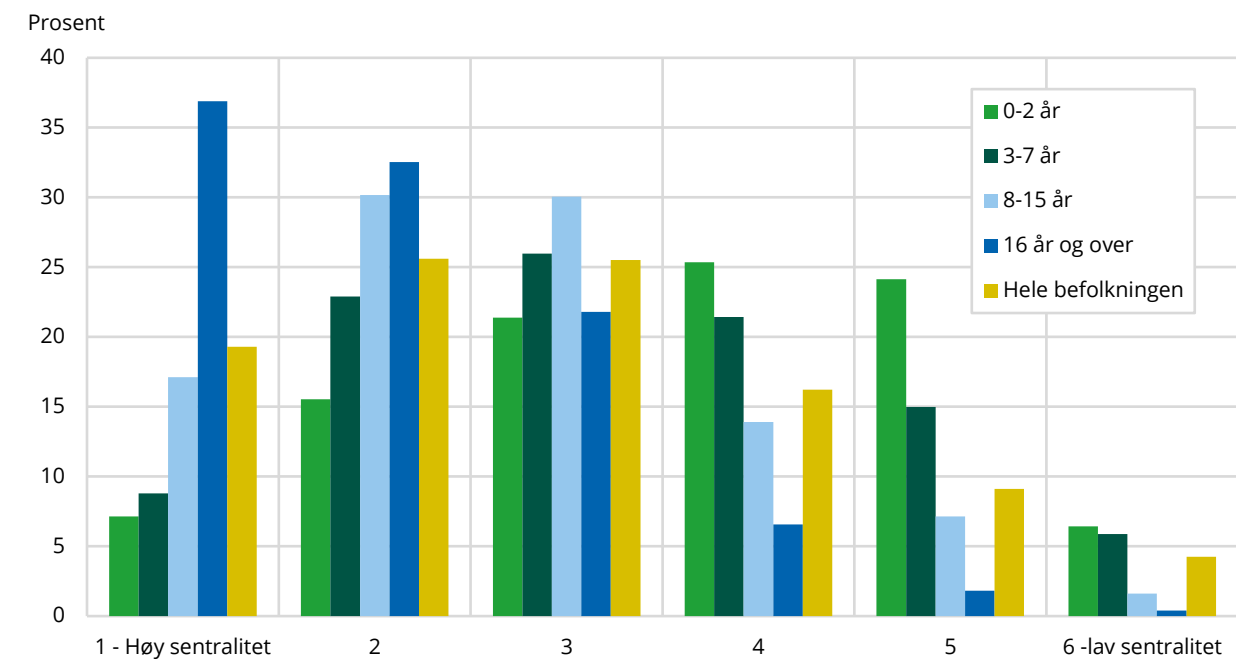
Sentralitetsfordelingen til overføringsflyktnings bosted varierer betydelig med botid. Figur 3.11 viser at bosettingsmønsteret til flyktninger med kort botid (0-2 år) er mer desentralt enn bosettingsmønsteret til dem med lengre botid, samt befolkningen som helhet. For nyankomne overføringsflyktninger bor drøye 30 prosent i de nest-minst og minst sentrale kommunene (nivå 5 og 6). Til sammenligning er drøye 13 prosent av befolkningen som helhet bosatt i tilsvarende kommuner. Også de med botid 3-7 år bor mer desentralt enn befolkningen generelt.

Av figuren ser vi en klar tendens til at bosettingsmønsteret blir mer sentralisert med økende botid. Blant dem med botid over 15 år er det svært få som er bosatt i kommuner med lav sentralitet. For denne gruppen er andelen i de mest og nest-mest sentrale kommunene klart størst (69 prosent), og de viser generelt et mer sentralt bosettingsmønster enn for befolkningen som helhet (45 prosent).

Hvor overføringsflyktninger er bosatt avhenger av to faktorer; hvor de blir bosatt ved ankomst og om de senere flytter til en annen kommune. Det er en sentral målsetting i den nasjonale bosettingspolitikken å bosette flyktninger styrt og spredt i alle regioner (Kunnskapsdepartementet, 2018). Mange flyktninger bosettes følgelig i kommuner med forholdsvis lav sentralitet, og dette forklarer hvorfor en stor andel av overføringsflyktningene med kort botid er bosatt desentralt.

Når det gjelder flytting fra opprinnelig bostedskommune, viser SSBs rapport om sekundærflytting blant personer med flyktningbakgrunn at om lag 85 prosent av overføringsflyktningene som ble bosatt i perioden 2007-2012 fremdeles bodde i sin første bosettingskommune fem år etter første bosetting. Dette gjør overføringsflyktninger til den mest bofaste gruppen blant personer med flyktningbakgrunn. Rapporten viser også at familier med barn er mest knyttet til sin første bosettingskommune, mens familier uten barn og enslige i større grad flytter (Strøm, Kirkeberg og Epland, 2020).

Figur 3.10 Overføringsflyktninger etter botid og bokommunenes sentralitet. 1.1.2023. Prosent

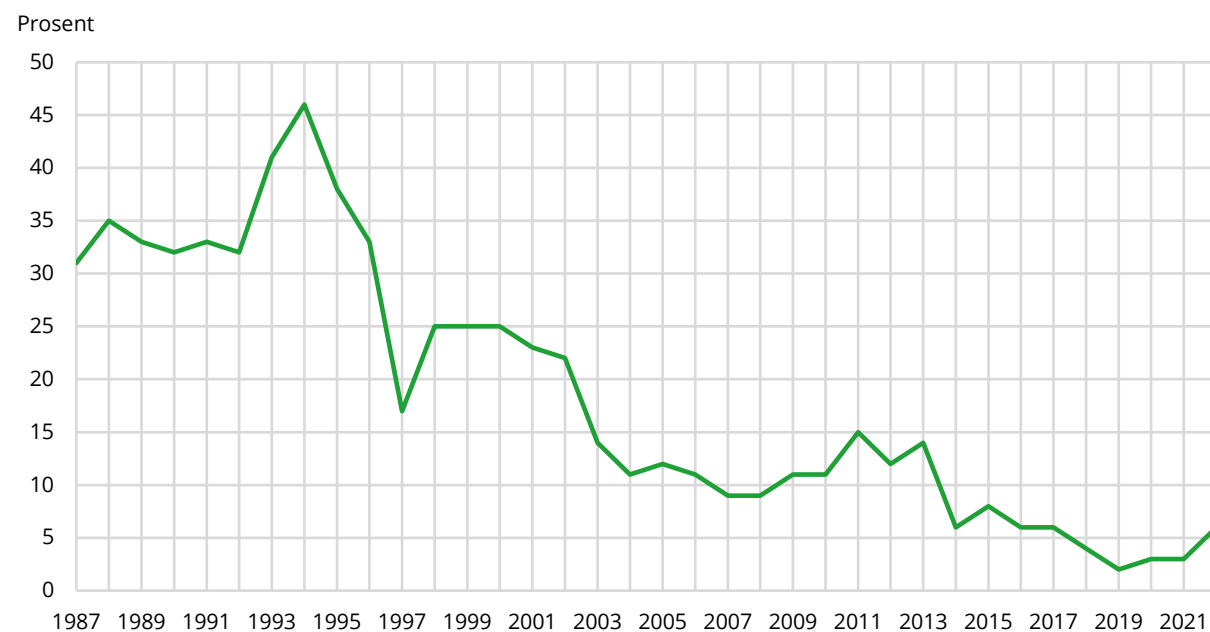

Kilde: Befolkningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

Få nyankomne er bosatt i Oslo

Som vist i tabell 3.8 er 13 prosent av alle overføringsflyktninger bosatt i Oslo per 1.1.2023. Figur 3.12 viser at andelen øker jo tidligere de ble bosatt. Som vi har sett i figur 3.11 øker sentraliseringen med økt botid, og dermed også andelen som er bosatt i Oslo. For dem som har blitt gjenbosatt i Norge siden 2014, bor 5 prosent i Oslo ved inngangen til 2023. Andelen er i overkant av 4 prosent for dem som kom i 2021 og 2022. Størst andel bosatt i Oslo finner vi for overføringsflyktninger som ble gjenbosatt i årene 1993-1995 med over 40 prosent. Det er dog verdt å merke seg at det kom svært få overføringsflyktninger i disse årene (se tabell 3.3).

Figur 3.11 Andel overføringsflyktninger bosatt i Oslo etter innvandringsår. 1.1.2023. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

Andelen som bor i Oslo varierer betydelig med landbakgrunn (se tabell 3.9). Generelt ser vi at overføringsflyktningen med kort botid (se figur 3.6) i mindre grad bor i Oslo enn grupper med lang botid.

Under 6 prosent av overføringsflyktninger fra Uganda og Libanon bor i Oslo. Andelen er også lav for overføringsflyktninger fra Syria, Myanmar, Kongo og Burundi, alle med under 10 prosent bosatt i Oslo. Med unntak av Myanmar og Burundi, er dette grupper med median botid på 5 år eller kortere. Overføringsflyktninger fra Myanmar og Burundi har derimot en median botid på henholdsvis 13 og 17 år, noe som tilsier at vi kunne forventet at en større andel bodde i Oslo. Noen ganger kan en høy andel innvandrere fra ett land i en kommune gjøre det mer attraktivt for andre innvandrere fra samme land å flytte til denne kommunen. At ikke flere bor i Oslo kan dermed tyde på andre bostedspreferanser for disse gruppene. For overføringsflyktninger fra Myanmar finner vi at Stavanger er den mest vanlige bostedskommunen (7 prosent), mens 9 prosent av overføringsflyktningene fra Burundi er bosatt i Haugesund kommune.

Av overføringsflyktninger fra Vietnam er i overkant av 25 prosent bosatt i Oslo. Dette er en gruppe med median botid i Norge på 33 år. Andelen i Oslo er også høy for overføringsflyktninger fra Iran, Irak, Afghanistan og Somalia. Med unntak av de fra Somalia og Afghanistan har disse gruppene også lang median botid i Norge (mellom 23 og 24 år). For overføringsflyktninger fra Somalia og Afghanistan er derimot median botid kun 10 år. At en stor andel Somaliere bor i Oslo kan skyldes det faktum at mange innvandrere fra Somaliere er bosatt i Oslo (38 prosent), hvilket kan gjøre det mer attraktivt for overføringsflyktninger fra Somalia å flytte til hovedstaden. Når det kommer til Afghanere, har denne gruppen inntil utgangen av 2020 hatt lang median botid. Siden regimeskifte i Afghanistan i 2021 har Norge foretatt store uttak fra Afghanistan, som trekker ned median botid. Det er drøyt 900 afghanerne som har kommet til Norge som overføringsflyktninger siden 2021. Disse vil være bosatt i kommuner rundt omkring i landet, og i stor grad delta i introduksjonsprogram. Introduksjonsprogrammet har en varighet på to år. Sammenlignet med 2020 har median botid sunket med 8 år for Afghanere. Og andelen afghanere som bor i Oslo har sunket med 4 prosentpoeng siden inngangen til 2021.

Tabell 3.9 Overføringsflyktninger etter bostedskommune. Hele landet og i Oslo. 15 største land. 1.1.2023. Antall og prosent

Landbakgrunn	Hele landet	I Oslo	Andel Oslo
Alle	48 388	6 438	13
Syria	11 854	616	5
Iran	5 418	1 335	25
Kongo	3 727	254	7
Vietnam	3 625	983	27
Irak	3 618	901	25
Afghanistan	3 009	527	18
Myanmar	2 710	163	6
Libanon	1 386	68	5
Sudan	1 279	138	11
Uganda	1 262	43	3
Eritrea	1 137	98	9
Etiopia	1 067	237	22
Somalia	715	177	25
Rwanda	699	54	8
Liberia	657	74	11
Andre land	6 225	770	12

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn. Statistisk sentralbyrå

3.5. De fleste får norsk statsborgerskap etter sju år

Av alle overføringsflyktninger som bodde i Norge ved inngangen til 2023, hadde 54 prosent norsk statsborgerskap (tabell 3.10). Blant de 15 landene med flest overføringsflyktninger, er andelen norske statsborgere størst blant overføringsflyktninger fra Vietnam og Irak med henholdsvis 99 og 94 prosent. Minst andel finner vi for overføringsflyktninger fra Syria, Uganda og Libanon med henholdsvis 12, 7 og 4 prosent (de fleste med landbakgrunn Libanon er barn av syriske flyktninger). I all hovedsak gjenspeiler andelen med norsk statsborgerskap botiden til overføringsflyktningene.

Hovedregelen er at man må ha bodd i Norge i minst sju år før man kan søke om norsk statsborgerskap. Ser man kun på overføringsflyktninger med minst sju års opphold i Norge, er andelen med norsk statsborgerskap 89 prosent. For landene i tabell 3.10 varierer denne andelen fra 44 prosent for overføringsflyktninger fra Libanon til 99 prosent for overføringsflyktninger fra Vietnam.

Overgangen til norsk statsborgerskap er generelt større for flyktninger enn for andre innvandrere. Dette må ses i sammenheng med at de har flyktet fra sitt opprinnelige hjemland som følge av krig og konflikter. Med norsk statsborgerskap får de varig beskyttelse, trygghet og større garanti mot utvisning til andre land (Naz & Vassenden, 2019).

Tabell 3.10 Overføringsflyktninger etter norsk/utenlandsk statsborgerskap og landbakgrunn. 15 land med flest overføringsflyktninger. 1.1.2023. Antall og prosent

	Alle	Norske statsborgere	Utenlandske statsborgere	Andel norske statsborgere	Andel norske statsborgere med 7 års botid eller mer
Alle	48 388	26 325	22 063	54	89
Syria	11 854	1 396	10 458	12	50
Iran	5 418	4 995	423	92	95
Kongo	3 727	1 213	2 514	33	85
Vietnam	3 625	3 597	28	99	99
Irak	3 618	3 395	223	94	98
Afghanistan	3 009	1 703	1 306	57	88
Myanmar	2 710	2 502	208	92	95
Libanon	1 386	54	1 332	4	44
Sudan	1 279	737	542	58	88
Uganda	1 262	93	1 169	7	47
Eritrea	1 137	604	533	53	84
Etiopia	1 067	617	450	58	95
Somalia	715	548	167	77	79
Liberia	657	612	45	93	93
Burundi	425	377	48	89	96
Andre land	6 499	3 882	2 617	60	91

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn. Statistisk sentralbyrå

4. Utdanning

Utdanning utgjør en sentral faktor i integrerings- og innvandringspolitikken knyttet til overføringsflyktninger i Norge, idet den danner grunnlaget for økt deltakelse i samfunnet og tilgang til arbeidsmarkedet ([Kunnskapsdepartementet, 2018; Meld. St. 30, 2015-2016](#)). Dette kapitlet omhandler utdanningsnivået blant overføringsflyktninger i Norge. Innledningsvis ser vi på det høyeste fullførte utdanningsnivået blant overføringsflyktninger i alderen 25-66 år og hvordan dette varierer med hensyn til kjennetegn som landbakgrunn, botid i Norge, alder og kjønn (kapittel 4.1). Nær halvparten av overføringsflyktningene er under 18 år ved ankomst til landet, og det er en økende tilstrømning av barn og unge innenfor denne gruppen. Videre i kapitlet ser vi derfor på utdanningsforløpet til overføringsflyktningbarn og -ungdommer ved å se på oppnådde grunnskolepoeng ved avsluttet grunnskoleutdanning (kapittel 4.2), overgang til og fullføring av videregående utdanning (kapittel 4.3), samt andelen studenter i universitets- og høyskoleutdanning (kapittel 4.4).

Hovedfunn fra kapitlet:

- Nær halvparten av overføringsflyktningene i Norge har grunnskole som høyeste oppnådde utdanningsnivå i 2022. 24 prosent har videregåendeskolnivå, og 26 prosent har universitets- eller høyskolnivå.
- Overføringsflyktninger med en botid på mer enn 10 år i Norge har generelt sett mer utdanning enn de som har bodd her i kortere tid.
- Utdanningsnivået blant overføringsflyktninger varierer basert på opprinnelsesland. Overføringsflyktninger fra Syria har det laveste utdanningsnivået, hvor 7 av 10 har grunnskolen som sitt høyeste fullførte utdanningsnivå.
- Botid har mye å si for oppnådde grunnskolepoeng for overføringsflyktningebarn. Blant elever med en botid på under 2 år, avsluttet 83 prosent grunnskolen uten grunnskolepoeng i skoleårene 2021/22 og 2022/23, mens denne andelen kun var 9 prosent blant elever med en botid på 8 år eller mer.
- Lavere andel med direkte overgang til videregående opplæring etter avsluttet grunnskole for overføringsflyktningbarn sammenlignet med innvandrere generelt og hele befolkningen.
- Over halvparten av overføringsflyktningene i videregående opplæring er registrert på yrkesfag. For hele befolkningen gjelder dette bare 37 prosent.
- 66 prosent av overføringsflyktninger fullfører og består videregående opplæring med studie- eller yrkeskompetanse innen 5/6 år.
- 17 prosent av overføringsflyktningene i aldersgruppen 19-22 år var i gang med en universitets- eller høyskoleutdanning i 2022.

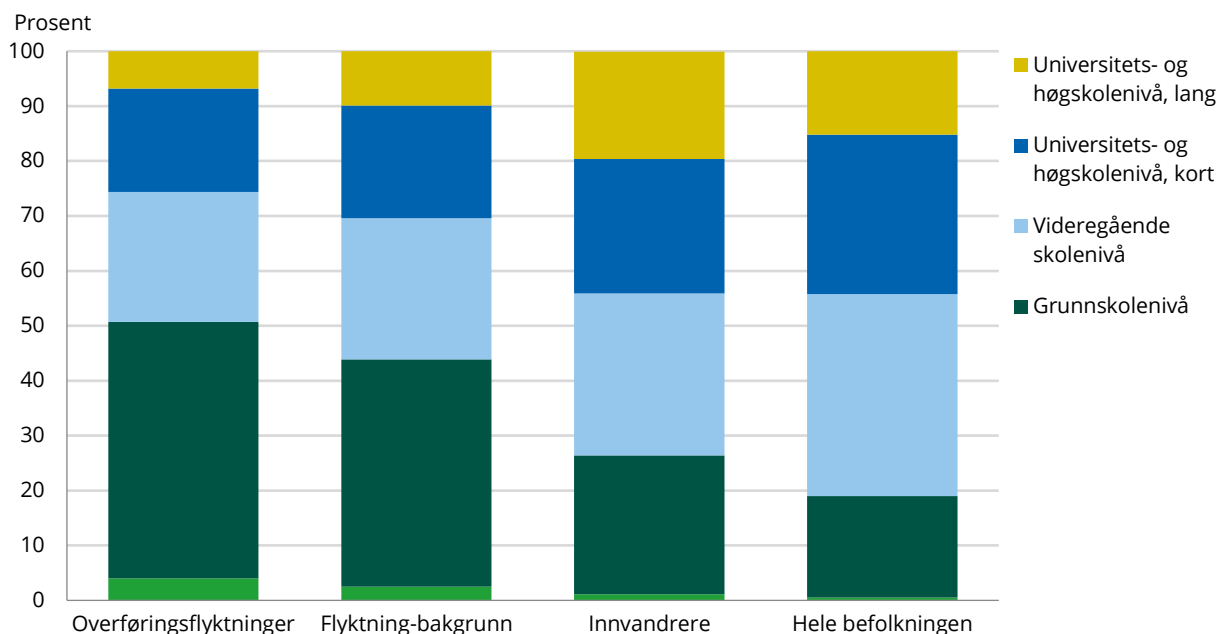
4.1. Rundt halvparten av overføringsflyktningene har kun gjennomført grunnskolen eller har lavere utdanningsnivå

Figur 4.1 viser høyeste fullførte utdanningsnivå blant overføringsflyktninger og sammenligner tallene med andre befolkningsgrupper i alderen 25-66 år⁷. Personer under 25 er utelatt for å sikre at populasjonen omfatter flest mulig med avsluttet utdanning. Samtidig er overføringsflyktninger over 66 år holdt utenfor, da vi vet dette utgjør en svært begrenset gruppe som ikke er i arbeidsdyktig alder.

For innvandrere hvor vi mangler opplysninger om utdanningsbakgrunn, er det i fremstillingen benyttet en statistisk metode for å estimere utdanningsnivået (imputering)⁸. Andelen av befolkningen med ingen eller uoppgitt utdanning i figur 4.1 er derfor marginal. Overføringsflyktningene utmerker seg med den høyeste andelen med ingen utdanning, 4 prosent.

Nærmere halvparten av overføringsflyktningene har grunnskole som høyeste oppnådde utdanningsnivå. 24 prosent har fullført videregående skole, mens 26 prosent har universitets- eller høgskolenivå. Selv om fordelingen av utdanningsnivå blant overføringsflyktninger ligner bildet blant flyktninger generelt, skiller overføringsflyktningene seg ut med en større andel som kun har grunnskoleutdanning eller lavere nivå (6 prosentpoeng høyere), og dermed en lavere andel med videregående eller høyere utdanning. Sammenlignet med innvandrere generelt er disse forskjellene enda mer markante. For eksempel har bare 25 prosent av innvandrere kun grunnskoleutdanning, som er 22 prosentpoeng lavere sammenlignet med overføringsflyktningene.

Figur 4.1 Personer 25-66 år¹, etter høyeste fullførte utdanningsnivå² og innvandringskategori³. 2022. Prosent

¹ Alder ved utgangen av 2022. Bosatte per 1.1.2023.

² SSB mangler opplysninger om utdanningsnivå til mange innvandrere og benytter beregnede verdier for denne gruppen. Utdanning på fagskolenivå er inkludert i videregående skolenivå.

Kilde: Befolkningens Utdanningsnivå. Statistisk sentralbyrå.

⁷ Personens alder ved utgangen av året.

⁸ SSB har mangelfulle data for utdanning fullført i utlandet. Manglene er størst for innvandrere som nylig har kommet til Norge. Dette skyldes delvis at det kan ta tid å få registrert utdanning tatt i utlandet. For dem som har bodd lenger i Norge, er dekningen bedre. Det er derfor benyttet imputerte verdier for utdanningsnivå for innvandrere vi mangler opplysninger om i datagrunnlaget for befolkningens utdanningsnivå. Metoden medfører usikkerhet når den brukes for små grupper (Jentoft, 2014).

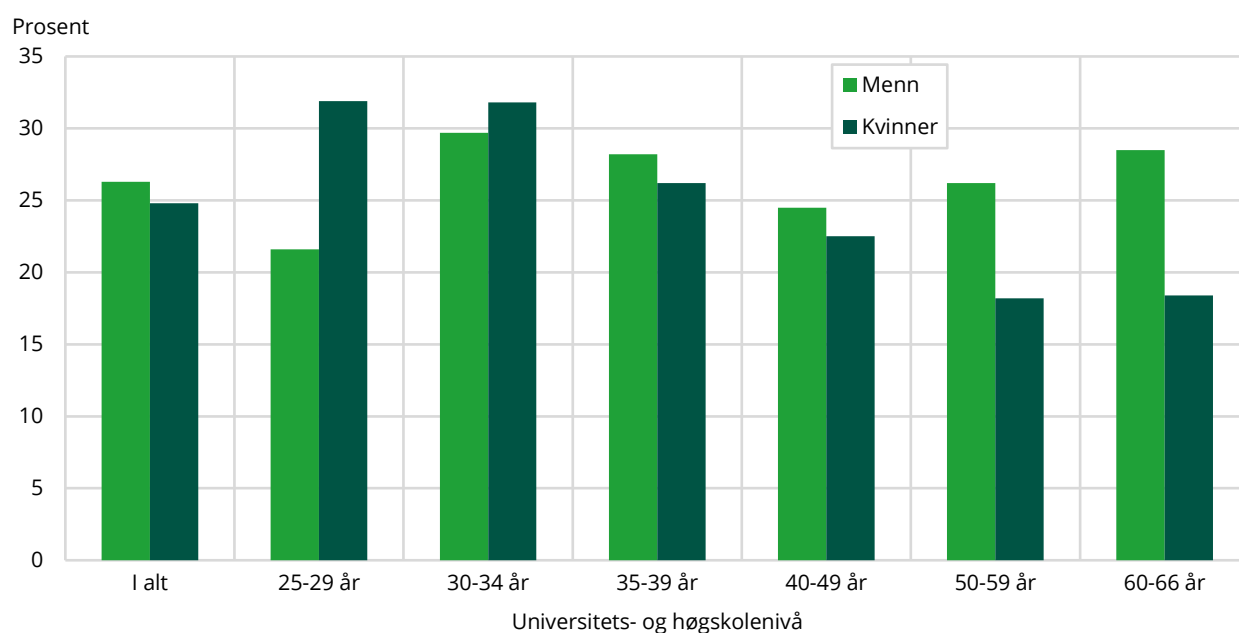
Kjønns- og aldersforskjeller i utdanningsnivå blant overføringsflyktninger

Figur 4.2 illustrerer andelen med universitets- og høyskoleutdanning blant overføringsflyktninger, fordelt etter kjønn og alder.

Overordnet sett er kjønnsforskjellene blant overføringsflyktninger minimale. Sammenlignet med innvandrere totalt og hele befolkningen, er forskjellene mellom kvinner og menn blant overføringsflyktninger mindre i alle aldersgrupper. Imidlertid avdekker en nærmere analyse brutt ned på alder litt tydeligere kjønnsforskjeller for overføringsflyktningene. Blant kvinner i alderen 25-29 år har en større andel oppnådd universitets- eller høyskolenivå sammenlignet med menn, med henholdsvis 32 prosent for kvinner og 22 prosent for menn.

I kontrast viser dataene en omvendt trend blant eldre overføringsflyktninger (50-66 år), der menn har en høyere andel med universitets- og høyskolenivå sammenlignet med kvinner. For eksempel indikerer tallene for aldersgruppen 60-66 år en forskjell på 10 prosentpoeng mellom kjønnene.

Figur 4.2 Overføringsflyktninger 25-66 år¹ med universitets og høyskolenivå², etter alder og kjønn. 2022. Prosent

¹ Alder ved utgangen av 2022. Bosatte per 1.1.2023.

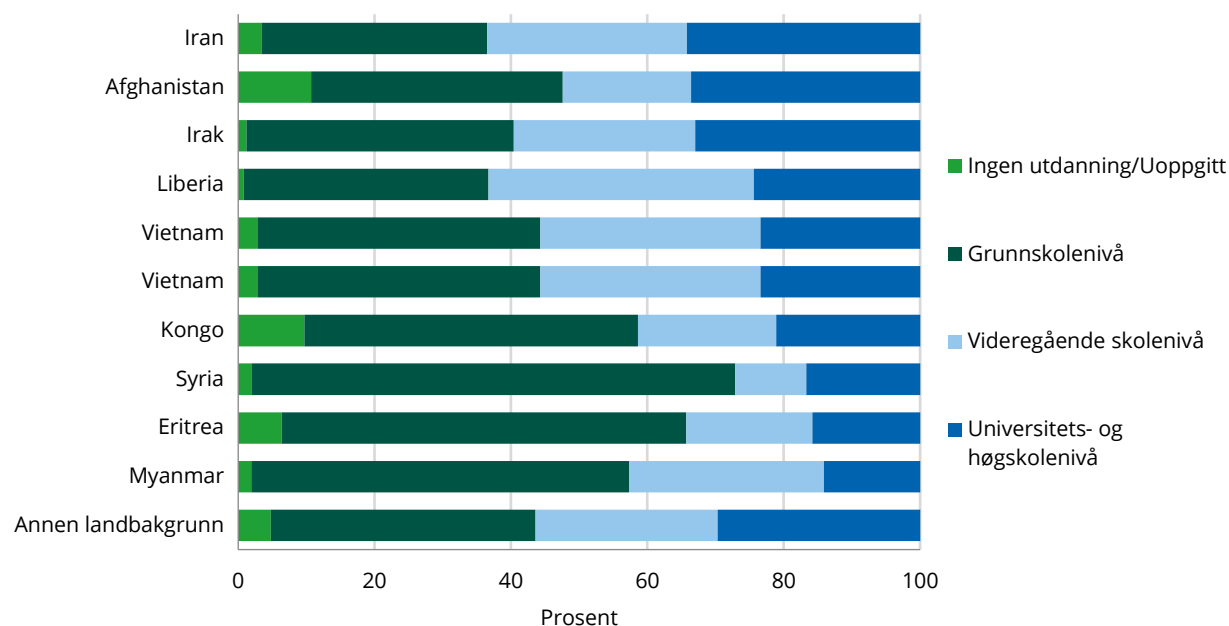
² SSB mangler opplysninger om utdanningsnivå til mange innvandrere og benytter beregnede verdier for denne gruppen.

Kilde: [Befolkningens Utdanningsnivå](#). Statistisk sentralbyrå.

Overføringsflyktninger fra Syria har lavest utdanningsnivå

Utdanningsnivået blant overføringsflyktninger varierer avhengig av hvor i verden de kommer fra. Figur 4.3 illustrerer høyest oppnådd utdanningsnivå inndelt etter opprinnelsesland for de ti landene med høyest antall overføringsflyktninger i Norge. Når vi ser på overføringsflyktninger med opprinnelse fra Iran, Afghanistan og Irak, har omtrent 33 prosent oppnådd universitets- og høyskoleutdanning. For disse landene er andelen som kun har fullført grunnskolen som høyeste fullførte utdanningsnivå henholdsvis 33, 37 og 39 prosent.

De laveste andelene av overføringsflyktninger med utdanning på universitets- og høyskolenivå befinner seg blant dem som kommer fra Myanmar, Eritrea og Syria, med henholdsvis 14, 16 og 17 prosent. På motsatte enden ser vi at overføringsflyktninger fra disse landene har de største andelene som har avsluttet grunnskole som sitt høyeste utdanningsnivå, med henholdsvis 55, 61 og 71 prosent. Overføringsflyktninger fra Syria skiller seg derved ut med det laveste utdanningsnivået, der syv av ti har grunnskolen som sitt høyeste fullførte utdanningsnivå.

Figur 4.3 Overføringsflyktninger 25-66 år¹, etter landbakgrunn og utdanningsnivå². 2022. Prosent

¹ Alder ved utgangen av 2022. Bosatte per 1.1.2023.

² SSB mangler opplysninger om utdanningsnivå til mange innvandrere og benytter beregnede verdier for denne gruppen.

Kilde: [Befolkningens Utdanningsnivå](#). Statistisk sentralbyrå.

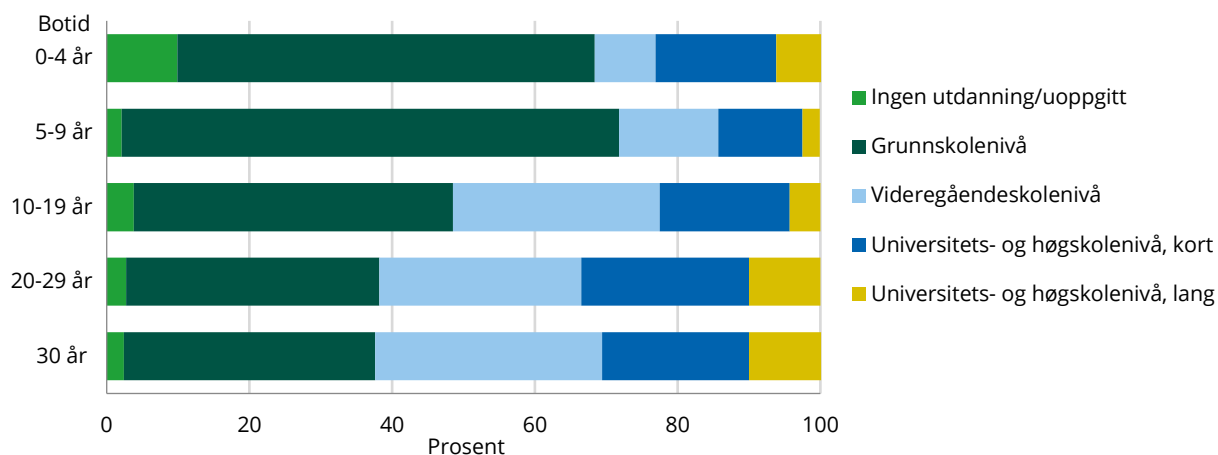
Sammenhengen mellom botid og utdanningsnivå

Generelt ser vi at det er vanligere at overføringsflyktninger som har vært bosatt i 20 år eller mer har utdanning utover grunnskole, sammenlignet med de som har bodd kortere her i landet. Mens nesten 70 prosent av nyankomne overføringsflyktninger som har vært i Norge i 4 år eller mindre kun har grunnskoleutdanning eller ingen utdanning i 2022, gjelder dette 37 prosent av dem som har bodd i Norge i minst 30 år.

Det er imidlertid bemerkelsesverdig at nyankomne overføringsflyktninger med en botid på opptil 4 år har en høyere andel med universitets- og høghskoleutdanning sammenlignet med dem som har vært i Norge mellom 5-9 år. Dette bør ses i sammenheng med det faktum at det i 2016 ble bosatt et rekordstort antall overføringsflyktninger fra Syria som en følge av flyktningkrisen i landet. Som tidligere nevnt har overføringsflyktninger fra Syria generelt sett lavere gjennomsnittlig utdanning sammenlignet med andre landgrupper.

Dette tydeliggjør hvordan det overordnede utdanningsnivået er knyttet til hvilke land Norge hovedsakelig mottar overføringsflyktninger fra i ulike perioder, noe som avhenger av de pågående krigene og konfliktene i den spesifikke tidsperioden. Norge har stor frihetsgrad når det gjelder kvotesammensetningen for hvilke flyktninggrupper som skal overføres til landet, inkludert bestemmelsen av hvilke land de skal komme fra, hvilket [fastsettes av Justis- og beredskapsdepartementet](#). Fra og med 2014 har Syria vært det dominerende landet med omtrent 6 av 10 overføringsflyktninger som har kommet til Norge (Strøm, 2022).

Figur 4.4 Overføringsflyktninger 25-66 år¹, etter botid i Norge og utdanningsnivå². 2022. Prosent

¹ Alder ved utgangen av 2022. Bosatte per 1.1.2023.

² SSB mangler opplysninger om utdanningsnivå til mange innvandrere og benytter beregnede verdier for denne gruppen.

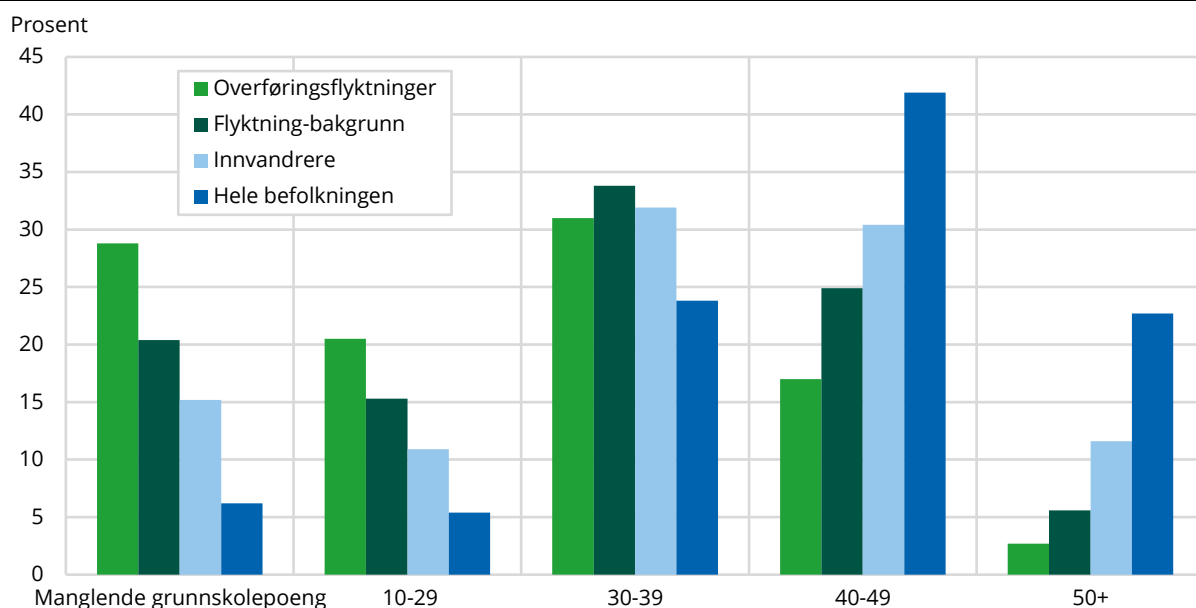
Kilde: [Befolkningens Utdanningsnivå](#). Statistisk sentralbyrå.

4.2. Botid har mye å si for manglende grunnskolepoeng

Vi skal nå konsentrere oss om utdanningsløpet til overføringsflyktninger som er barn. Vi tar først for oss oppnådde grunnskolepoeng for barn under 17 år. Grunnskolepoeng kan ses som et samlemål for alle karakterer eleven får i forskjellige fag ved avslutning av grunnskolen og danner grunnlaget for opptak til videregående skole.

29 prosent av overføringsflyktninger som avsluttet grunnskolen i skoleåret 2021/2022 og 2022/2023, hadde manglende grunnskolepoeng (figur 4.5). Dette er elever som mangler karakter i over halvparten av fagene, og derfor ikke får beregnet grunnskolepoeng. For mange minoritetsspråklige elever vil dette hovedsakelig henge sammen med at de nylig har kommet til Norge og ikke kan delta i ordinær undervisning ennå. Dersom disse elevene startet opplæringen i Norge i den siste delen av opplæringsåret, kan de fritas fra vurdering med karakter i fag dette skoleåret hvis forespurt av foreldrene, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-18.

Figur 4.5 Grunnskolepoeng (gruppet)¹, etter innvandringskategori². 2021/2022 og 2022/2023

¹ Elever under 17 år ved utgangen av høsten. Elever på steinerskole eller utenlandsskole er ikke inkludert.

² SSB mangler opplysninger om utdanningsnivå til mange innvandrere og benytter beregnede verdier for denne gruppen.

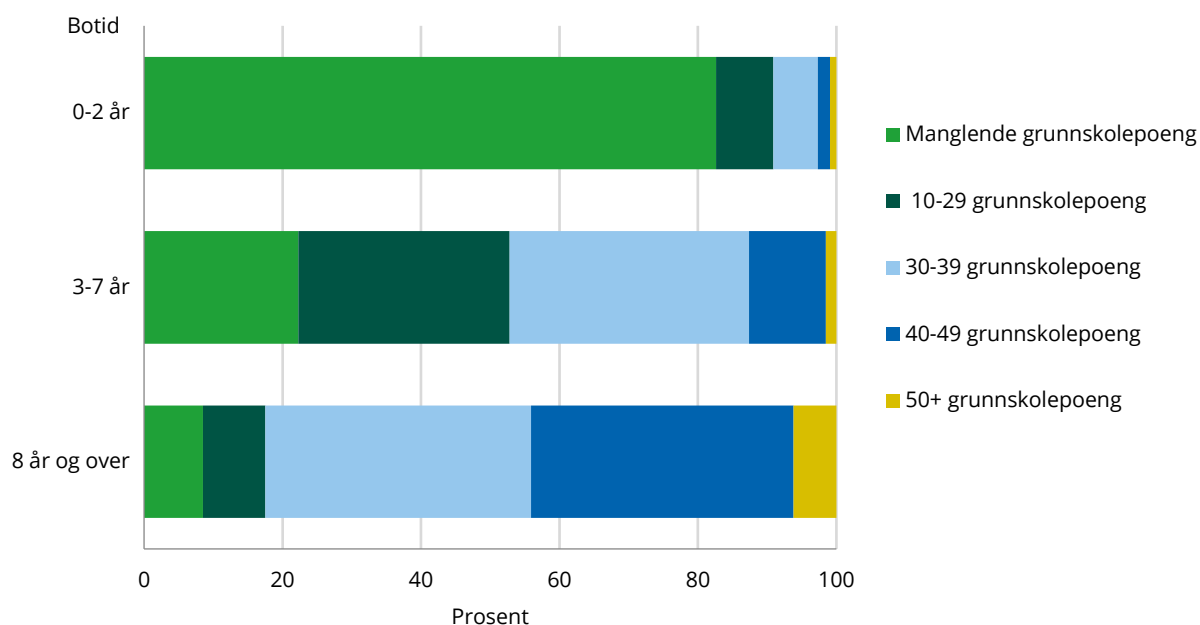
Kilde: [Befolkningens Utdanningsnivå](#). Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.6 belyser forholdet mellom hvor lenge barna har bodd i Norge og deres oppnådde grunnskolepoeng. En tydelig trend viser en økt forekomst av elever uten grunnskolepoeng blant de med kortere oppholdstid i Norge. Spesifikt, blant elever som nylig har kommet til Norge med en botid på under 2 år, avsluttet 83 prosent grunnskolen uten grunnskolepoeng i skoleårene 2021/2022 og 2022/2023. Sammenlignende utgjorde denne andelen kun 9 prosent blant elever med en oppholdstid på 8 år eller mer.

Lengden på oppholdet til et overføringsflyktningbarn i Norge har naturlig nok stor betydning for dets prestasjoner på grunnskolen. Økt språkferdighet i norsk og tilstrekkelig integrering i undervisningen øker sjansen for å utvikle bedre faglige ferdigheter. En klar trend viser seg der lengre oppholdstid i Norge for overføringsflyktningebarn fører til høyere grunnskolepoeng. For eksempel oppnådde kun 3 prosent av dem med en oppholdstid på 2 år eller mindre 40 poeng eller mer. Til sammenligning oppnådde nesten 44 prosent av dem med en oppholdstid på 8 år eller mer dette nivået.

De første årene ser dermed ut til å være en avgjørende fase for etablering for nyankomne overføringsflyktningbarn. Likevel indikerer tallene også at elever som har bodd 8 år eller mer i Norge, fremdeles har noe lavere grunnskolepoeng sammenlignet med resten av befolkningen. For å forstå de underliggende årsakene til lavere grunnskolepoeng blant disse elevene, er det nødvendig å se dette i sammenheng med faktorer som sosioøkonomisk forhold, tilgang til ressurser, og eventuelt kulturelle aspekter som kan påvirke læringsmiljøet. Eksempelvis har foreldrene til disse elevene i gjennomsnitt et lavere utdanningsnivå enn foreldrene til andre elever i hele befolkningen.

Figur 4.6 Grunnskolepoeng (gruppet)¹ for overføringsflyktninger, etter botid i Norge. 2021/2022 og 2022/2023. Prosent

¹ Elever under 17 år ved utgangen av høsten. Elever på steinerskole eller utenlandsskole er ikke inkludert.

² SSB mangler opplysninger om utdanningsnivå til mange innvandrere og benytter beregnede verdier for denne gruppen.

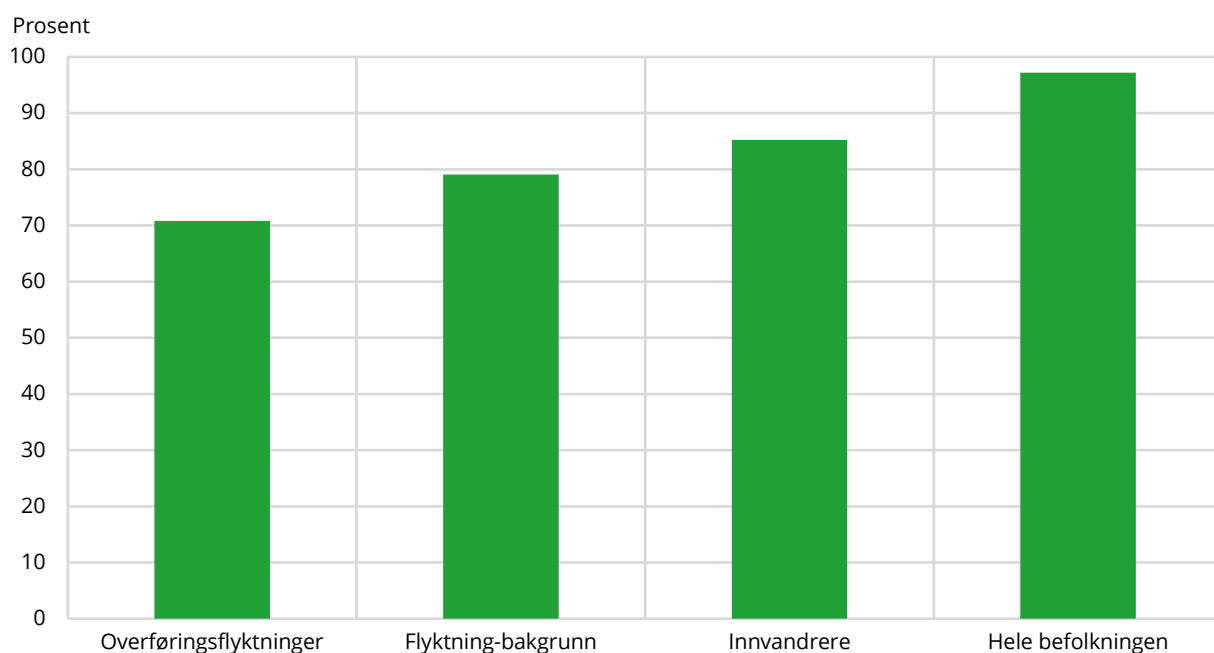
Kilde: [Befolkningens Utdanningsnivå](#). Statistisk sentralbyrå.

4.3. Færre med direkte overgang til videregående opplæring

Av overføringsflyktninger i alderen 16-24 år er 71 prosent registrert i videregående opplæring høsten etter at de avsluttet grunnskolen i 2022 (figur 4.7). Sammenlignet med andre befolkningsgrupper, viser overføringsflyktninger en lavere andel unge i alderen 16-24 år registrert i videregående opplæring det påfølgende høstsemesteret etter avslutningen av grunnskolen. Til sammenligning gjelder dette 79 prosent for elever med flyktningbakgrunn, 85 prosent for innvandrere generelt og 97 prosent for hele befolkningen.

Overføringsflyktninger med en relativt kort botid i Norge står overfor utfordringer som kan føre til lavere andeler med direkte overgang til videregående opplæring. Denne forskjellen kan tilskrives flere faktorer. Kort botid kan potensielt påvirke språkopplæringen, noe som gjør det mer krevende for disse individene å delta i undervisningen på videregående nivå. Språkbarrierer utgjør derfor en betydelig hindring for både læring og integrering i det norske utdanningssystemet. Samtidig kan kulturell tilpasning, begrenset støttenettverk og manglende kjennskap til det norske utdanningssystemet utgjøre ytterligere utfordringer for overføringsflyktninger med kort botid. Disse elementene sammen utgjør en kompleks dynamikk som kan påvirke deres evne til å navigere gjennom overgangen fra grunnskole til videregående opplæring.

Figur 4.7 Elever, lærlinger og lære kandidater 16-24 år¹ registrert i videregående opplæring høsten etter de avsluttet grunnskole, etter innvandringskategori². 2020-2022. Prosent

¹ Alder ved utgangen av 2022. Bosatte per 1.1.2023.

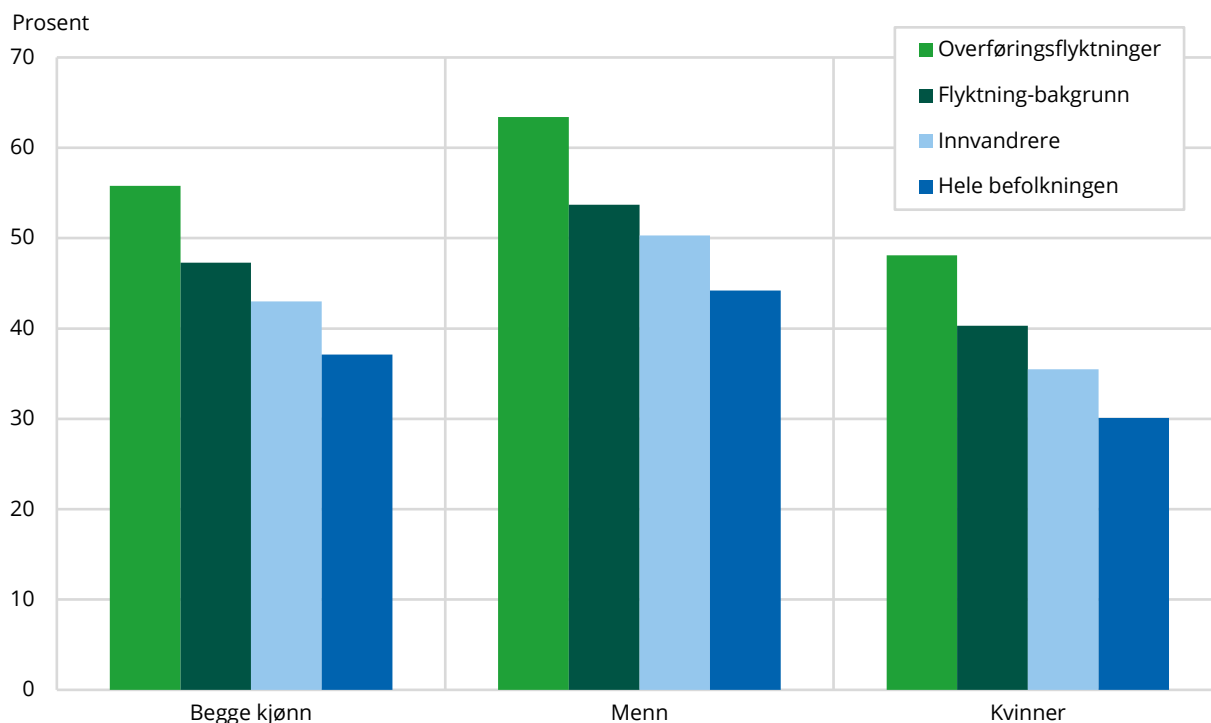
² SSB mangler opplysninger om utdanningsnivå til mange innvandrere og benytter beregnede verdier for denne gruppen.

Kilde: [Befolkningens Utdanningsnivå](#). Statistisk sentralbyrå.

Flerparten tar yrkesfaglig

Elever har i all hovedsak to overordnede utdanningsmuligheter på videregående skolenivå; studieforberedende – og yrkesfaglige utdanningsprogram. I 2022 var 55 prosent av overføringsflyktningene i videregående opplæring registrert på yrkesfaglige utdanningsprogrammer (figur 4.8). For flyktninger totalt og innvandrere, utgjorde denne andelen henholdsvis 47 og 43 prosent. Til sammenligning var kun 37 prosent av hele befolkningen i videregående opplæring registrert på yrkesfaglige utdanningsprogrammer. Dette mønsteret er knyttet til at resten av befolkningen i større grad velger studieforberedende utdanningsprogrammer.

Figur 4.8 Elever 16-24 år¹ i videregående opplæring registrert på et av de yrkesfaglige utdanningsprogrammene, etter kjønn og innvandringskategori². 2022. Prosent

¹ Alder ved utgangen av 2022. Bosatte per 1.1.2023. Læringer er ikke inkludert.

² SSB mangler opplysninger om utdanningsnivå til mange innvandrere og benytter beregnede verdier for denne gruppen.

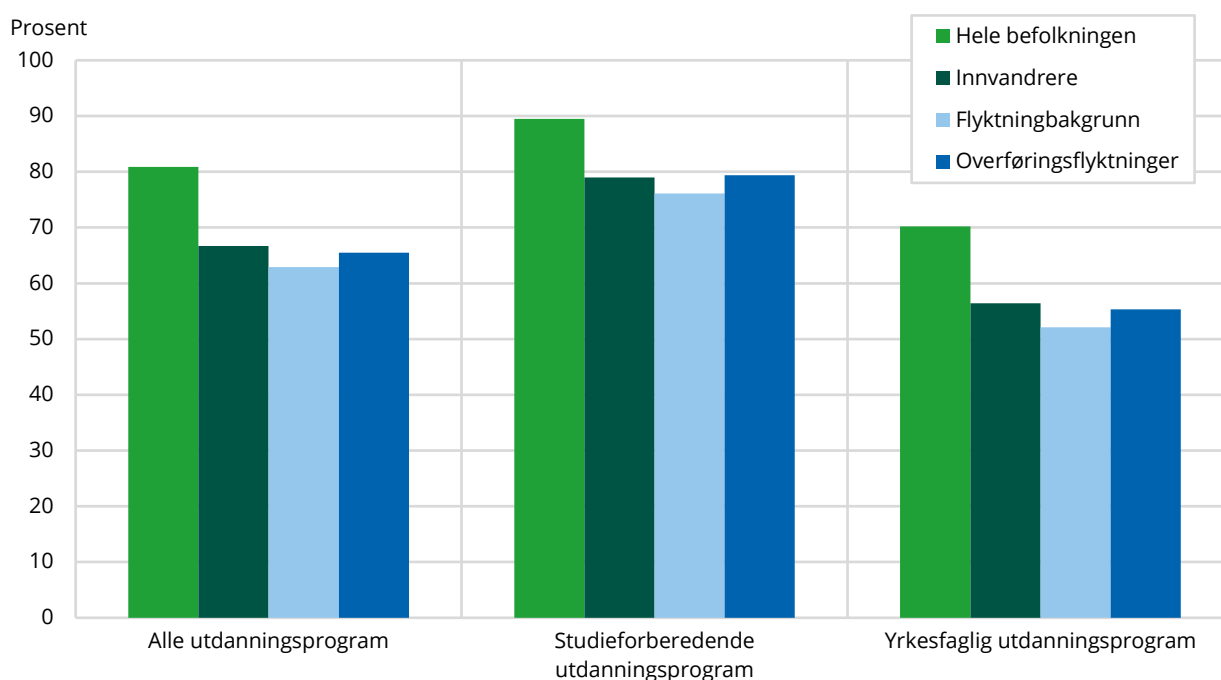
Kilde: [Befolkningens Utdanningsnivå](#). Statistisk sentralbyrå.

4.4. 66 prosent fullfører videregående

For elever som påbegynte videregående opplæring for første gang i høstsemesteret 2014, 2015 og 2016, oppnådde 66 prosent av overføringsflyktningene fullføring og bestått med studie- eller yrkeskompetanse innen 5/6 år. Overføringsflyktninger viser litt høyere grad av fullføring enn andre flyktninger (63 prosent) og litt lavere enn innvandrere totalt (67 prosent). Forskjellen i fullføring er mer markant når man sammenligner med hele befolkningen, der overføringsflyktninger har 15 prosentpoeng lavere fullføringsrate.

Blant elever som startet på studieforbereidende utdanningsprogrammer, er det en høyere andel som fullførte innen 5/6 år sammenlignet med dem som begynte på yrkesfaglige utdanningsprogrammer. Dette gjelder spesielt for overføringsflyktninger, der henholdsvis 79 prosent av studieforbereidende og 55 prosent av yrkesfaglige elever fullførte.

Figur 4.9 Elever 16-24¹ år som startet i Vg1 for første gang høsten 2014-2016, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter 5/6 år, etter kjønn og innvandringskategori

¹ Alder ved utgangen av høsten startåret i Vg1. Bosatte per 1.1.2023. Læringer er ikke inkludert.

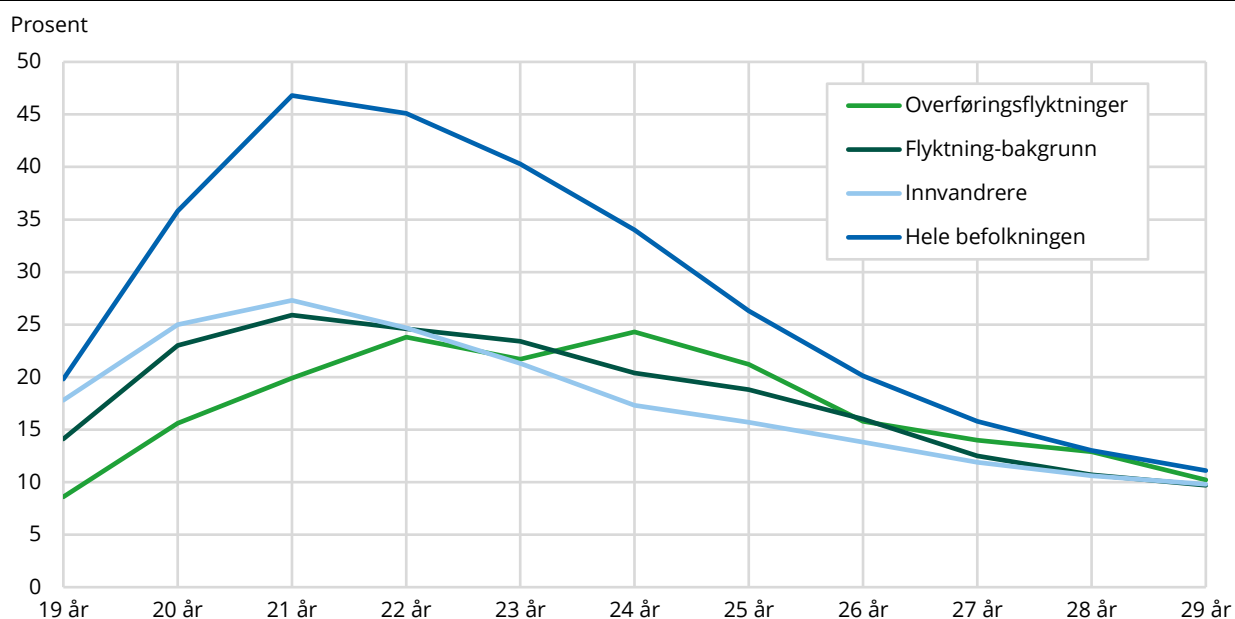
² SSB mangler opplysninger om utdanningsnivå til mange innvandrere og benytter beregnede verdier for denne gruppen.

Kilde: [Befolkningens Utdanningsnivå](#). Statistisk sentralbyrå.

4.5. Lav andel studenter 19-29 år i høyere utdanning

Blant overføringsflyktninger i aldersgruppen 19-22 år var rundt 17 prosent registrert i universitets- og høyskoleutdanning i 2022 (figur 4.10). Dette var en noe lavere andel enn flyktninger totalt og innvandrere totalt i denne aldersgruppen, hvor tilsvarende andeler var henholdsvis 22 og 24 prosent, og betydelig lavere enn for hele befolkningen, hvor tilsvarende andel var 37 prosent. Deltakelsen i høyere utdanning blant overføringsflyktninger øker gradvis med alderen. Det observeres en økning fra 9 prosent blant 19-åringene til 24 prosent blant 24-åringene.

Figur 4.10 Studenter 19-29 år¹ i universitets- og høyskoleutdanning², etter alder og innvandringskategori. 2022. Prosent

¹ Alder ved utgangen av 2022. Bosatte per 1.1.2023.

² SSB mangler opplysninger om utdanningsnivå til mange innvandrere og benytter beregnede verdier for denne gruppen.

Kilde: [Befolkningens Utdanningsnivå](#). Statistisk sentralbyrå.

5. Arbeidsmarkedstilknytning

Hovedfunn fra kapittelet:

- To av tre overføringsflyktninger var i arbeid eller utdanning i november 2021.
- Mannlige overføringsflyktninger er i noe større grad (68 prosent) i arbeid eller utdanning enn kvinnelige (65 prosent).
- Kvinner er i større grad enn menn i utdanning, og i noe mindre grad i sysselsetting.
- 8 av 10 overføringsflyktninger fra Myanmar var i arbeid eller utdanning i november 2021 ...
- ... men bare halvparten av dem med bakgrunn fra Somalia.
- Andelen med helserelaterte ytelser (først og fremst uføretrygd) øker fra under 10 prosent etter tre års botid, til nær 20 prosent etter tolv år

I et integreringsperspektiv er arbeidsmarkedet sentralt utover det rent økonomiske, det er et også sted hvor viktige integreringsprosesser foregår. Dette vil ofte være den viktigste arenaen for å lære både språk og samfunn å kjenne. Vi vet at innvandrere som er i arbeidsmarkedet behersker norsk bedre enn dem som ikke er i jobb, de har bedre psykisk helse, flere norske venner og de føler seg mindre ensomme (Henriksen 2012). Det å være registrert som sysselsatt behøver imidlertid ikke være et skritt på veien mot integrering dersom det kun dreier seg om en kort deltidsstilling med lite potensiale for å komme videre inn i arbeidsmarkedet (Tønnesen og Andersen 2019)

Overføringsflyktninger er en spesiell gruppe, og det er viktig å huske på at overgangen fra hjemlandet er brå for mange av dem. De kommer ofte direkte fra flyktningleirer, mange har flyktet fra krig og kaos, blir så bosatt i en norsk kommune og skal deretter tre inn i et av verdens mest gjennomregulerte og ordnede arbeidsmarkeder, hvor sysselsettingen er blant de høyeste i verden. En av grunnene til dette er den høye sysselsettingen blant kvinner i Norge. Dette er viktig å ha med seg når vi sammenligner overføringsflyktninger med hele befolkningen, og et argument for også å sammenligne dem med andre flyktninggrupper.

I dette kapittelet ser vi nærmere på tilknytning til arbeidsmarkedet i 4. kvartal 2021, og vi benytter en populasjon av overføringsflyktninger som er bosatt i Norge per 1.1 2022. Vi ser nærmere på om de var sysselsatt, under utdanning, registrert arbeidsledige, på sysselsettingstiltak, i introduksjonsprogrammet eller mottakere av ulike stønader. I kapittel 6 fokuserer vi nærmere på dem som faktisk har blitt sysselsatt.

Blant *flyktninger* er det store forskjeller i hvilke forutsetninger man har for å komme inn på det norske arbeidsmarkedet. Forhold som fluktårsak, landbakgrunn, utdanning og språkkunnskaper vil påvirke situasjonen, og det er tidligere vist at overføringsflyktninger som gruppe har kommet relativt dårlig ut med tanke på arbeidsmarkedstilknytning, både sett i forhold til befolkningen generelt, og også i forhold til andre flyktninggrupper (Utne og Strøm, 2020), Kulasingam et al., 2021).

Et viktig mål for integreringspolitikken er å sikre økonomisk selvforsørging gjennom deltakelse i arbeidsmarkedet, og SSB har gjennom flere år vist at det er store forskjeller i de økonomiske levekårene hos ulike grupper innvandrere. Et viktig skille går mellom de som har en tilknytning til arbeidslivet, og de som står utenfor, og som derfor er avhengige av ulike former for stønader. Inntektsnivået til stønadsmottakere vil som hovedregel ligge lavere enn den inntekten man kan oppnå som arbeidstaker. Den norske velferdsmodellen er avhengig av høy yrkesdeltakelse og en relativt lik inntektsfordeling for å kunne opprettholde et godt og universelt velferdstilbud (NOU 2011:7).

I forrige rapport om overføringsflyktninger (Kulasingam et al., 2021) og rapporten om flyktninger i og utenfor arbeidsmarkedet (Olsen 2023) benyttes 15-66 år som aldersbegrensning. For å videreføre tidligere tidsserier og resultater, samt å ha gode sammenligningsgrunnlag velger vi derfor å beholde

denne aldersbegrensningen i kapitlene om arbeidsmarkedstilknytning og sysselsetting. Det er tidligere avdekket at *botid* er svært sentralt med tanke på hvilken arbeidsmarkedstilknytning overføringsflyktninger har, og vi skal i avsnitt 5.2 følge de ulike bosettingskullene av overføringsflyktninger (kohortene) over tid. I dette avsnittet ser vi på de overføringsflyktningene som var 18 år eller eldre ved bosetting i Norge, dette for å få et reelt sammenligningsgrunnlag over tid for hver kohort.

5.1. Om bruk av opplysninger fra System for persondata (SFP)

I denne rapporten bruker vi begrepet *arbeidsmarkedstilknytning* som en felles betegnelse for personer som er sysselsatt, under utdanning eller deltar i introduksjonsordningen. Hovedskillet i dette kapitlet går mellom personer som er tilknyttet arbeidsmarkedet og de som ikke er det. Det er dermed viktig å legge merke til at arbeidsmarkedstilknytning ikke bare omfatter dem som faktisk er i arbeid, men også dem som deltar i aktiviteter som kvalifiserer for arbeidsmarkedet. De som ikke er tilknyttet arbeidsmarkedet deler vi inn i ulike grupper som vi studerer nærmere, i hovedsak etter hva slags type ytelser de mottar.

Tallene som blir presentert i kapittel 5 og 6 kan avvike noe fra den regulære sysselsettingsstatistikken hvor man tar utgangspunkt i *tilknytning til arbeidsstyrken*⁹, i motsetning til denne rapporten hvor vi tar utgangspunkt i all *aktivitet*. Det er spesielt tallene for arbeidsledighet som kan bli avvikende. I regulær sysselsettingsstatistikk regnes arbeidsledige som en del av arbeidsstyrken, mens de som er under utdanning eller i introduksjonsprogrammet regnes som utenfor arbeidsstyrken. I denne rapporten har vi regnet dem som er under utdanning eller i introduksjonsprogrammet som *arbeidsmarkedstilknyttet*.

Arbeidsmarkedstilknytning

Kategorien «arbeidsmarkedstilknyttet» er satt sammen av dem som er registrert som sysselsatte, dem som er registrert under utdanning (inklusive introduksjonsordningen), samt dem som er registrert med en kombinasjon av sysselsetting og utdanning.

Siden én person kan ha flere statuser i SFP samtidig er det gjort noen prioriteringer:

-Dersom en person er registrert arbeidsledig, men også er under utdanning eller deltar i introduksjonsprogrammet, regnes vedkommende som under utdanning/ i introduksjonsprogrammet, og ikke som arbeidsledig.

-Dersom en person er registrert som sysselsatt og deltaker i introduksjonsprogrammet, eller sysselsatt, under utdanning og deltaker i introduksjonsprogrammet, vil vedkommende regnes som sysselsatt eller sysselsatt/under utdanning.

-Dersom en person er under utdanning og samtidig deltar i introduksjonsprogrammet, blir vedkommende regnet som deltaker i introduksjonsprogrammet og ikke under utdanning.

Når det gjelder de andre statusene, f.eks. mottak av helse relaterte ytelser, kontantstøtte/enslig forsørger og sosialhjelp, er det mange som har disse i kombinasjon med blant annet arbeid, utdanning, introduksjonsprogram eller registrert arbeidsledige. I slike tilfeller er arbeid og annen aktivitet, evt. registrert arbeidsledighet, prioritert i vår statistikk.

⁹ Arbeidsstyrken er summen av de som er registrert som sysselsatte og helt arbeidsledige – altså personer som tilbyr arbeidskraften sin på arbeidsmarkedet.

Nær syv av ti i arbeid eller utdanning

I november 2021 hadde om lag 68 prosent av overføringsflyktninger i alderen 15-66 år tilknytning til arbeidsmarkedet. Det har ikke vært store endringer i denne andelen de siste årene, og nivået er omtrent det samme som for flyktninger generelt. Innvandrere samlet sett, og hele befolkningen i samme aldersgruppe ligger imidlertid en del høyere med henholdsvis om lag 76 prosent og om lag 83 prosent.

Det er særlig andelen sysselsatte (inkl. de som kombinerer arbeid og utdanning) som er klart lavere blant overføringsflyktninger enn i befolkningen generelt, med 48 prosent mot 75 prosent. Andelen overføringsflyktninger under utdanning (og ikke samtidig er sysselsatt), var 12 prosent, mens 7 prosent deltok i introduksjonsordningen. Til sammenligning var totalt sett 8 prosent av befolkningen i utdanning (ikke sysselsatt samtidig). En bidragende årsak til de store forskjellene kan være at overføringsflyktningene er noe overrepresentert i de yngste aldersgruppene sammenlignet med befolkningen generelt (se kapittel 3). Dette vil kunne gi seg utslag i andelen som er i arbeid og utdanning i forhold til befolkningen generelt.

Tabell 5.1 Personer 15-66 år i befolkningen, blant innvandrere, flyktninger og overføringsflyktninger etter arbeidsmarkedstilknytning og type aktivitet. Prosent. 4. kvartal 2021

	Hele befolkningen	Innvandrere	Flyktningbakgrunn	Overføringsflyktninger	Av dette menn	Av dette kvinner
Arbeidsmarkedstilknyttet	83,4	76,1	68,8	67,7	67,8	64,7
Sysselsatt	64,8	62,1	46,0	38,6	42,3	32,4
Sysselsatt og under utdanning	10,1	7,2	10,3	9,6	7,2	8,7
Under utdanning	8,4	5,9	9,7	12,2	11,9	14,0
Introduksjonsordning	0,2	0,9	2,7	7,4	6,5	9,7
Ikke arbeidsmarkedstilknyttet	16,6	23,9	31,2	32,3	32,2	35,3
Registrert helt arbeidsledig	1,2	2,8	3,3	2,4	4,4	3,3
Andre arbeidssøkende	0,5	1,0	1,5	1,3	1,5	1,3
Helserelaterte ytelser	9,4	7,7	13,8	15,7	15,7	15,4
Sosialhjelp	0,5	1,4	3,7	3,8	3,4	4,2
Kontantstøtte, enslig forsørger	0,1	0,2	0,4	0,3	0,0	0,6
Pensjoner, nedsatt arbeidsevne	1,2	0,8	1,3	1,4	1,0	1,9
Ukjent status	3,8	10,1	7,4	7,5	6,2	8,5

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Blant overføringsflyktninger i alderen 15-66 år er det 2,4 prosent helt arbeidsledige. Andelen er om lag dobbelt så stor som for hele befolkningen samlet, men litt mindre enn for innvandrere i alt (2,8 prosent) og flyktninger i alt (3,3 prosent).

Den største gruppen som ikke er arbeidsmarkedstilknyttet, er mottakere av helserelaterte ytelser, med om lag 16 prosent. Andelen for overføringsflyktninger er dermed større enn for hele befolkningen og flyktninger totalt sett, der andelen ligger på henholdsvis 9 og 14 prosent. I denne gruppen kommer blant annet personer som mottar sykepengene, arbeidsavklaringspenge og uføretrygd¹⁰. Uføretrygd utgjør den klart største andelen her, og tildeles dersom man har minst 50 prosent varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom og/eller skade.

I gruppen pensjoner/nedsatt arbeidsevne er andelen blant overføringsflyktninger 15-66 år den samme som for hele befolkningen i samme aldersgruppe, og utgjør noe over 1 prosent. Her inngår blant annet alderspensjon og AFP. Tidligere har andelen med alderspensjon blant overføringsflyktningene vært noe lavere enn i befolkningen, men dette har jevnet seg noe ut de siste årene, og må ses i sammenheng med at det etter hvert har blitt en større andel eldre overføringsflyktninger.

¹⁰ Uføretrygd gis vanligvis bare til personer mellom 18 og 67 år som har 5 års opptjening i folketrygden, men særregler for flyktninger har gjort at det frem til 2021 også kunne utbetales til flyktninger som var uføre før de ble bosatt i Norge (NAV, 2023).

Blant overføringsflyktninger er det snaut 4 prosent som mottar sosialhjelp som eneste ytelse, noe som er på samme nivå som for alle flyktninger sett under ett. Andelen i hele befolkningen er betydelig lavere med en halv prosent.

Kvinner i mindre grad tilknyttet arbeidsmarkedet

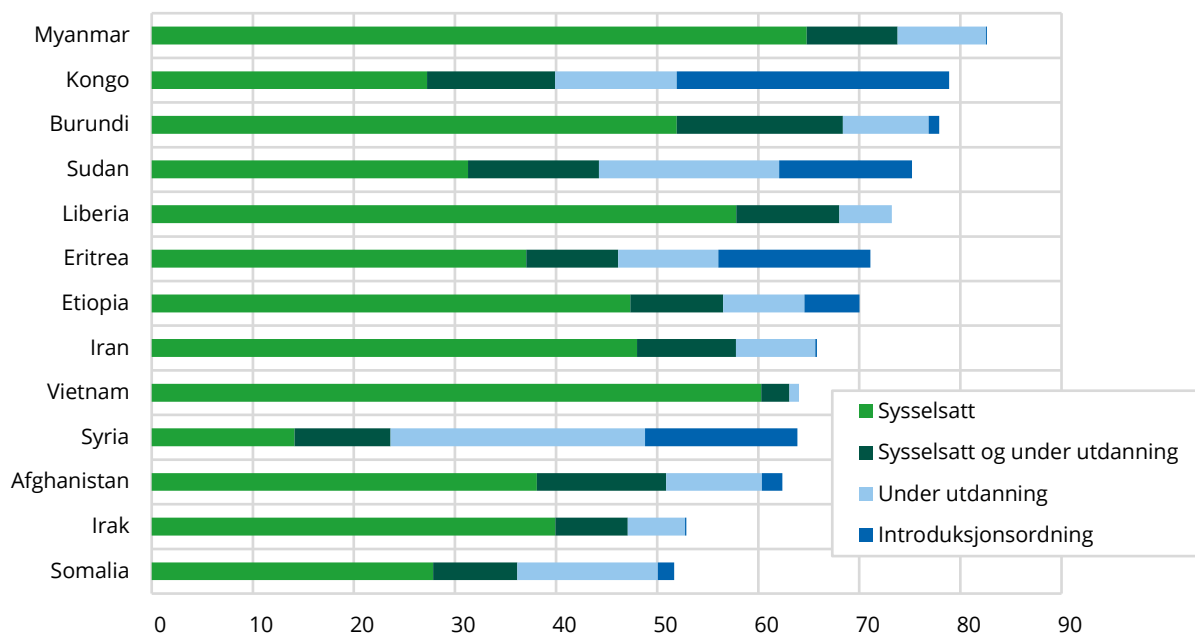
Blant kvinnelige overføringsflyktninger var andelen i arbeid eller utdanning 3 prosentpoeng lavere enn blant mannlige, med 65 mot 68 prosent. Ser vi på andel sysselsatte totalt (inklusive dem som samtidig er under utdanning), er kjønnsforskjellen enda større, med 50 prosent blant mannlige overføringsflyktninger mot 41 prosent blant kvinnelige.

For dem som er både sysselsatte og under utdanning er andelen noe høyere for kvinner, og det samme gjelder dem som kun er under utdanning. Slår vi disse gruppene sammen, er andelen under utdanning totalt 23 prosent for kvinner og 19 prosent for menn. Andelen som deltar i introduksjonsprogrammet er også noe høyere for kvinner enn for menn, med snaut 10 prosent mot snaut 7 prosent.

Store forskjeller etter landbakgrunn

Det er store forskjeller i arbeidsmarkedstilknytningen for overføringsflyktninger fra ulike land, og høyest andel finner vi for overføringsflyktninger fra Myanmar (83 prosent), Kongo (79 prosent), og Burundi (79 prosent). Spesielt de med bakgrunn fra Myanmar og Burundi har lang gjennomsnittlig botid i Norge, og fra disse landene er det mange som er sysselsatt, og relativt få under utdanning. Aller lengst botid i Norge har flyktningene fra Vietnam, og de fleste herfra er ferdig med utdanningen sin. Dette gir seg utslag i høy andel sysselsatte, men svært få under utdanning.

Figur 5.1 Overføringsflyktninger 15-66 år med arbeidsmarkedstilknytning etter type aktivitet og landbakgrunn. Utvalgte land. 4. kvartal 2021

Kilde: Statistisk sentralbyrå

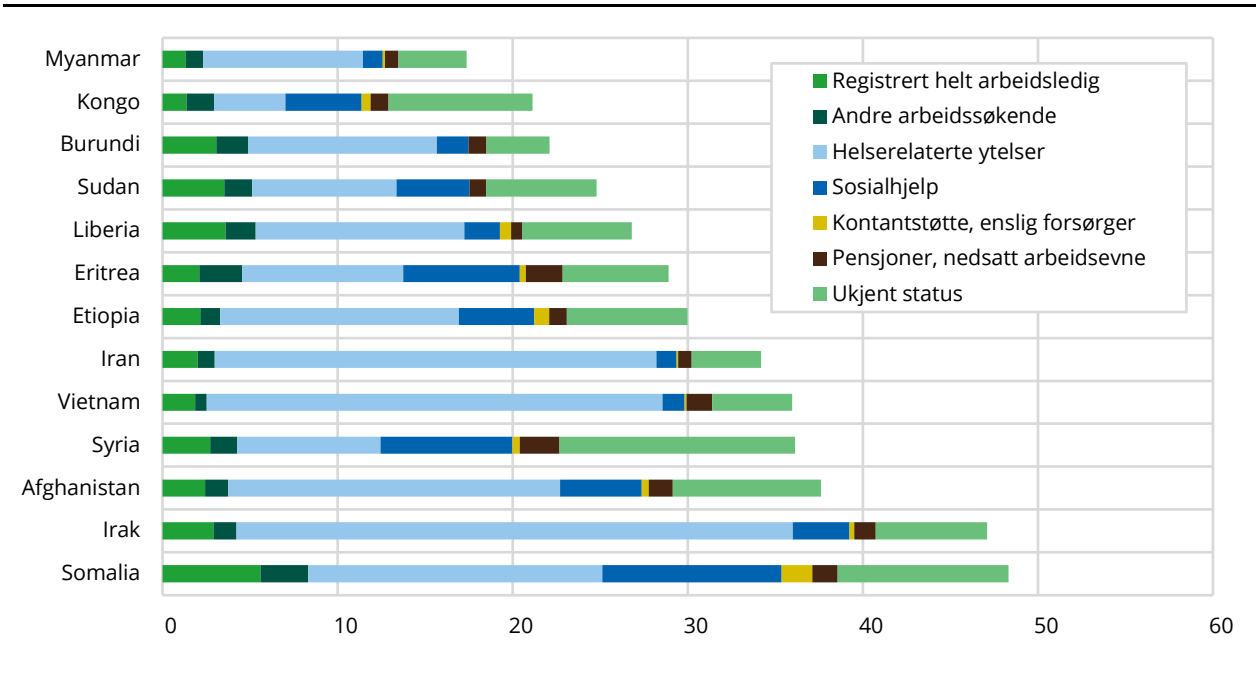
Den korteste gjennomsnittlige botiden finner vi blant flyktningene fra Syria og Kongo. Fra begge disse landene deltar fremdeles en relativt stor andel av overføringsflyktningene i introduksjonsprogrammet, med henholdsvis 15 prosent av dem fra Syria og 27 prosent av dem fra Kongo. Dette er en reduksjon fra året før med henholdsvis 4 og 3 prosentpoeng. Sysselsettingsnivået (inklusive dem som kombinerer arbeid og utdanning) fra disse to landene er relativt lavt, med 40 prosent for Kongo og bare 24 prosent for Syria. Dette er likevel høyere enn året før for begge land.

Den minste andelen arbeidsmarkedstilknyttede har overføringsflyktningene fra Somalia med 52 prosent og Irak med 53 prosent. For overføringsflyktningene fra Somalia er det særlig andelen sysselsatte som er liten med 36 prosent, selv om andelen har økt med 6 prosentpoeng fra året før. Det lave sysselsettingsnivået for dem med bakgrunn fra Somalia gjelder ikke bare for overføringsflyktninger, men også når vi ser alle flyktninger under ett (Olsen, 2023).

Blant overføringsflyktninger som ikke er tilknyttet arbeidsmarkedet er det også store forskjeller etter landbakgrunn med tanke på hvilke ytelser de mottar fra det offentlige. Blant overføringsflyktninger fra Myanmar, Kongo og Burundi finner vi lavest andel uten arbeidsmarkedstilknytning med omkring 20 prosent. Blant dem fra Myanmar og Burundi er det mange med lang botid, og om lag 10 prosent mottar helse relaterte ytelser (i stor grad uføretrygd). Kongoleserne har i gjennomsnitt kortere botid, og blant dem er om lag 4 prosent på helse relaterte ytelser, 4 prosent på sosialhjelp mens hele 8 prosent har ukjent arbeidsmarkedstatus. Dette er den svakeste graden av tilknytning til arbeidsmarkedet, og det er grunn til å anta at denne kategorien omfatter en del personer som er hjemme med små barn, som kan hjelpe til i familiens bedrift, eller er arbeidsledige uten rett til trygd med videre.

Størst andel uten arbeidsmarkedstilknytning finner vi for Somalia og Irak, begge med nær 50 prosent. Blant Irakerne er botiden lang, og om lag 32 prosent mottar helse relaterte ytelser, mens 6 prosent har ukjent status. Blant Somalierne mottar 17 prosent helse relaterte ytelser, mens 11 prosent mottar sosialhjelp, 10 prosent er ukjent og 8 prosent er arbeidssøkende.

Figur 5.2 Overføringsflyktninger 15-66 år uten arbeidsmarkedstilknytning etter type aktivitet/ytelse og landbakgrunn. Utvalgte land. 4. kvartal 2021

Kilde: Statistisk sentralbyrå

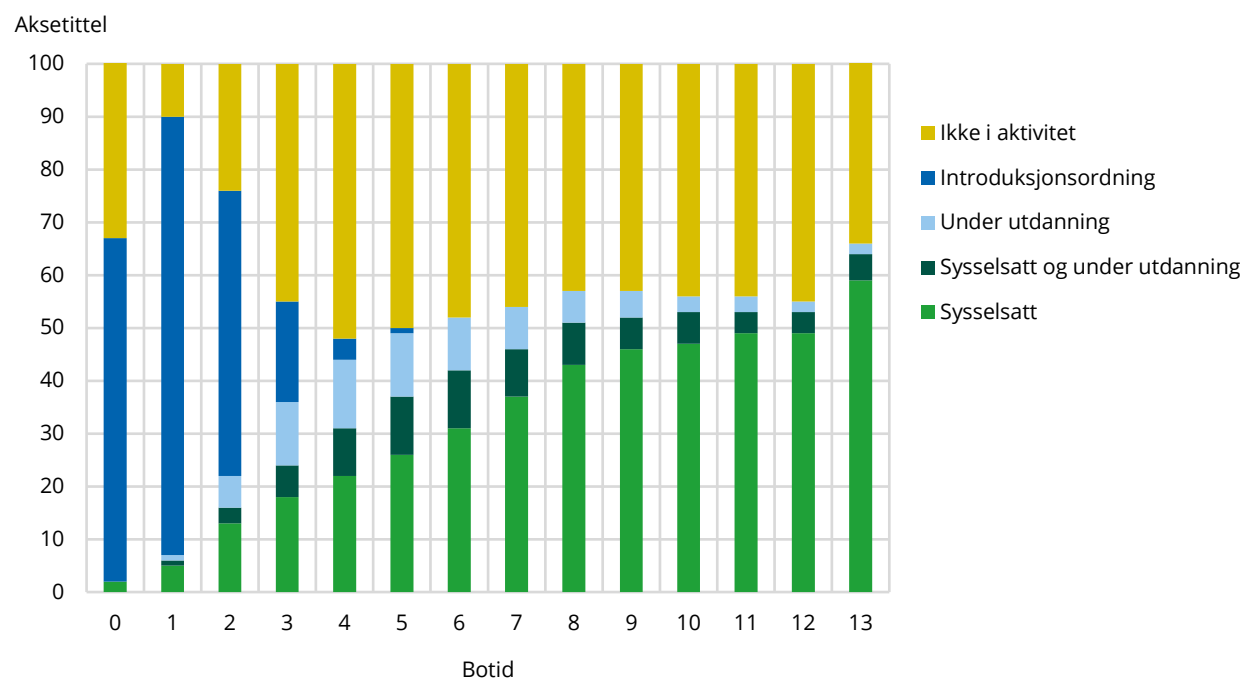
Det er stor variasjon mellom landene med tanke på hvor mange som mottar helse relaterte ytelser, som blant annet omfatter uføretrygd og arbeidsavklaringspenger. De klart høyeste andelenene finner vi blant overføringsflyktningene fra Irak (32 prosent), Vietnam (26 prosent) og Iran 25 prosent). Dette er land med lang botid og følgelig en høyere gjennomsnittsalder enn andre. Andelen med helse relaterte ytelser vil normalt øke med alderen.

Botid betyr mye for tilknytningen til arbeidsmarkedet

Botid har vist seg å ha stor betydning for flyktningers sysselsettingsnivå, men samtidig gir ikke lengre botid nødvendigvis samme effekt på sysselsettingen for alle land. Blant flyktninger med like lang botid kan det være store forskjeller i sysselsettingen mellom de ulike nasjonalitetene (Olsen 2023).

Figur 5.3 viser bosettingskohorter med overføringsflyktninger som har kommet til Norge før fylte 18 år over en så lang periode vi har tall for, fra 2008 til og med 2021. Disse har da en botid i landet på mellom 0 og 13 år. Normalt vil overføringsflyktninger komme med i introduksjonsprogrammet kort tid etter at de har blitt bosatt, og programmet varer for de fleste vedkommende i to år. Av figuren ser vi at i november i ankomståret er to av tre overføringsflyktninger i introduksjonsordningen, mens den siste tredjedelen ikke er tilknyttet arbeidsmarkedet. Etter ett år er 90 prosent i introduksjonsprogrammet, mens 2 prosent er blitt sysselsatt. Etter to år er andelen i introduksjonsprogrammet 54 prosent, 15 prosent er sysselsatt (evt. i kombinasjon med utdanning) og 6 prosent er bare under utdanning. Etter fire års botid i Norge er så å si alle ferdige med introduksjonsprogrammet, 30 prosent er sysselsatt, men over halvparten er likevel ikke tilknyttet arbeidsmarkedet. Disse andelene har variert lite de siste årene.

Figur 5.3 Overføringsflyktninger med arbeidsmarkedstilknytning etter aktivitet og botid. Bosettingsår 2008-2021. 18 år og eldre ved bosetting

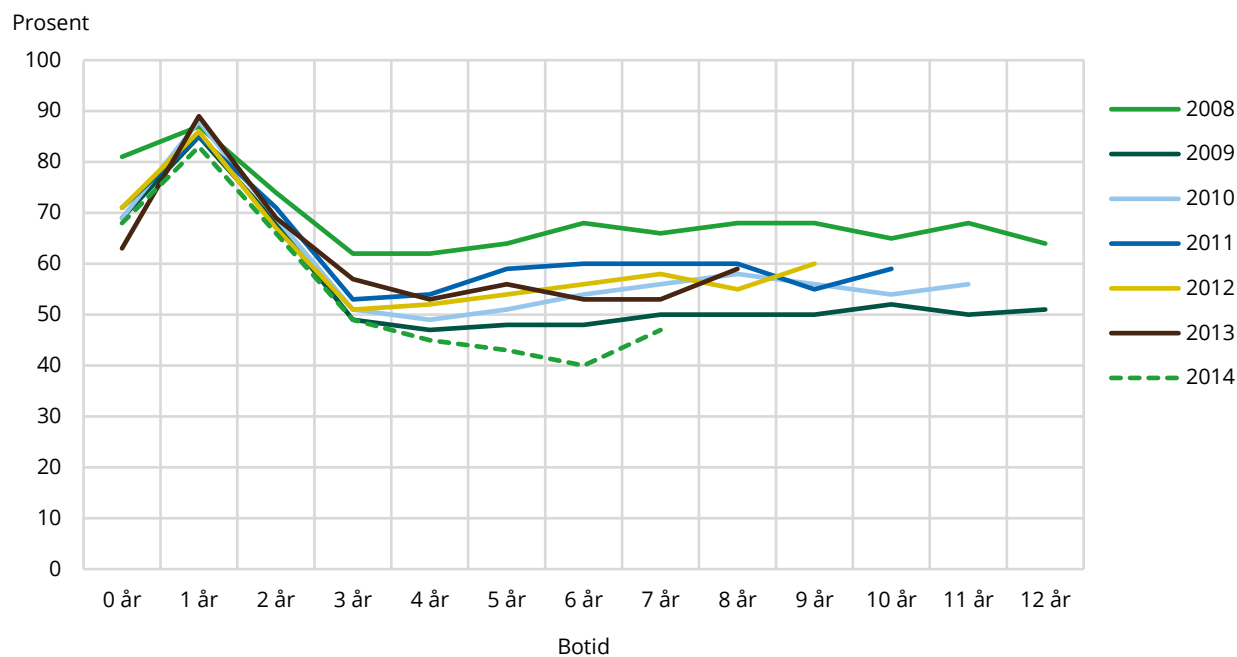
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Totalt sett er arbeidsmarkedstilknytningen klart størst etter ett års botid med hele 90 prosent, hvilket helt og holdent skyldes deltakelse i introduksjonsprogrammet. Etter hvert som introduksjonsprogrammet avsluttes, synker andelen til ca. 50 prosent etter fire års botid. Deretter stiger andelen som er tilknyttet arbeidsmarkedet gradvis år for år fram mot 13 år etter bosetting. For dem med 13 års botid er hele 60 prosent sysselsatt, men dette er en forholdsvis liten gruppe der flertallet kom fra Myanmar.

Andelen som er sysselsatt øker år for år, og da spesielt etter hvert som introduksjonsprogrammet blir fullført. Andelen som er i utdanning (inklusive de som kombinerer utdanning og sysselsetting) øker de første årene, og er størst etter fire til seks års botid med drøyt 20 prosent. Blant dem som ble bosatt i 2013 (8 års botid) er om lag halvparten sysselsatt, eventuelt i kombinasjon med utdanning.

I figur 5.4 (2008-2014) og 5.5 (2015-2021) sammenliknes utviklingen over tid for alle bosettingskullene av overføringsflyktninger. 2008-kullet skiller seg relativt klart ut med høyere arbeidsmarkedstilknytning enn de senere kullene, dette kan ha sammenheng med endringene i uttakskriterier mellom 2008 og 2009 (Utne 2018). Før 2009 la myndighetene mest vekt på at flyktningene var integrerbare, det vil si at det var ganske stor sannsynlighet for at de raskt ville komme seg i arbeid eller utdanning. Fra og med 2009 er kriteriene endret til at kvinner og barnefamilier skal prioriteres, selv om integreringsperspektivet fortsatt skal tillegges vekt (Justis- og beredskapsdepartementet, 2015a) og (Enes, 2017). I perioden 1979-2008 var 44 prosent av alle overføringsflyktninger kvinner, mens det tilsvarende tallet for perioden 2009-2017 var om lag 53 prosent.

Figur 5.4 Overføringsflyktninger bosatt 2008-2014 med arbeidsmarkedstilknytning, etter botid. 18 år og eldre ved bosetting. Andel i prosent

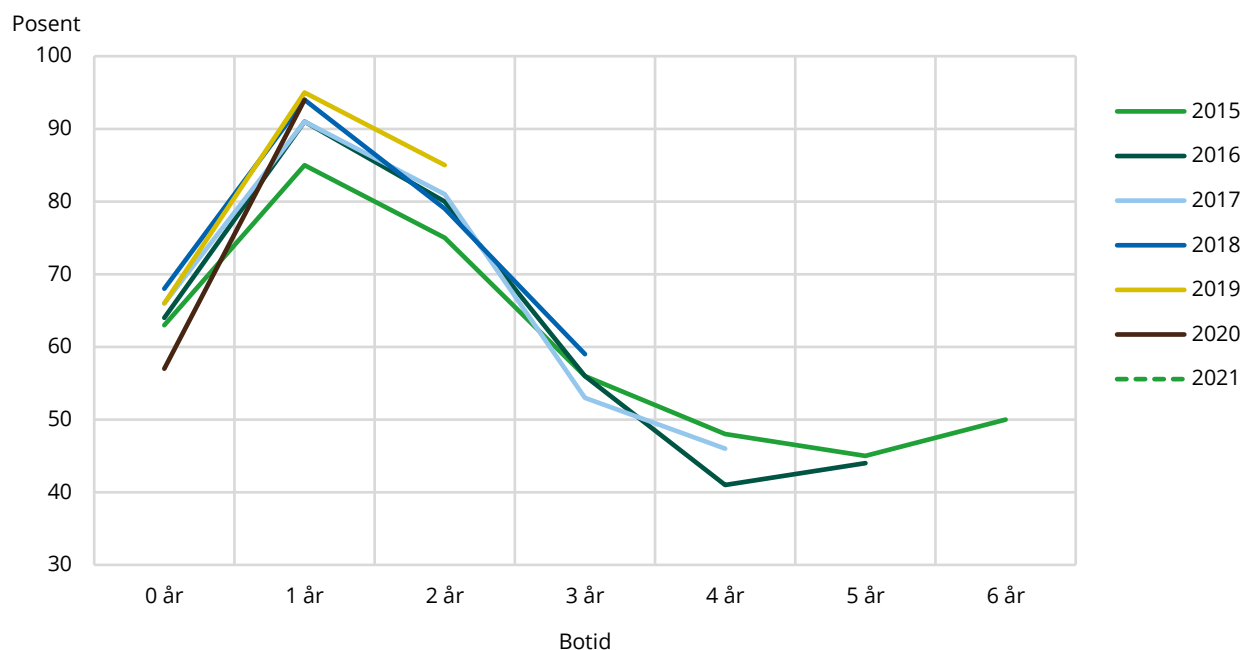

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Vi ser ellers at utviklingen over tid for kullene 2009-2014 i grove trekk er identisk, og er det samme funnet som i tidligere versjoner av monitor om overføringsflyktninger. For alle årskullene er andelen størst etter ett års botid da de aller fleste deltar i introduksjonsprogrammet. Deretter synker andelen og når et bunnpunkt etter 3 til 4 års botid.

Om lag det samme mønsteret ser vi for bosettingskullene som ble bosatt fra 2015 til og med 2021 (fig 5.5).

Figur 5.5 Overføringsflyktninger bosatt 2015-2021 med arbeidsmarkedstilknytning, etter botid. 18 år og eldre ved bosetting. Andel i prosent

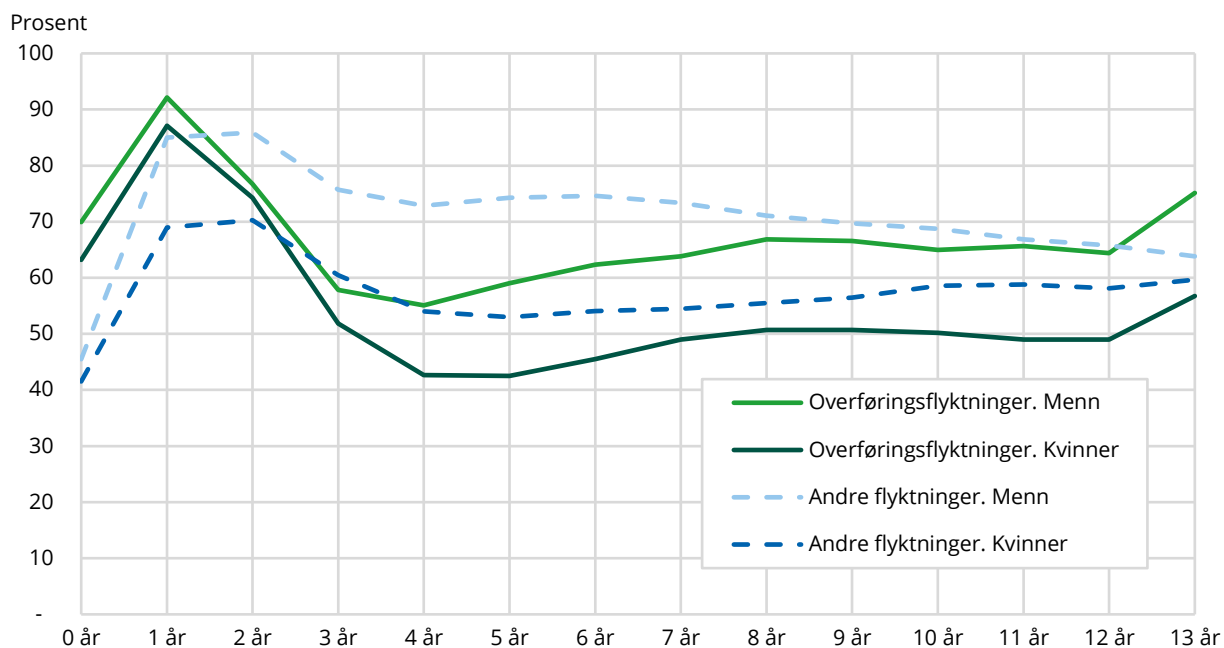

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Forskjellen mellom kvinner og menn øker med botiden

Figur 5.6 viser at blant overføringsflyktninger øker forskjellene mellom andel menn og andel kvinner som er tilknyttet arbeidsmarkedet med botiden. I de første to-tre årene er det bare små forskjeller mellom kvinner og menn, grunnet at de aller fleste deltar i introduksjonsprogrammet i denne perioden. Deretter øker forskjellen fra 6 prosentpoeng ved 3 års botid, til mellom 15 og 18 prosentpoeng fram mot 13 års botid.

Figur 5.6 Overføringsflyktninger og andre flyktninger bosatt 2008-2021 med arbeidsmarkedstilknytning etter kjønn og botid. 18 år og eldre ved bosetting. Andel i prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Lavere arbeidsmarkedstilknytning blant overføringsflyktninger enn andre flyktninger

Figur 5.6 viser også arbeidsmarkedstilknytningen over tid for overføringsflyktninger sammenlignet med andre flyktninger (flyktninger med asylbakgrunn og familietilknyttede til primærflyktninger). Det kan late til at overføringsflyktninger kommer raskere med i introduksjonsprogrammet enn flyktninger som kommer som asylsøkere eller som familietilknyttede, og i november i ankomståret har overføringsflyktninger en langt større andel arbeidsmarkedstilknyttede enn andre flyktninger, både for kvinner og menn. Etter om lag ett års botid for menn og to år for kvinner er forskjellene imidlertid utlignet, og andel arbeidsmarkedstilknyttede er om lag den samme mellom overføringsflyktninger og andre flyktninger.

Fra om lag fire års botid øker andelen med arbeidsmarkedstilknytning sterkere for overføringsflyktninger enn for de andre flyktningene, og i enda sterkere grad blant menn enn blant kvinner. Dette kan skyldes forskjeller mellom kohortene, med tanke på blant annet landbakgrunn og kjønnsfordeling.

Økning i andel som mottar helserelaterte ytelser over tid

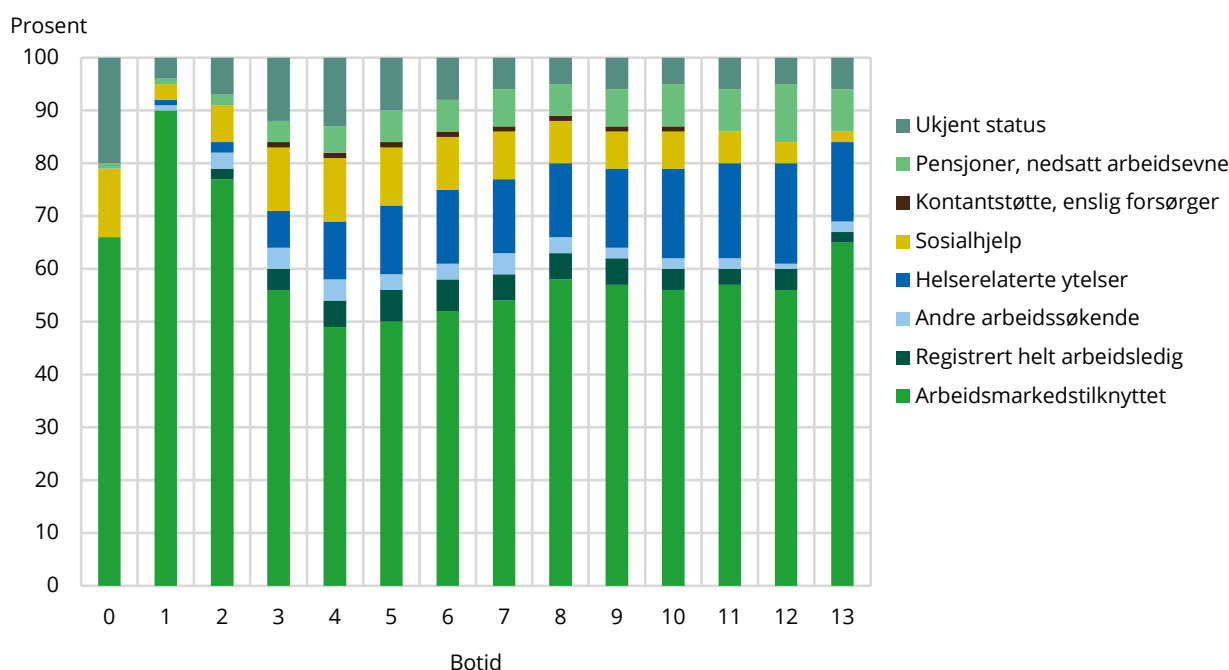
I tabell 5.1 så vi at en av tre overføringsflyktninger verken var i arbeid eller utdanning i november 2021. Botid i Norge viser seg å ha stor betydning ikke bare for hvor stor andel som blir arbeidsmarkedstilknyttet, men også for hvilke ytelser de som faller utenfor arbeidsmarkedet mottar. Figur 5.7 viser hvordan aktiviteter/ytelser for overføringsflyktninger som ikke er tilknyttet arbeidsmarkedet endres med botiden de 13 første årene etter bosetting i Norge.

Andelen med helserelaterte ytelser (først og fremst uføretrygd) øker med botid, og øker fra om lag 7 prosent etter tre års botid, til 19 prosent etter tolv år. En medvirkende årsak er at det kan ta noe tid før helseproblemer blir utredet slik at stønader kan innvilges. Også andelen som mottar pensjoner eller har nedsatt arbeidsevne øker noe med botid, og er etter tolv år kommet opp i 11 prosent.

I november i ankomståret mottar 13 prosent av overføringsflyktningene sosialhjelp som eneste ytelse. Etter hvert som de aller fleste kommer med i introduksjonsprogrammet, er andelen med sosialhjelp lavere, men etter tre års botid er den igjen oppe i 12 prosent. Deretter synker andelen gradvis til 6 prosent etter ti års botid og til 2 prosent blant dem med 13 års botid.

Blant overføringsflyktninger som har vært i Norge to år eller mer, er mellom 4 og 9 prosent enten registrert arbeidsledige eller arbeidssøkende.

Figur 5.7 Overføringsflyktninger uten arbeidsmarkedstilknytning etter aktivitet/ytelse og botid. Bosettingsår 2008-2021. 18 år og eldre ved bosetting. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

En del voksne overføringsflyktninger har, som andre bosatte i Norge, det vi her kaller ukjent status. Dette betyr at de ikke er registrert i noen av de datasystemene som brukes for å definere arbeidsmarkedstilknytning. Disse vil i hovedsak være personer som forsørges av andre familiemedlemmer, for eksempel hjemmeværende med barn over kontantstøttealder. Voksne i grunnskoleutdanning vil også komme i denne kategorien. Videre kan noen i realiteten ha utvandret uten at dette er registrert i folkeregisteret. Figur 5.7 viser at andelen er spesielt stor i november i ankomståret, der hele én av fem av overføringsflyktningene var i denne kategorien. I tillegg til faktorene nevnt ovenfor kommer at personer som blir bosatt etter referanseuka i System for persondata (tredje uke i november), men før årsskiftet, vil komme i kategorien med ukjent status. Dessuten kan det ta noe tid før nyankomne blir registeret i de datasystemene som inngår. Andelen med ukjent status reduseres noe med botiden, og fra 7 års botid er andelen relativt konstant på 5-6 prosent.

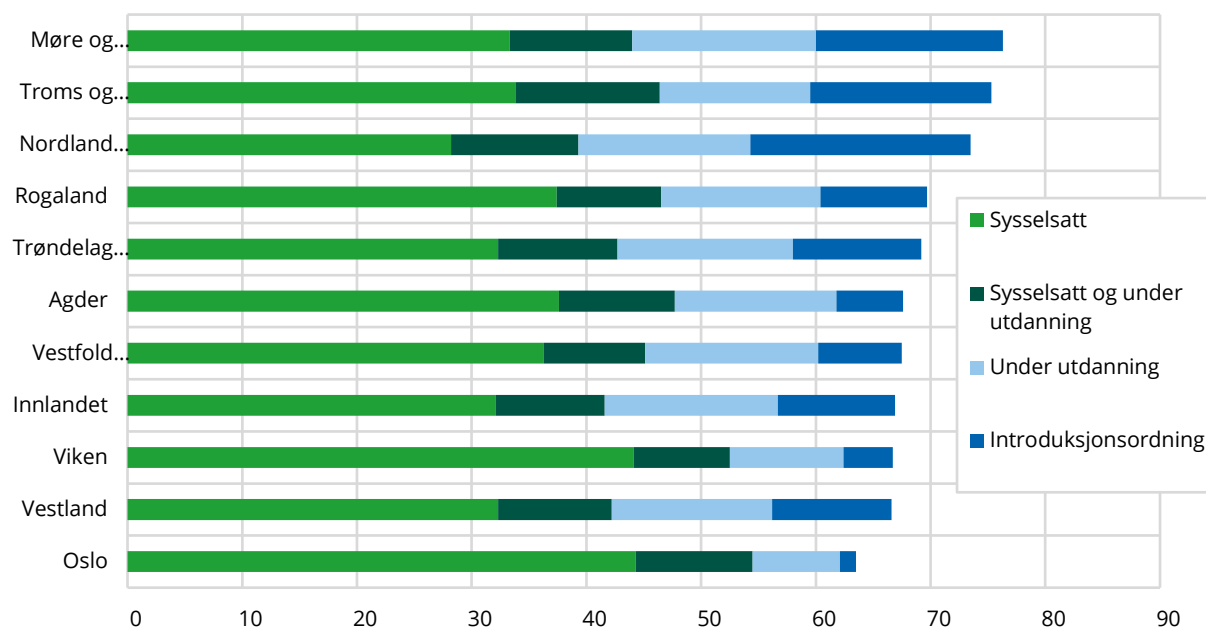
5.2. Flest med arbeidsmarkedstilknytning i Møre og Romsdal

Figur 5.8 viser at det er relativt store fylkesvise forskjeller når det gjelder hvor stor andel av overføringsflyktningene som var tilknyttet arbeidsmarkedet i november 2021.

I kapittel 3.4 så vi at overføringsflyktninger ikke er bosatt jevnt utover landet, i likhet med befolkningen som helhet. Vi vet også at bosettingen har endret seg over tid og at nyankomne overføringsflyktninger som er bosatt etter 2014 bor noe mer desentralisert enn de som kom til landet før dette.

Størst andel med arbeidsmarkedstilknytning finner vi i Møre og Romsdal, Troms og Finnmark og Nordland med henholdsvis 76, 75 og 73 prosent. Dette er i tråd med tidligere resultater (Kulasingam et al., 2021). Felles for overføringsflyktninger i disse tre fylkene er relativt lav gjennomsnittlig botid, lav andel sysselsatte (40-45 prosent) og mange som fremdeles er i introduksjonsordningen (15-20 prosent). Dette står i ganske klar kontrast til for eksempel Oslo og Viken, der samlet nivå på arbeidsmarkedstilknytning er lavere (63-66 prosent), samtidig som lengre gjennomsnittlig botid gir vesentlig større andel som har gått over i sysselsetting (50-55 prosent) og lavere andel som deltar i introduksjonsordningen (1-4 prosent).

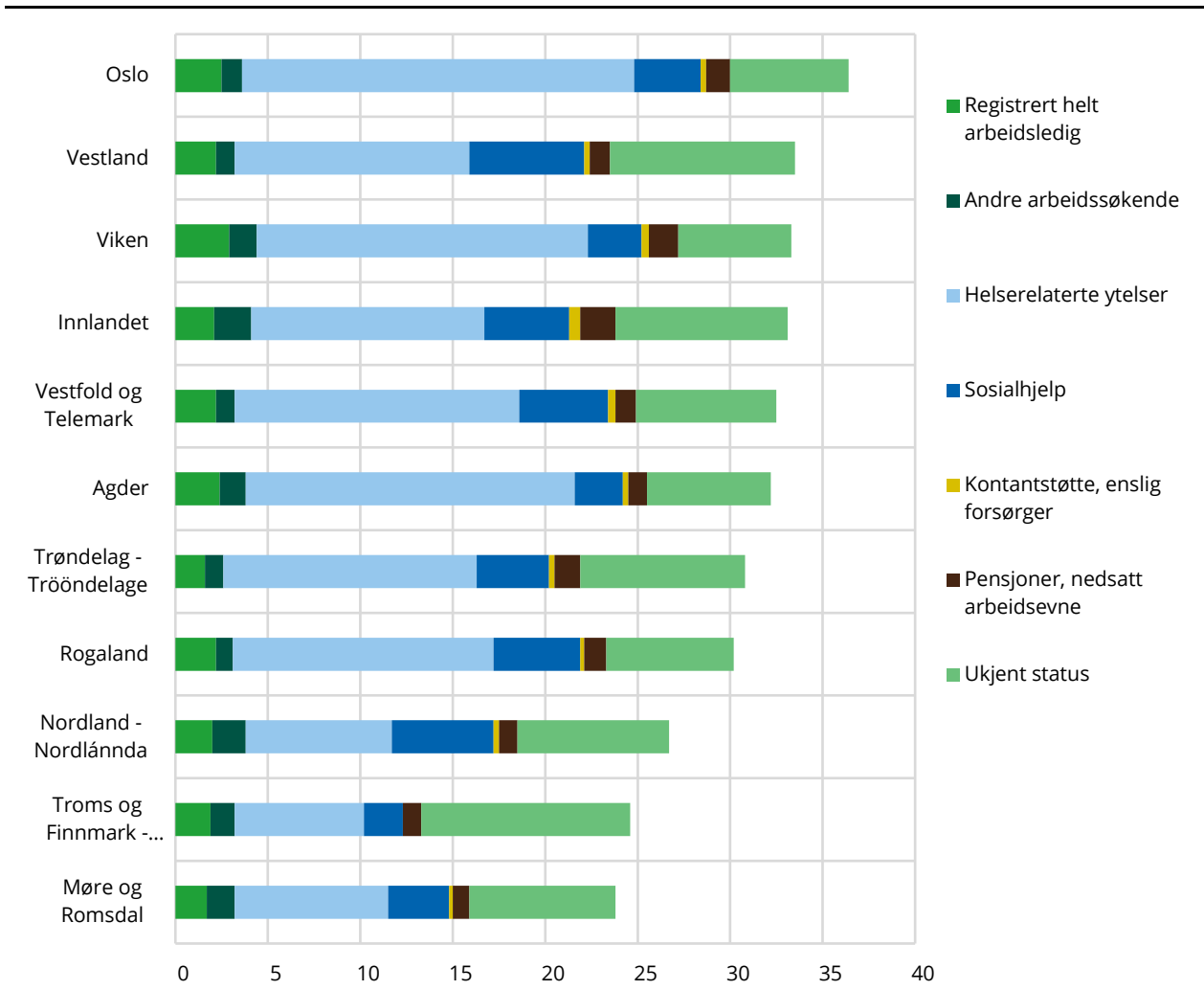
Figur 5.8 Overføringsflyktninger 15-66 år med arbeidsmarkedstilknytning etter type aktivitet og fylke. 4.kvartal 2021

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 5.9 viser tilsvarende forskjeller mellom fylkene for dem som var uten arbeidsmarkedstilknytning i november 2021. Det er først og fremst andelen som mottar helserelaterte ytelser som skiller fylkene, og her varierer det fra 21 prosent i Oslo til 7 prosent i Troms og Finnmark. Som tidligere nevnt er dette ytelse med en viss sammenheng med botiden siden det tar noe tid før helseproblemer blir utredet slik at stønaden kan utbetales. I hovedsak er det uføretrygd som faller inn i denne kategorien.

Figur 5.9 Overføringsflyktninger 15-66 år uten arbeidsmarkedstilknytning etter type aktivitet/ytelse og fylke. 4. kvartal 2021. Prosent

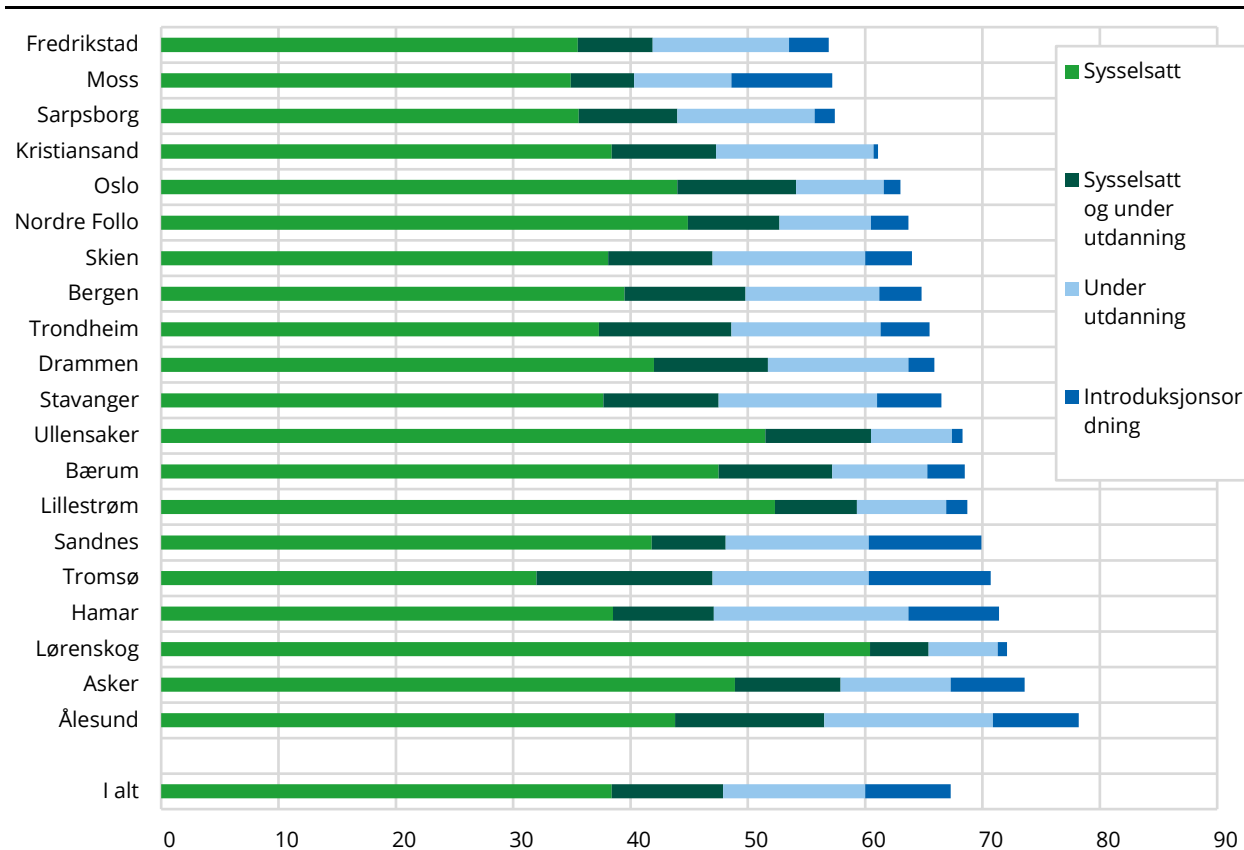

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figuren viser også at andel arbeidsledige varierer fra 1,6 prosent i Trøndelag til 2,9 prosent i Viken, mens andel med ukjent status er størst i Troms og Finnmark med 11 prosent, og minst i Viken med 6 prosent.

I figur 5.10 ser vi at blant de 20 kommunene med flest bosatte overføringsflyktninger, er det en del forskjeller når det gjelder hva slags tilknytning til arbeidsmarkedet flyktningene har. Høyest andel med arbeidsmarkedstilknytning finner vi i Ålesund, Asker og Lørenskog, med henholdsvis 78, 74 og 72 prosent. Minst andel med arbeidsmarkedstilknytning finner vi i Fredrikstad, Moss og Sarpsborg, alle med om lag 57 prosent.

Figur 5.10 Overføringsflyktninger 15-66 år med arbeidsmarkedstilknytning etter type aktivitet og kommune. 4. kvartal 2021. Prosent

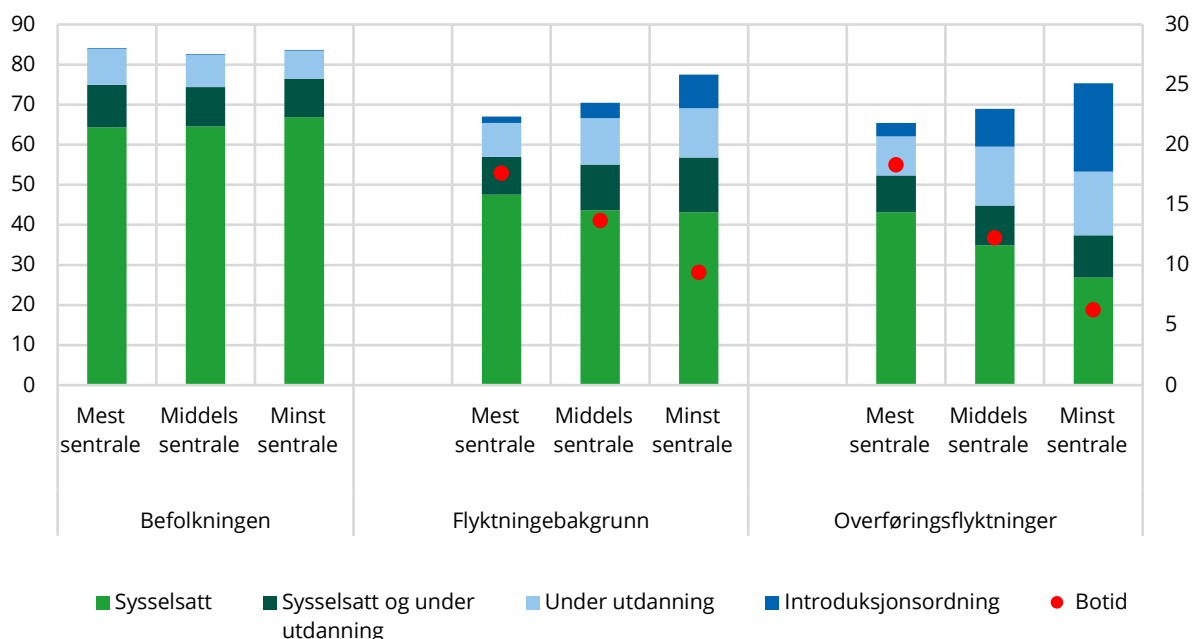
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Kulasingam et al., 2021 viste at det var en sammenheng mellom kommunenes sentralitet¹¹ og arbeidsmarkedstilknytningen til bosatte overføringsflyktninger i 2019. Det er også gjort andre studier av flyktningers integrering og tilpasning på arbeidsmarkedet med tanke på bosettingskommunenes sentralitet, se bl.a. Tønnesen og Andersen (2019).

Figur 5.11 viser at også i 2021 er det sammenheng mellom arbeidsmarkedstilknytningen for overføringsflyktninger og bostedskommunenes sentralitet. I denne figuren har vi også tatt med tall både for hele befolkningen 15-66 år og alle personer med flyktningbakgrunn som sammenligningsgrunnlag. Figuren viser også gjennomsnittlig botid for hvert sentralitetsnivå for både flyktninger i alt og overføringsflyktninger.

11 For informasjon om kommunenes sentralitet, se Høydahl 2017

Figur 5.11 Personer 15-66 år i befolkningen, blant innvandrere, flyktninger og overføringsflyktninger etter arbeidsmarkedstilknnytning og bostedskommunens sentralitet. Gjennomsnittlig botid. 4. kvartal 2021

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Av figuren ser vi at for overføringsflyktninger i de minst sentrale kommunene er arbeidsmarkedstilknnytningen høy med 75 prosent, men likevel en lav andel sysselsatte (38 prosent). Dette henger sammen med at gjennomsnittlig botid er kort (om lag 6 år), og at mer enn 20 prosent fremdeles er i introduksjonsordningen.

I de mest sentrale kommunene ser vi den motsatte effekten. Lavere andel som er arbeidsmarkedstilknnyttet (65 prosent), færre i introduksjonsprogrammet (3 prosent), men samtidig høyere andel sysselsatte (52 prosent). Samtidig ser vi at i disse kommunene er gjennomsnittlig botid vesentlig høyere enn i de minst sentrale kommunene, med over 18 år. Dette gjenspeiler tydelig at bosettingsmønsteret blir mer sentralisert med økende botid, og at det blant dem med botid over 15 år er relativt få som er bosatt i kommuner med lav sentralitet. En kombinasjon av at overføringsflyktninger nå bosettes mer desentralt, samtidig som de med lengre botid flytter mot mer sentrale kommuner. Strøm, Kirkeberg og Epland (2020) viser at flyktninger blir bosatt mer desentralisert enn hele befolkningen. Etter hvert flytter de imidlertid til mer sentrale områder, slik at fordelingen blir relativt lik hele befolkningen.

Blant overføringsflyktningene er det i gjennomsnitt kortere botid enn blant flyktninger generelt. Dette gir seg utslag i arbeidsmarkedstilpasningen, og vi ser at det er større andel på introduksjonsprogrammet, men mindre andel sysselsatte blant overføringsflyktningene. Dette går igjen for alle tre sentralitetsnivåer, men differansen er størst i de minst sentrale kommunene.

I de middels og mest sentrale kommunene er både botid og arbeidsmarkedstilknnytning likere mellom overføringsflyktninger og flyktninger generelt. Ser vi på hele befolkningen i alderen 15-66 år, er det i motsetning til flyktninggruppene ikke store forskjeller i arbeidsmarkedstilknnytningen mellom de ulike sentralitetsnivåene (83-84 prosent).

5.3. Oppsummering

To av tre overføringsflyktninger i alderen 15-66 år var i arbeid eller utdanning i november 2021, og denne andelen har vært relativt stabil de siste årene. Dette er litt lavere enn for flyktninger generelt sett (ett prosentpoeng), men hele 16 prosentpoeng lavere enn for befolkningen i tilsvarende aldersgruppe. Menn er i noe større grad tilknyttet arbeidsmarkedet enn kvinner, med 68 mot 65 prosent, men det er store variasjon etter blant annet landbakgrunn, botid, alder og bosted. Det er også kjønnsforskjeller med tanke på *type* arbeidsmarkedstilknytning det er snakk om; menn er i større grad i sysselsetting, mens kvinner i noe større grad er i utdanningssystemet.

Overføringsflyktninger fra ulike land har kommet i ulike perioder, og det er derfor viktig å se landbakgrunn og botid i sammenheng når man studerer arbeidsmarkedstilpasningen for overføringsflyktninger. Syria har vært ganske dominerende de siste årene, og om lag 6 av 10 overføringsflyktninger som har kommet til Norge siden 2014 er herfra. Disse har foreløpig relativt kort botid og mange av dem er ennå i utdanningssystemet eller i introduksjonsprogrammet. Andelen som er ute i arbeidslivet er derfor forholdsvis lav (én av fire) sammenlignet med andre land med gjennomsnittlig lengre botid. Eksempelvis har overføringsflyktninger med bakgrunn fra Myanmar den høyeste andelen arbeidsmarkedstilknyttede, men disse har i gjennomsnitt lengre botid i Norge, og har hatt lengre tid på seg til å ferdigstille utdanning og finne sysselsetting. En stor andel av overføringsflyktningene fra Myanmar var under 18 da de kom til Norge, og de er ennå relativt unge. Lengst botid har overføringsflyktninger fra Vietnam, og dette gjenspeiles i høy andel sysselsatte og veldig få som er under utdanning.

Geografiske forskjeller i arbeidsmarkedstilknytningen blant overføringsflyktninger kan ha en rekke ulike årsaker, blant annet kommunens sentralitet, folketall, lokalt arbeidsmarked med videre (Tønnesen og Andersen (2019)). I denne rapporten finner vi størst andel overføringsflyktninger med arbeidsmarkedstilknytning i Møre og Romsdal og Troms og Finnmark. Begge fylker har forholdsvis kort gjennomsnittlig botid, lav andel sysselsatte, men mange i utdanning eller i introduksjonsprogrammet. Blant overføringsflyktninger i Oslo og Viken er det vesentlig lengre botid, større andel i sysselsetting, men klart færre i introduksjonsordningen eller i utdanning. Samlet sett betyr dette at en mindre andel er tilknyttet arbeidsmarkedet i disse fylkene.

6. Sysselsetting

Hovedfunn fra kapittelet:

- Litt under halvparten (48 prosent) av overføringsflyktningene i Norge var sysselsatt i november 2021.
- Dette var en økning på 3 prosentpoeng fra november 2020.
- Sysselsettingen var 9 prosentpoeng høyere blant menn (52 prosent) enn kvinner (43 prosent).
- 3 av 4 overføringsflyktninger fra Myanmar var sysselsatte, og bare 1 av 4 fra Syria.
- Sysselsettingen øker år for år før den flater ut etter om lag 15 års botid.
- Av de sysselsatte er om lag 7 av 10 blant menn og halvparten av kvinnene ansatt i heltidsstillinger.

Sysselsetting er viktig for integreringen av innvandrere, og dette gjelder ikke bare de rent økonomiske gevinstene ved å være i arbeid. Arbeidsplassen vil ofte være den viktigste arenaen for å lære norsk språk og kultur og skaffe norske venner (Henriksen, 2012). En viktig del av det å være sysselsatt er for den enkelte at det gir mulighet for inntekt, samtidig som arbeidsplassen er sentral fordi en der får brukt sin kompetanse og har sosial kontakt med andre. Å være sysselsatt er derfor ofte sett på som en av viktig del av integreringen.

6.1. Om lag halvparten av overføringsflyktningene er sysselsatt

Litt under halvparten av alle overføringsflyktninger i alderen 15-66 år var sysselsatt per 4. kvartal 2021 (tabell 6.1). Andelen er om lag som tidligere år, og lavere enn for sammenligningsgruppene blant flyktninger, innvandrere og hele befolkningen i samme aldersgruppe.

Tabell 6.1 Sysselsatte etter innvandrerkategori og landbakgrunn (utvalgte land) 15-66 år. 4. kvartal 2021. Antall og andel

	Antall sysselsatte	Andel sysselsatte
Hele befolkningen	2 681 680	74
Innvandrere i alt	484 910	69
Flyktninger i alt	118 290	56
Overføringsflyktninger	16 450	48
Av dette:		
Iran	2 850	57
Vietnam	1 930	62
Myanmar	1 820	74
Syria	1 740	24
Irak	1 500	46
Kongo	1 130	40
Afghanistan	1 000	51
Liberia	430	68
Sudan	410	44
Eritrea	400	46
Etiopia	390	56
Burundi	270	69
Somalia	230	36
Bhutan	180	59
Thailand	130	66

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 6.1 viser at det er størst gjennomsnittlig andel sysselsatte blant overføringsflyktninger fra Myanmar (74 prosent), Burundi (69 prosent), Liberia (68 prosent) og Thailand (66 prosent). Samtidig

er også den gjennomsnittlige botiden i Norge mer enn 15 år for overføringsflyktningene fra disse landene. Lavest sysselsettingsandel er det blant syriske og somaliske overføringsflyktninger med henholdsvis 24 og 36 prosent. Dette er betydelig lavere enn for dem fra Eritrea (46 prosent) til tross for at overføringsflyktninger fra alle disse tre landene har sammenlignbar botid.

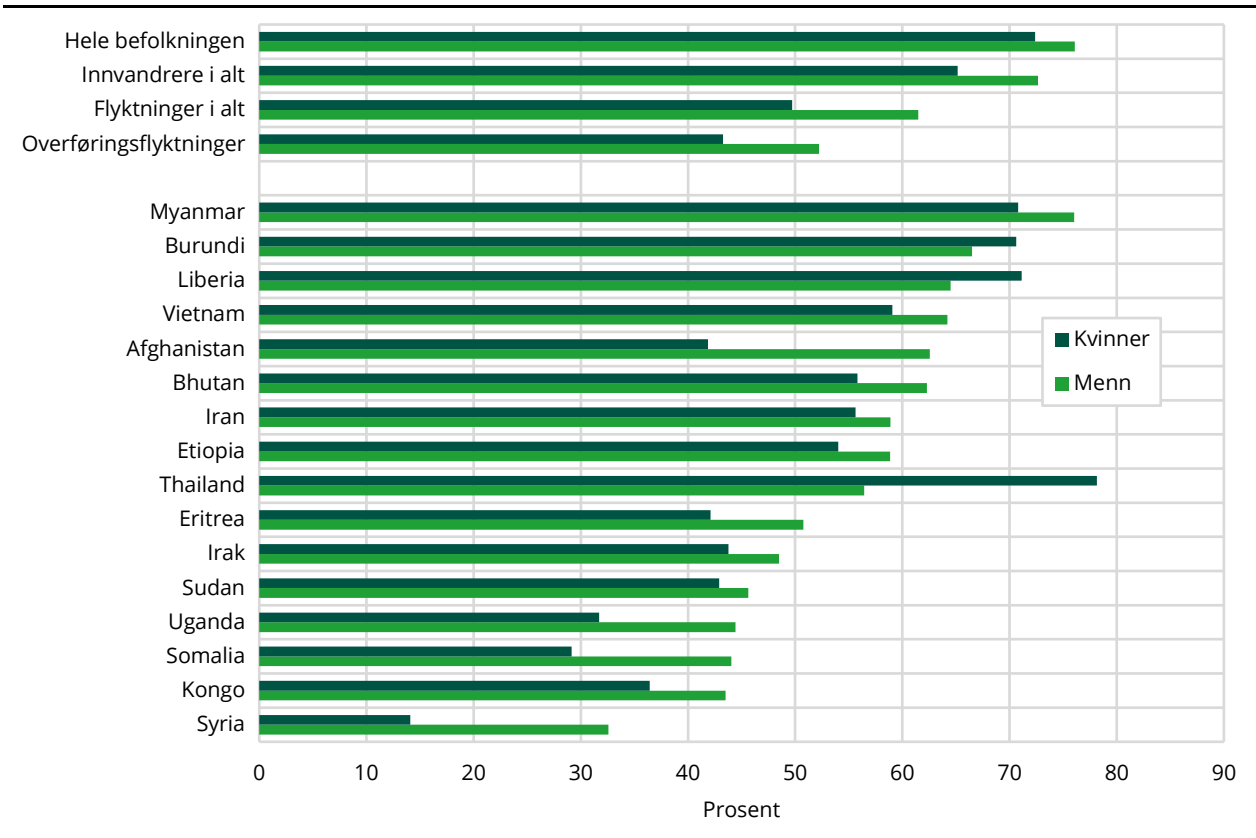
Sammenliknet med tallene for 2019 og 2020 er det syrrere som i størst grad har endret status på arbeidsmarkedet, og etter hvert som botiden øker for syrerne som gruppe, øker også andelen sysselsatte (Strøm et al., 2022 og Kulasingam et al. 2021). I 2019 og 2020 var 16-17 prosent av syriske overføringsflyktningene sysselsatt, mens i 2021 var dette økt til 24 prosent. Selv om dette fremdeles er en lav andel, har de syriske flyktningene ennå relativt kort botid i landet. De aller fleste kom i perioden 2014-2020, og mange er ennå i introduksjonsprogrammet eller i utdanningssystemet.

Sysselsettingsandelen for de fleste land ligger på et noe høyere nivå (1-4 prosentpoeng) i forhold til det som ble målt i 4. kvartal 2020 (Kulasingam et al., 2021). Mye av dette kan forklares med korona-situasjonen i 2020 (Olsen og Bye, 2022).

6.2. Nær 10 prosent høyere sysselsetting blant menn

Blant overføringsflyktninger 15-66 år er andelen sysselsatte om lag 9 prosentpoeng høyere for menn enn for kvinner (figur 6.1). Dette er omtrent samme kjønnsforskjell som det har vært de siste årene (Strøm et al. 2022, Kulasingam et al. 2021), men både kvinner og menn har et noe høyere sysselsettingsnivå enn i 2019. Årsaken til dette er at andelen kvinner totalt sett har økt med 2 prosentpoeng blant overføringsflyktningene i denne perioden (fig 3.2). Til sammenligning er sysselsettingsforskjellen mellom kvinner og menn i befolkningen i alderen 15-66 år under halvparten, med 4 prosentpoeng, mens den for alle flyktninger er noe høyere med 11 prosentpoeng.

Figur 6.1 Sysselsatte etter innvandrerkategori, landbakgrunn og kjønn (utvalgte land). Andel av personer i alt 15-66 år i hver gruppe. 4. kvartal 2021

Kilde: Statistisk sentralbyrå

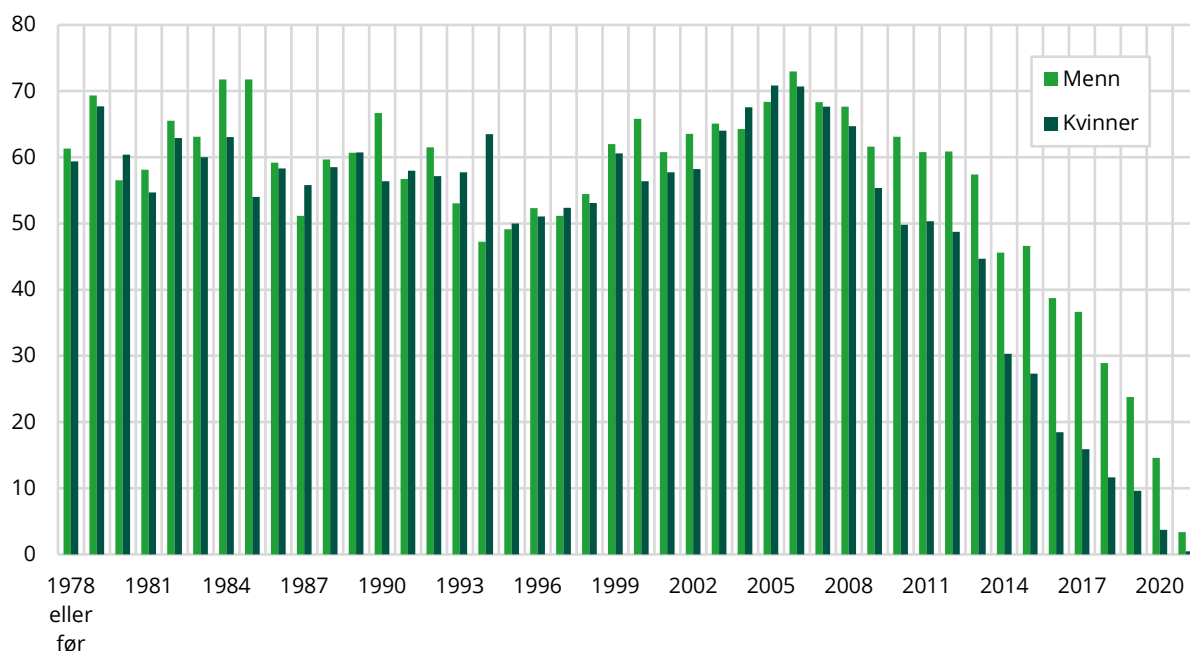
Forskjellen mellom menn og kvinner er størst for overføringsflyktninger fra Syria og Afghanistan med om lag 20 prosentpoeng. Stor kjønnsforskjell er det også blant dem med bakgrunn fra Somalia og Uganda. Fra sistnevnte land er det som tidligere beskrevet stort sett kongolesiske flyktninger (tabell 3.4). Sysselsettingen for kvinner fra både Syria og Somalia er spesielt lav med henholdsvis 15 og 30 prosent. Forskjellen på disse landene er at mens kvinnene fra Syria i stor grad er i utdanning, har kvinner fra Somalia i større grad annen eller ukjent status på arbeidsmarkedet. For overføringsflyktninger fra Liberia og Burundi er andelen sysselsatte 4-5 prosentpoeng større for kvinner enn for menn, mens det er relativt små kjønnsforskjeller i sysselsettingen blant dem som kommer fra Sudan, Iran og Irak.

6.3. Sammenheng mellom sysselsetting og botid

Botid har stor betydning for flyktningers sysselsettingsnivå, samtidig som lengre botid ikke gir samme effekt for flyktninger fra alle land. Olsen (2023) viser at det blant flyktninger med like lang botid kan det være store forskjeller i sysselsettingen mellom ulike nasjonaliteter.

Av figur 6.2 ser vi at andel sysselsatte overføringsflyktninger for begge kjønn er klart lavest blant de siste ankomne, mye grunnet deltakelse i introduksjonsprogrammet. For dem som kom i 2008 eller før, varierer andelen for de enkelte bosettingskullene mellom 48 og 65 prosent for kvinner, og mellom 49 og 74 prosent for menn. Lavest andel var det for dem som ble bosatt i perioden 1994 til 1998, med så vidt over 50 prosent for begge kjønn. Hovedårsaken til dette er at det på midten av 90-tallet kom forholdsvis mange irakiske overføringsflyktninger, som har relativt lavt sysselsettingsnivå. Generelt kan vi si at mye av variasjonen vi observerer mellom kullene trolig kan forklares med at kullene er relativt små, slik at tilfeldigheter kan spille inn. Dessuten er kullene forskjellige med hensyn til landbakgrunn, og som vist tidligere varierer sysselsettingen mye når det gjelder dette.

Figur 6.2 Sysselsatte overføringsflyktninger etter bosettingskull og kjønn. Andel i prosent i hvert kull. 4. kvartal 2021

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Før 2009 var «integrerbarhet» det viktigste kriteriet ved uttak av overføringsflyktninger, og det var et flertall av menn. Etter den tid har kvinner og barnefamilier blitt prioritert (se kap. 1.1). Som vist ovenfor har kvinnelige overføringsflyktninger lavere sysselsetting enn de mannlige, og vi ser at sysselsettingen etter 2009 synker betydelig, hvilket blant annet må sees i sammenheng med

endringen i uttakskriteriene for overføringsflyktninger. I tillegg har kullene som har kommet etter 2009 kortere botid i Norge.

Utviklingen i andel sysselsatte for kvinner og menn følger hverandre relativt godt over tid, og andelen sysselsatte menn er stort sett høyest for alle kull. Størst forskjell i sysselsettingsnivået er det jevnt over for dem som ble bosatt fra 2009 til 2020, da sysselsettingen for menn er mellom 11 og 21 prosentpoeng høyere enn blant kvinner. Dette må sees i lys av endringene i uttakskriterier omtalt ovenfor. Fra 2009 har det kommet relativt sett flere kvinner enn i årene før, og mange av disse er småbarnsmødre. Dette er en gruppe som ofte har vist seg å ha lav sysselsetting, og flyktingemødre har svak tilknytning til arbeidsmarkedet i forhold til andre grupper (Fedoryshyn 2020).

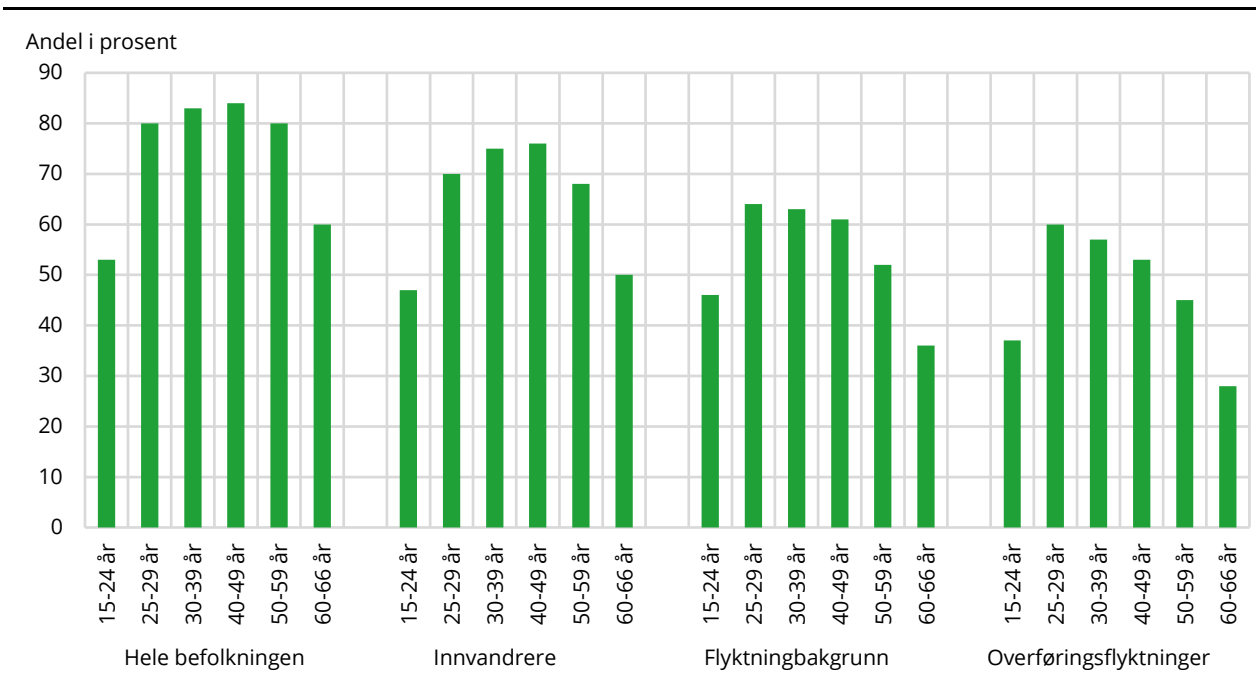
6.4. 6 av 10 i slutten av tyveårene er sysselsatt

Figur 6.3 viser at sysselsettingen blant overføringsflyktninger er klart lavere enn for hele befolkningen i alle aldersgrupper, samtidig som forskjellene øker med alderen. Mens forskjellen i forhold til gjennomsnittet for befolkningen for de yngste under 25 år er 16 prosentpoeng, er den tilsvarende forskjellen for aldersgruppene over 50 år mer enn 30 prosentpoeng.

Det er i aldersgruppen mellom 25 og 29 år vi finner den største andelen sysselsatte overføringsflyktninger, med om lag 60 prosent, og blant dem mellom 30 og 39 år er andelen 57 prosent. Blant de yngste og de eldste, 15-24 år og 60-66 år, er sysselsettingen betydelig lavere, og ikke mer enn hver tredje er sysselsatt. For den yngste aldersgruppen skyldes dette for en stor del at mange er under utdanning, mens det blant de eldste er en kombinasjon av at mange mottar uføre- og alderspensjon.

Sammenlikner vi med flyktninger i alt er forskjellene noe mindre, men likevel er sysselsettingen i alle aldersgrupper lavere blant overføringsflyktingene. Det er blant de yngste under 25 år og de eldste over 55 år at forskjellen er størst, med 8-9 prosentpoeng.

Figur 6.3 Sysselsatte etter innvandrerkategori og aldersgrupper. Andel av personer i hver aldersgruppe. 4. kvartal 2021. Prosent

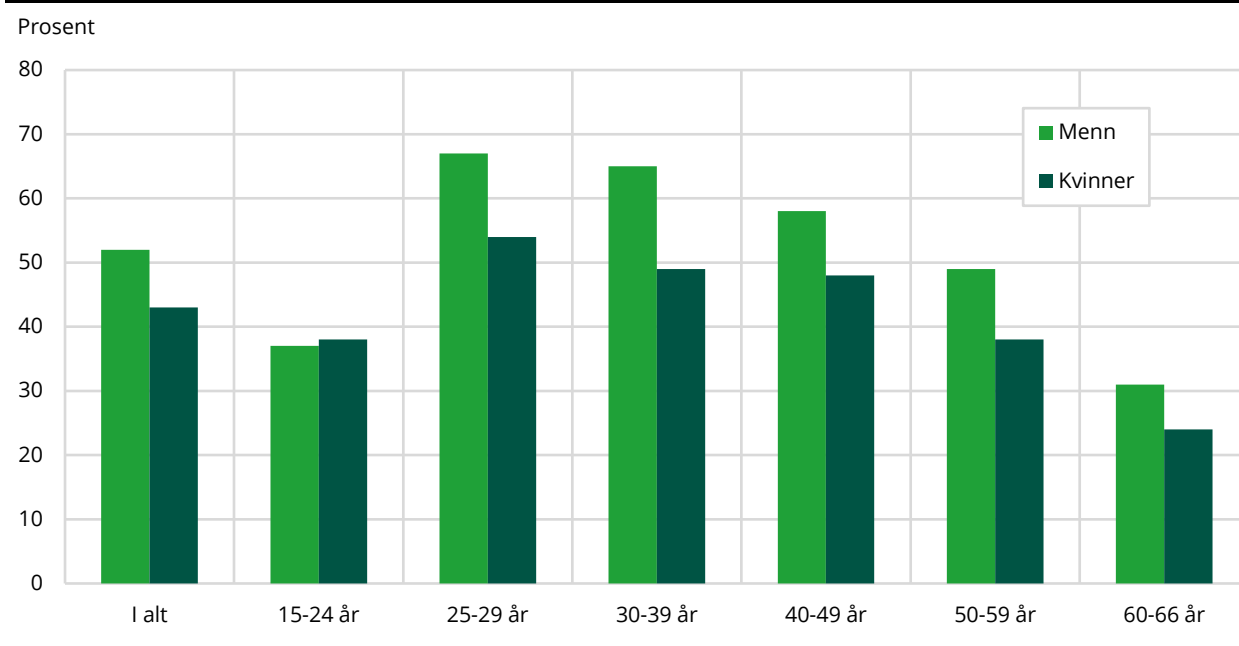
Kilde: Statistisk sentralbyrå

6.5. Størst forskjell mellom kvinner og menn i 20- og 30-årene

Samlet sett er sysselsettingsandelen for menn snaut 10 prosent høyere enn for kvinner, og forskjellen varierer mellom de ulike aldersgruppene. Trenden er at forskjellen blir mindre jo eldre man blir. Blant de yngste, under 25 år, er sysselsettingen omtrent på samme nivå for både kvinner og menn. Her er imidlertid sysselsettingen lav, og de fleste er i utdanningssystemet.

Forskjellen er størst i aldersgruppene 25-29 år og 30-39 år med henholdsvis 13 og 16 prosentpoeng (figur 6.4). Som det framgår av kapittel 3 bor svært mange overføringsflyktninger i husholdninger med barn, og ganske mange av dem som er i alderen 25-39 år, har små barn. Mødrene vil nok i større grad være hjemme med barna enn hva fedrene er (se også kapittel 3).

Figur 6.4 Sysselsatte overføringsflyktninger etter alder og kjønn. Andel av personer i hver aldersgruppe. 4. kvartal 2021. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Ser vi på aldersgruppene mellom 40 og 59 år, er forskjellen om lag 10 prosentpoeng, mens blant de eldste over 60 år er differansen mellom kvinner og menn nede i 6-7 prosentpoeng.

6.6. Høyest sysselsetting i Oslo og Viken

Som tidligere år finner vi den største andelen sysselsatte overføringsflyktninger i Oslo og Viken, med henholdsvis 54 og 52 prosent. Laveste andel har Nordland og Innlandet med henholdsvis 39 og 41 prosent sysselsatte (tabell 6.2). For begge fylker er dette en klar økning fra tidligere år.

Tabell 6.2 Sysselsatte overføringsflyktninger etter bostedsfylke. Andel av personer i alt. 4. kvartal 2021. Prosent

	Antall	Andel (prosent)
I alt	16 450	48
Agder	1 150	48
Innlandet	880	41
Møre og Romsdal	570	44
Nordland	400	39
Oslo	2 940	54
Rogaland	1 330	46
Troms og Finnmark	590	46
Trøndelag	1 150	43
Vestfold og Telemark	1 180	45
Vestland	1 250	42
Viken	5 000	52

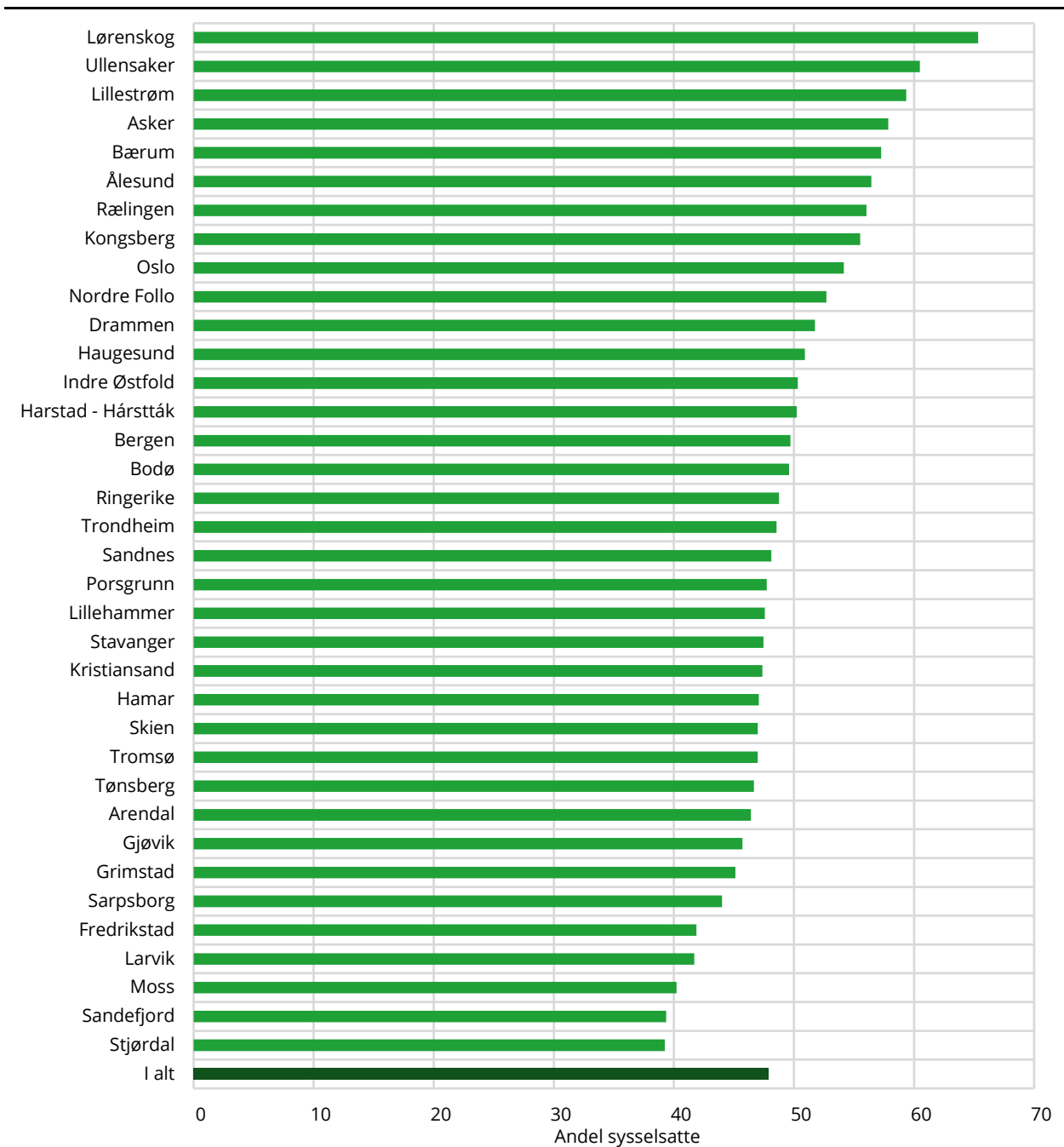
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Vi har tidligere sett at det er de senest ankomne overføringsflyktningene, med kort botid, som har den klart laveste sysselsettingen. Både i Nordland og Innlandet har en stor andel av overføringsflyktningene blitt bosatt her de siste fem årene (vedleggstabell A1). Det er derfor ikke overraskende at sysselsettingen i disse fylkene foreløpig er relativt sett lav.

6.7. Høy sysselsetting i Viken-kommuner

Figur 6.5 viser andelen sysselsatte overføringsflyktninger i de kommunene med flest bosatte (mer enn 200 per 1.1 2021). Figuren viser tydelig at det er store forskjeller mellom kommunene, og det er blant sentrale Viken-kommuner vi jevnt over finner de høyeste sysselsettingsandelene. Aller størst andel sysselsatte finner vi i Lørenskog, med over 65 prosent, før Ullensaker, Lillestrøm og Asker følger med om lag 60 prosent sysselsatte. Lavest andeler finner vi i flere kommuner i Viken og Vestfold og Telemark; Fredrikstad, Moss, Sandefjord og Larvik med så vidt over 40 prosent. Aller lavest ligger imidlertid Stjørdal kommune med bare 39 prosent sysselsatte. I de største byene er andelen sysselsatte henholdsvis vel 54 prosent i Oslo, 50 prosent i Bergen, 49 prosent i Trondheim og 47 prosent i Stavanger.

Figur 6.5 Sysselsatte overføringsflyktninger etter bostedskommune, utvalgte kommuner. Andel av personer i alt. 15-66 år. 4.kvartal 2021

Kilde: Statistisk sentralbyrå

I vedleggstabell B2 finnes tilsvarende tall for alle kommuner med minst 100 overføringsflyktninger i alderen 15-66 år, i alt 63 kommuner.

Som tidligere år har kommuner med 200 eller flere overføringsflyktninger noe større andel sysselsatte enn de med mellom 100 og 200. Men vi ser også at det kan være store forskjeller mellom kommuner med om lag like mange overføringsflyktninger. For eksempel har Lillestrøm og Fredrikstad omtrent like mange overføringsflyktninger, men andelen sysselsatte er langt høyere i Lillestrøm med 60 prosent, mot 40 prosent i Fredrikstad.

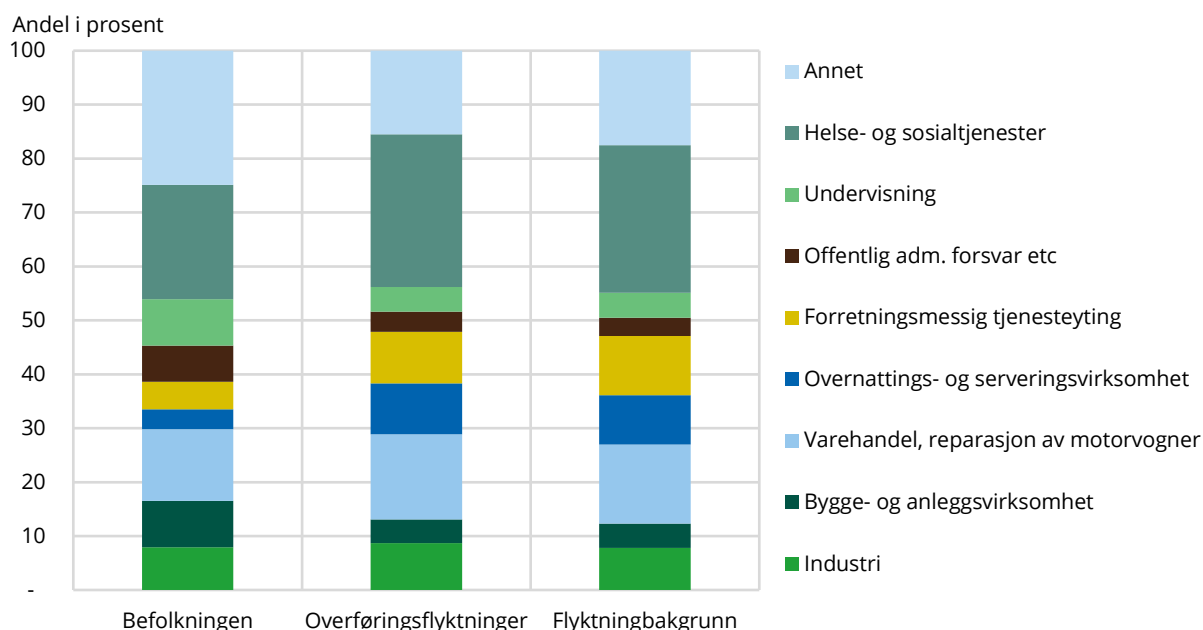
Tabellen gir også sysselsettingsandeler fordelt på kjønn. I de aller fleste kommunene er det høyere sysselsetting blant menn enn blant kvinner, kun i Kristiansund, Namsos, og Lindesnes er det noe høyere sysselsettingsandel blant kvinner enn blant menn. I 28 kommuner er forskjellen på mer enn 10 prosentpoeng, og aller størst er forskjellen i Eigersund med nær 34 prosentpoeng. Imidlertid er tallet på overføringsflyktninger i de fleste kommunene lavt, slik at tilfeldigheter kan spille inn.

6.8. Nær halvparten av kvinnelige overføringsflyktninger jobber innen helse- og sosialtjenester

Figur 6.6 viser at det i grove trekk er relativ små forskjeller når det gjelder hvilke næringer overføringsflyktninger, flyktninger generelt og befolkningen i alderen 15-66 år er sysselsatt i. Helse- og sosialtjenester er den næringsgruppen som sysselsetter flest både blant overføringsflyktninger (28 prosent), flyktninger generelt (27 prosent) og i hele befolkningen (21 prosent). Også i varehandel er det relativt moderate forskjeller mellom befolkningsgruppene, med 16 prosent av overføringsflyktningene, 15 prosent av alle flyktninger og 13 prosent i befolkningen.

Overføringsflyktninger er overrepresentert innenfor hotell- og serveringsvirksomhet, landtransport med passasjerer og forretningsmessig tjenesteyting (rengjøringsvirksomhet og arbeidskrafttjenester), mens de er mest underrepresentert innenfor bygge- og anleggsvirksomhet og andre næringer (olje- og gassvirksomhet, IKT bl.a.). Disse tallene endres lite fra år til år, men det er en svak tendens til at det blir flere av overføringsflyktningene som jobber innen forretningsmessig tjenesteyting, spesielt innen rengjøringsvirksomhet.

Figur 6.6 Sysselsatte lønnstakere blant hele befolkningen, personer med flyktningbakgrunn og overføringsflyktninger, etter næring. 15-66 år. 4. kvartal 2021. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell 6.3. viser en mer detaljert næringsfordeling etter kjønn og befolkningsgruppe. Det er forholdsvis store forskjeller når vi ser på hvor mannlige og kvinnelige overføringsflyktninger jobber. Mens 46 prosent av de kvinnelige overføringsflyktningene er sysselsatt innen helse- og sosialtjenester gjelder dette bare 10 prosent av mennene. Blant kvinnene ser vi at den klart største andelen er ansatt innen sosial- og omsorgstjenester (om lag 35 prosent) og bare 10-12 prosent innen helse (sykehus, lege-/tannlegetjenester). Sammenlignet med yrkesaktive kvinner i hele befolkningen, finner vi at bare om lag 4 prosent er ansatt innen helse- og sosialtjenester.

Andre områder hvor kvinnelige overføringsflyktninger er overrepresentert i forhold til kvinner i hele befolkningen, er overnattings- og serveringsvirksomhet, detaljhandel og rengjøringsvirksomhet. Felles for disse områdene er at de er preget av relativt lavt gjennomsnittlig lønnsnivå (Statistisk sentralbyrå 2023). Når det gjelder mannlige overføringsflyktninger er de stort sett i overvekt, i forhold til menn i hele befolkningen, i mange av de samme næringene som kvinner. I tillegg er det en relativt stor andel menn som jobber innen gods- og persontransport. Innen detaljhandel er menn enda mer overrepresentert enn kvinner, mens det innen undervisning er en situasjon der kvinner, i forhold til i hele befolkningen, er mer underrepresentert enn menn. Resultatene viser relativt liten endring de siste årene.

Tabell 6.3 Sysselsatte lønnstakere 15-66 år i hele befolkningen, blant innvandrere, flyktninger og overføringsflyktninger etter næring og type aktivitet. 4. kvartal 2021. Prosent

	Befolkningen		Flyktningbakgrunn		Overføringsflyktninger	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Alle	100	100	100	100	100	100
Bergverksdrift og utvinning	4	1	1	0	1	0
Industri	12	4	11	3	13	3
Bygge- og anleggsvirksomhet	15	2	7	1	8	0
Varehandel	14	13	16	12	18	13
-Av dette detaljhandel	5	10	10	11	10	12
Transport og lagring	7	2	13	1	8	1
-Av dette landtransport	3	1	9	0	5	0
Overnattings- og serveringsvirksomhet	3	4	10	8	9	10
-Overnattingsvirksomhet	1	1	2	2	2	3
-Serveringsvirksomhet	2	3	8	6	8	7
IKT	6	3	2	1	2	1
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	2	2	1	1	1	1
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	6	5	2	3	3	2
Forretningsmessig tjenesteyting	6	5	12	10	10	9
-Arbeidskraftstjenester	2	1	4	3	4	3
-Rengjøring	2	2	5	6	4	5
Offentlig administrasjon og forsvar mv	6	7	3	4	3	4
Undervisning	6	12	3	6	4	6
Helse- og sosialtjenester	8	36	14	47	14	46
-Helsetjenester	4	14	4	12	4	11
-Sosialtjenester i og utenfor institusjon	4	22	10	34	10	35

Kilde: Statistisk sentralbyrå

6.9. Yrkesfordeling blant lønnstakere

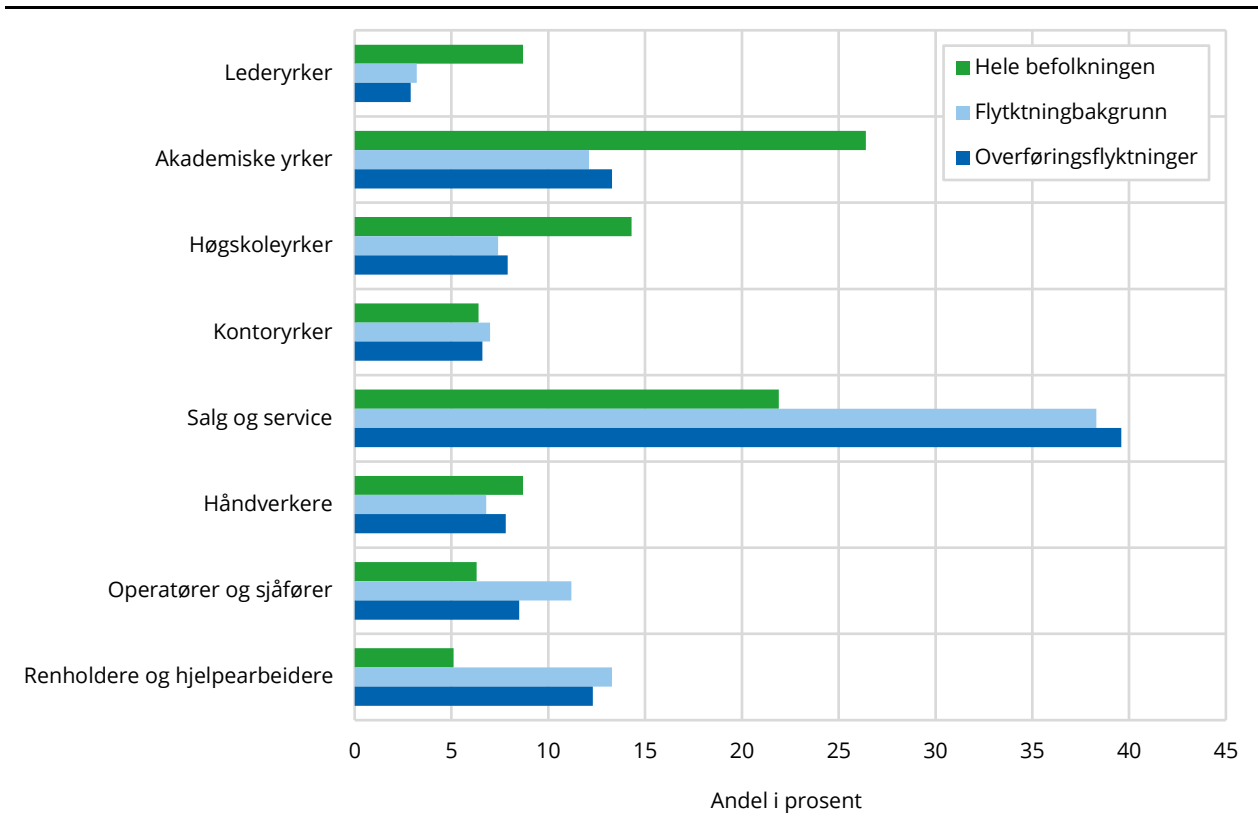
Figur 6.7 viser yrkesfordelingen for sysselsatte overføringsflyktninger (lønnstakere). Da vi ikke har yrkesopplysninger for selvstendig næringsdrivende, omfatter dette kapittelet kun lønnstakere. Imidlertid er det hele 95 prosent av alle sysselsatte overføringsflyktninger som er lønnstakere, slik at dette fanger opp de aller fleste.

Hele 4 av 10 av alle sysselsatte overføringsflyktninger jobber i salgs- og serviceyrker, og dette er nær dobbelt så stor andel som i hele befolkningen i alderen 15-66 år. Også i yrkesgruppen renholdere og hjelpearbeidere mv. er det stor overvekt av overføringsflyktninger i forhold til befolkningen, med

henholdsvis 12 prosent mot 5 prosent. Samlet sett tilhører mer enn halvparten av overføringsflyktningene disse to yrkesgruppene, mens det samme gjelder færre enn én av tre lønnstakere i hele befolkningen. Dette er yrker som normalt sett ikke krever høy utdanning, og som vi har sett i kapittel 4, har mange overføringsflyktninger ikke utdanning ut over grunnskole.

Overføringsflyktninger er underrepresentert i yrkesgruppene ledere, akademiske yrker og høyskoleyrker. Blant lønnstakere i alt er nesten halvparten i én av disse yrkesgruppene, mens for overføringsflyktninger gjelder dette bare én av fire. Dette er yrker som stort sett krever høyere utdanning, noe flertallet av overføringsflyktningene ikke har (se kap. 4).

Figur 6.7 Lønnstakere i alt, flyktninger i alt og overføringsflyktninger etter yrkesgruppe. 15-66 år. 4. kvartal 2021. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Når vi sammenlikner med alle flyktninger sett under ett, er det relativt små forskjeller i yrkesfordelingen, og for begge grupper finner vi om lag samme resultater som tidligere år.

Tabell 6.4 viser yrkesfordelingen for overføringsflyktninger fordelt på kjønn. For kvinner er salgs- og serviceyrker helt dominerende med 54 prosent. Dette er 23 prosentpoeng større andel enn for alle kvinnelige lønnstakere. Også for menn er andelen i denne yrkesgruppen stor med 28 prosent, om lag 14 prosentpoeng større enn blant menn for hele befolkningen.

Tabell 6.4 Lønnstakere 15-66 år etter yrkesgruppe og kjønn. Hele befolkningen, flyktninger og overføringsflyktninger. 4. kvartal 2021. Prosent

	Hele befolkningen		Flyktningbakgrunn		Overføringsflyktninger	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Alle	100	100	100	100	100	100
Av dette:						
Lederyrker	11	7	4	2	3	2
Akademiske yrker	20	34	9	16	11	16
Høgskoleyrker	17	12	7	8	8	7
Kontoryrker	6	7	9	5	8	5
Salg og service	14	31	29	52	28	54
Håndverkere	16	1	11	1	14	1
Operatører og sjåførere	10	2	17	3	14	2
Renholdere og hjelpearbeidere	5	5	13	13	12	13

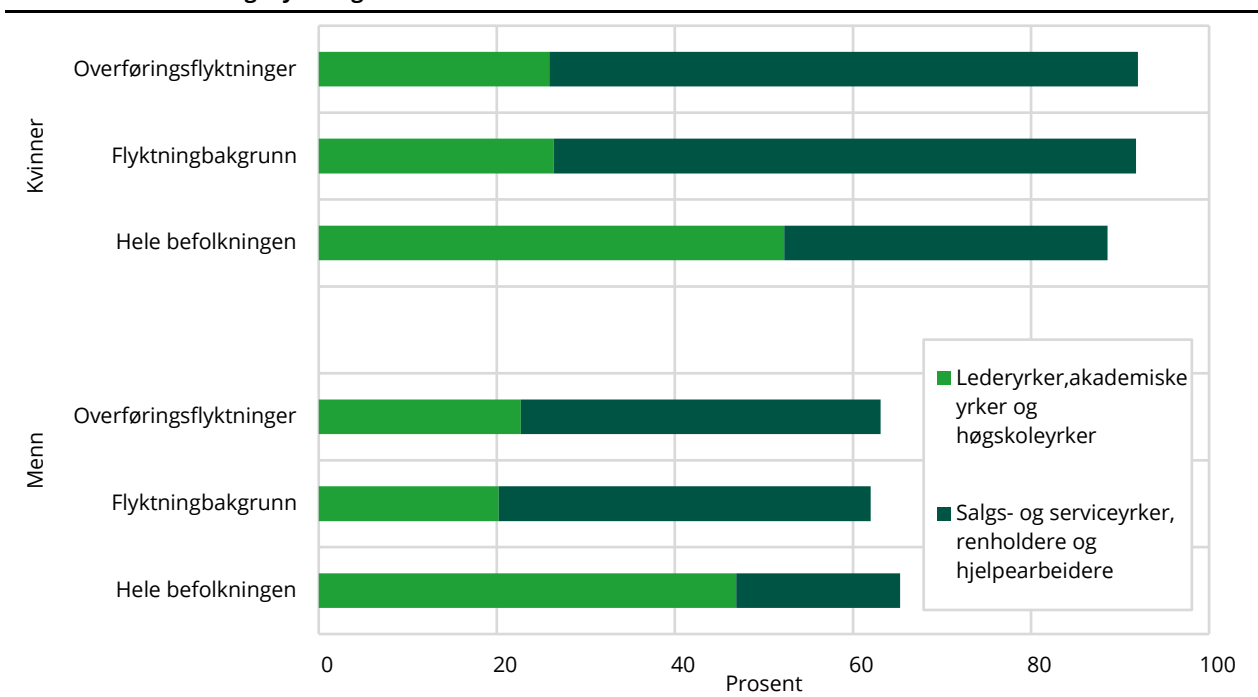
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Andelen i akademiske yrker og høyskoleyrker er noe større for kvinner enn for menn, men likevel betydelig lavere enn i befolkningen for begge kjønn. Spesielt i akademiske yrker er kvinnelige overføringsflyktninger underrepresentert, med nær 18 prosentpoeng lavere andel sammenlignet med kvinner i befolkningen.

Figur 6.8 viser at andelen i yrkesgrupper med krav til universitets- eller høyskoleutdanning eller lederansvar er betydelig større i befolkningen generelt enn blant flyktninggruppene. Blant kvinner er over halvparten av lønnstakerne i hele befolkningen ansatt i akademiske yrker, høyskoleyrker eller lederyrker, mens den tilsvarende andelen blant flyktninger og overføringsflyktninger er om lag én av fire.

I yrkesgrupper uten krav til høyskoleutdanning (salgs- og serviceyrker samt renholdere og hjelpearbeidere), finner vi hele to av tre av de kvinnelige overføringsflyktningene og fire av ti av de mannlige. Dette er om lag samme andeler som blant flyktninger totalt sett, men langt høyere enn sammenlignet med lønnstakerne i befolkningen. Her er andelen blant kvinner på vel 36 prosent og blant menn bare 18 prosent.

Figur 6.8 Lønnstakere 15-66 år etter utvalgte yrkesgrupper og kjønn. Hele befolkningen, flyktninger og overføringsflyktninger. 4. kvartal 2021. Prosent

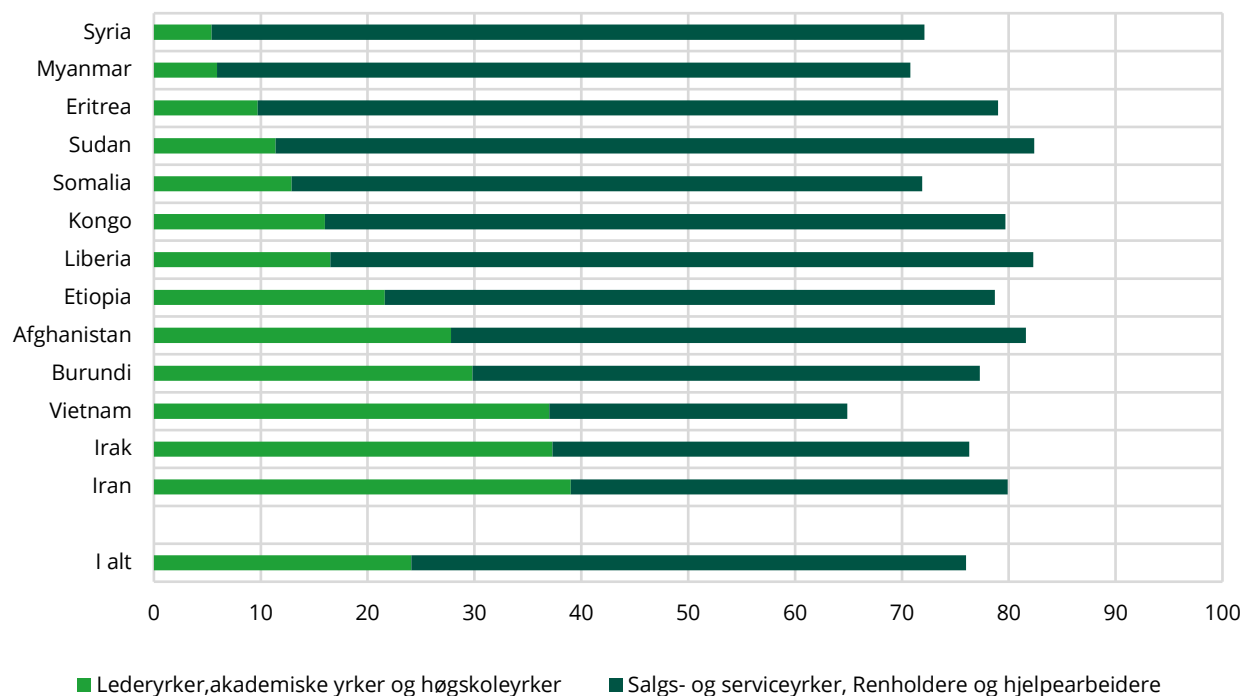

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 6.9 viser at andelen som jobber i lederyrker, akademiske yrker eller høyskoleyrker varierer mye etter landbakgrunn. Det er blant personer med bakgrunn fra Iran (39 prosent), samt Irak og Vietnam (37 prosent) vi finner de høyeste andelen i disse yrkesgruppene, og dette er også disse gruppene hvor størst andel har høyere utdanning (se kapittel 4).

Minst andel innen lederyrker, akademiske yrker og høyskoleyrker finner vi blant overføringsflyktninger fra Syria og Myanmar, med om lag 5 prosent, fulgt av Eritrea og Sudan med om lag 10 prosent.

Figur 6.9 Overføringsflyktninger 15-66 år som er lønnstakere etter utvalgte landbakgrunner og utvalgte yrkesgrupper. 4. kvartal 2021. Prosent

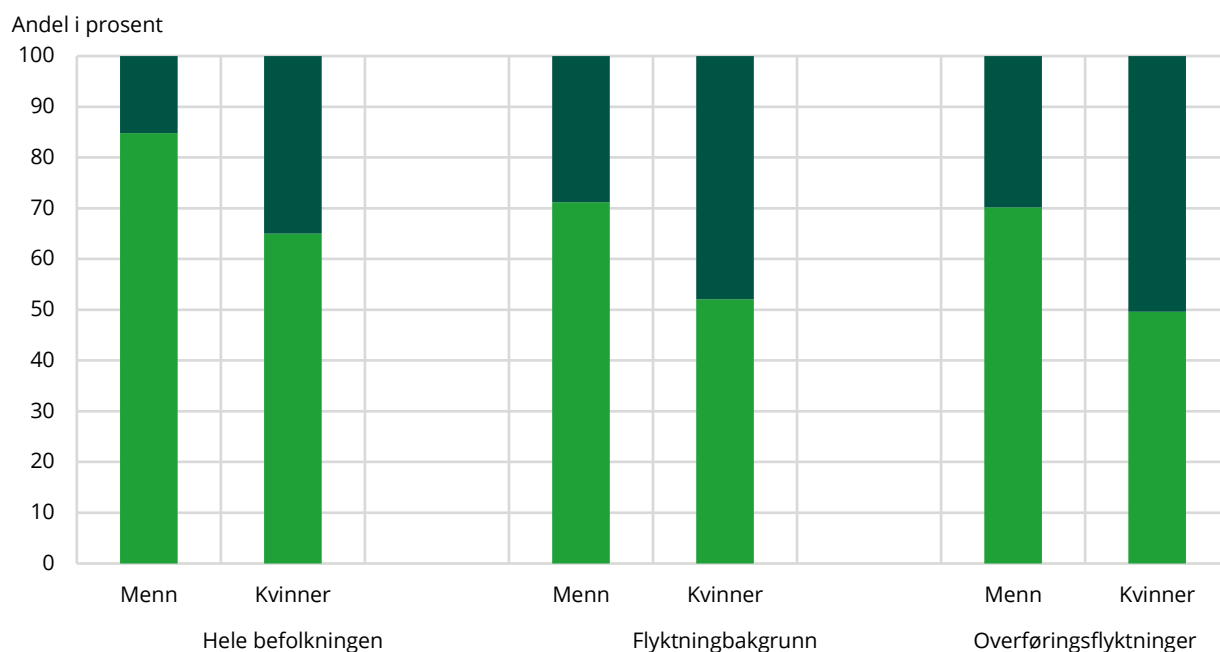
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Andre land har en helt annen yrkesfordeling, og blant dem som har bakgrunn fra blant annet Syria, Myanmar, Eritrea og Sudan er hele to av tre lønnstakere ansatt i yrkesgrupper uten krav til høyere utdanning (eksempelvis salgs- og serviceyrker, renholdere og hjelpearbeidere). De relativt store andelen blant flyktingene som er sysselsatt i disse yrkene, må blant annet ses i sammenheng med at halvparten kun har grunnskole (se. fig. 2.6).

6.10. Flere menn enn kvinner jobber heltid

Heltidsarbeid er i denne sammenhengen definert som en avtalt stillingsprosent på 100 eller mer, men hvor mange timer dette vil utgjøre per uke vil imidlertid variere fra yrke til yrke. Stillingsprosenten utgjør summen av både hovedarbeidsforholdet og eventuelle bijobber. I likhet med yrkesopplysningene, dekker også disse tallene kun lønnstakere og ikke selvstendig næringsdrivende. Andelen i heltidsarbeid regnes i prosent av lønnstakere i alt i de respektive populasjonsgruppene.

Figur 6.10 Lønnstakere 15-66 år i hele befolkningen, blant innvandrere, flyktninger og overføringsflyktninger etter kjønn og andel heltidsansatte. 4. kvartal 2021. Prosent

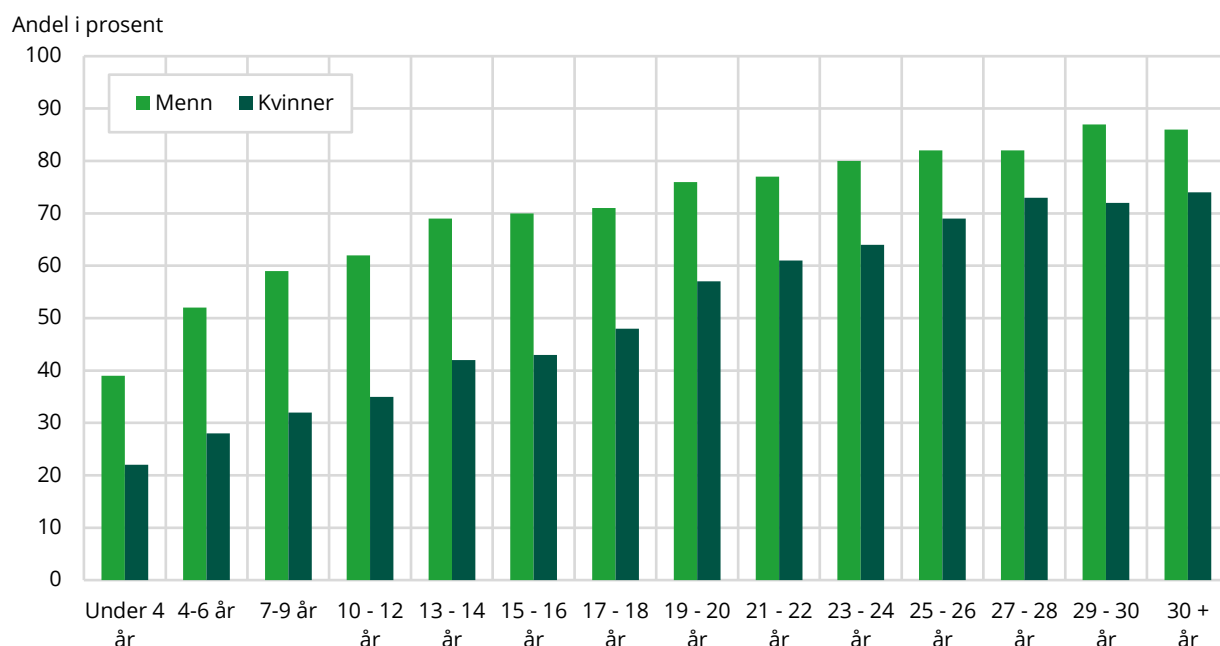

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 6.10 viser at det er stor forskjell i andel heltidsansatte mellom kvinner og menn, både i befolkningen, blant personer med flyktningbakgrunn og blant overføringsflyktninger. I alle tre gruppene er det omtrent 20 prosentpoeng flere menn som er ansatt i heltidsstillinger. Blant flyktninger og overføringsflyktninger er det om lag halvparten av de kvinnelige, og ca. 70 prosent av de mannlige lønnstakerne som jobber heltid. Dette er en betydelig lavere andel blant begge kjønn enn for befolkningen, der 85 prosent av mennene og 65 prosent av kvinnene arbeider heltid. Disse andelene har vært relativt stabile de siste årene for alle de tre gruppene.

Andelen heltidsansatte overføringsflyktninger (lønnstakere) øker med botiden for begge kjønn (figur 6.11). Blant dem med botid under fire år, er det kun 20 prosent av de kvinnelige og 40 prosent av de mannlige lønnstakerne som jobber heltid. Det er da verdt å minne om at andelen av dem med kort botid som er sysselsatt som lønnstakere, er svært lav. Dette henger igjen sammen med at de fleste flyktninger de to til tre første årene deltar i introduksjonsprogrammet. Etter 10 års botid er andelen heltidsansatte kommet opp på 35 prosent for kvinner og 65 prosent for menn, og andelene fortsetter å stige fram mot 30 års botid, der andelene er henholdsvis 75 prosent for kvinner og 85 prosent for menn. Det er dermed en noe sterkere økning i heltidsandelen for kvinner enn for menn med økt botid.

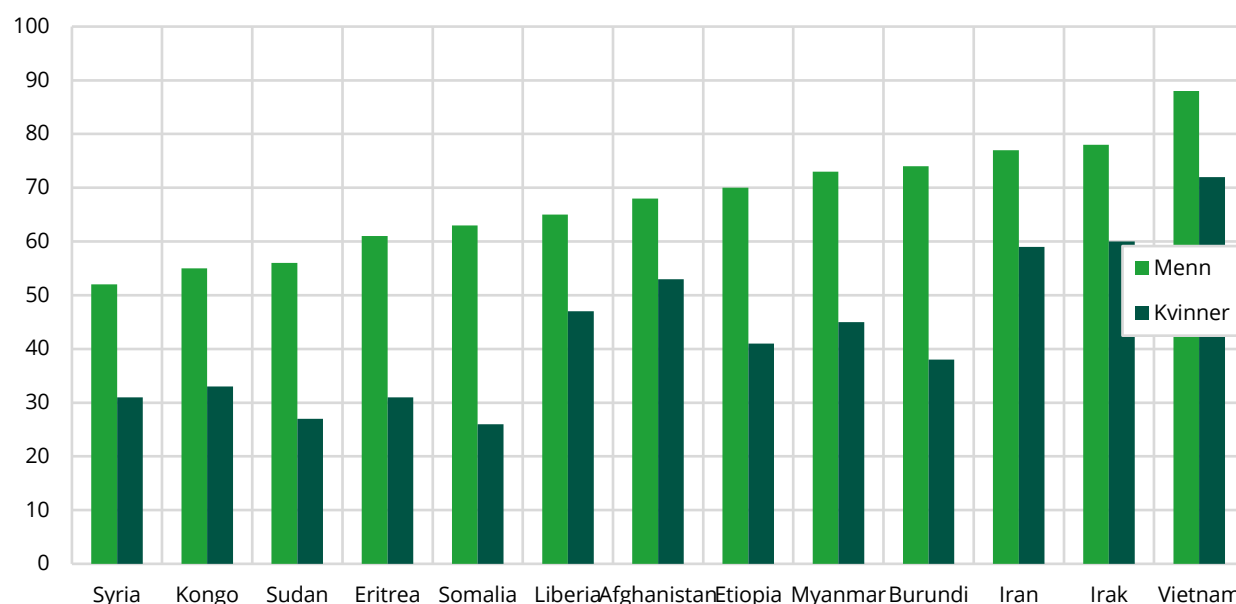
Figur 6.11 Andel overføringsflyktninger 15-66 år som er lønnstakere og har heltidsstilling, etter botid. 4. kvartal 2021. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 6.12 viser andelen lønnstakere med heltidsstilling etter landbakgrunn og kjønn for landene med flest sysselsatte overføringsflyktninger. Vi ser at det er stor variasjon i heltidsandelen etter landbakgrunn, og at det i grove trekk er de landene med lengst gjennomsnittlig botid som har størst andel heltidsansatte. Vietnam skiller seg klart ut med størst andel heltidsansatte blant begge kjønn, med hele 89 prosent blant menn og 72 prosent blant kvinner. Deretter følger Iran og Irak med snaut 80 prosent blant menn og snaut 60 prosent blant kvinner. Dette er også de tre landene med den lengste gjennomsnittlige botiden av alle.

Figur 6.12 Overføringsflyktninger 15-66-år som er lønnstakere og har heltidsstilling, etter landbakgrunn og kjønn. Utvalgte land. 4. kvartal 2021. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

I motsatt ende av skalaen finner vi Syria, som på mange områder skiller seg litt ut grunnet den korte gjennomsnittlige botiden. Her er om lag halvparten av mennene og en tredjedel av kvinnene heltidsansatte. Dette er imidlertid en økning i andelene fra 2019 og 2020, og hver årlig økning i gjennomsnittlig botid får relativt mye å si for Syria i forhold til de fleste andre land. Blant personer med bakgrunn fra Sudan, Kongo, Eritrea og Somalia er det i gjennomsnitt lav andel heltidsansatte, samtidig som det er stor forskjell mellom kvinner og menn. Andelen for menn fra disse landene ligger rundt 60 prosent, mens den for kvinner er om lag halvparten med ca. 30 prosent. I tabell 6.1 så vi også at andel sysselsatte kvinner fra disse landene er relativt lav. Dermed blir det en situasjon der det fra disse landene er få kvinner i arbeid, og de som er i arbeid har i tillegg gjerne deltidsstillinger.

Av figur 6.9 og 6.12 ser vi også at det er de landene med stor andel lønnstakere i yrkesgrupper med høyere utdanningskrav som også har de største andelene heltidsansatte, slik som tilfellet er med overføringsflyktninger fra Vietnam, Iran og Irak. Motsatt ser vi at de som har bakgrunn fra land hvor en stor andel innehar jobber uten spesielle utdanningskrav (rengjøring, butikkmedarbeidere etc.), har forholdsvis lav andel som jobber heltid (blant annet Kongo, Sudan, Eritrea og Syria).

Myanmar er også et litt spesielt tilfelle, med stor andel sysselsatte (74 prosent), men likevel svært få i yrker med krav til høyere utdanning (6 prosent). Samtidig er heltidsandelen langt lavere enn for eksempel Vietnam, med vel 70 prosent blant menn og 45 prosent blant kvinner.

6.11. Oppsummering

Samlet sett var noe under halvparten (48 prosent) av alle overføringsflyktninger i Norge sysselsatt i november 2021, og dette er 3 prosentpoeng høyere enn i november 2020. Andelen sysselsatte er klart høyere blant mannlige overføringsflyktninger (52 prosent) enn blant kvinnelige (43 prosent).

Det er en relativt sterk sammenheng mellom botid og sysselsetting, men samtidig er det variasjon etter landbakgrunn. Overføringsflyktninger fra land med relativt lang gjennomsnittlig botid har stort sett høyere andel sysselsatte enn land med kortere botid. Aller størst sysselsetting har overføringsflyktningene fra Myanmar der mer enn 7 av 10 er sysselsatte, sammenlignet med dem fra Syria, der mindre enn 1 av 4 er sysselsatt.

Blant overføringsflyktninger som er i jobb, er yrkesfordelingen annerledes enn i befolkningen i sammenlignbare aldersgrupper. Hele fire av ti overføringsflyktninger, men bare én av fire i befolkningen jobber i salgs- og serviceyrker. Tilsvarende er bare én av fire overføringsflyktninger i lederyrker eller yrker med krav til høyere utdanning, mens den tilsvarende andelen i befolkningen er om lag halvparten.

Når det gjelder arbeidstid kommer også overføringsflyktningene klart dårligere ut enn gjennomsnittet i befolkningen, og spesielt gjelder det blant kvinner. Mens halvparten av de kvinnelige overføringsflyktninger jobber deltid, er andelen bare en av tre blant kvinner i befolkningen.

7. Inntekt

Hovedfunn fra kapittelet:

- Overføringsflyktninger har lavt inntektsnivå, men det er store forskjeller når vi ser på botid og landbakgrunn.
- Vietnamesere og iranere har lang botid, relativt sterk yrkestilknytning og høyere inntekter enn andre overføringsflyktninger.
- Overføringsflyktninger fra Myanmar har sterk yrkestilknytning til tross for kortere botid.
- Syrere har kortest botid, svak yrkestilknytning og mottar i stor grad økonomiske stønader.
- Halvparten av alle overføringsflyktningene har vedvarende lavinntekt.
- Syrere, kongolesere og somaliere har størst andeler med vedvarende lavinntekt.
- Husholdninger med mange barn mottar mye overføringer og er overrepresentert i lavinntektsgruppen.
- Nær sammenheng mellom svak yrkestilknytning og vedvarende lavinntekt.

I kapittel 5 og 6 har vi sett på overføringsflyktningers deltakelse i arbeidsmarkedet, som bidrar til å skape grunnlag for gode levekår og integrering. Arbeid er en viktig kilde for selvforsørgelse og økonomiske levekår, og har betydning for i hvilken grad man har råd til å betale for livsopphold, som mat og bolig, men også for muligheter for deltakelse i samfunnet og økt livskvalitet. I dette kapittelet skal vi se nærmere på inntektssituasjonen til overføringsflyktninger.

Hvor høyt inntektsnivå har overføringsflyktninger sammenlignet med hele befolkningen og andre innvandrere? Hva består inntektene av? Har de høye nok yrkesinntekter til at de i stor grad er selvforsørget, eller er de avhengig av stønader? Hvor mange overføringsflyktninger har så lave inntekter at de lever under grensen for vedvarende lavinntekt?

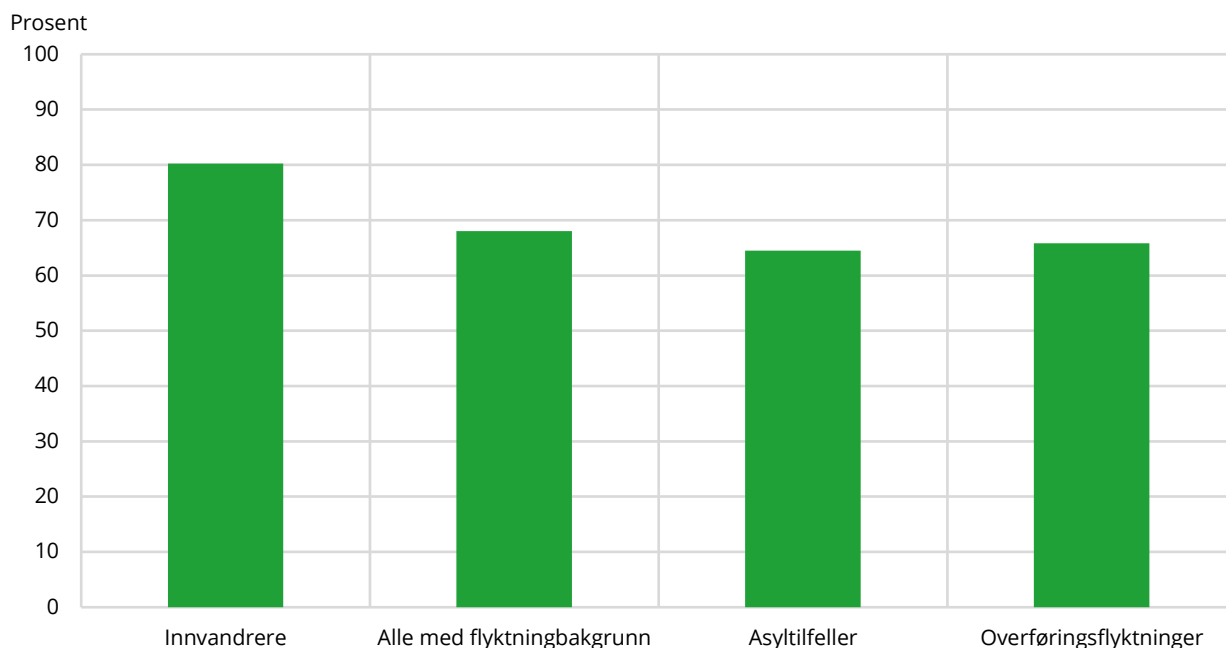
De økonomiske levekårene til en person er avhengig av husholdningens samlede inntekt. En person som har lav eller ingen egen inntekt kan likevel bo i en husholdning med høyt inntektsnivå, avhengig av inntektene til de andre husholdningsmedlemmene. Derfor vil vi her ta utgangspunkt i husholdningenes inntekter.

7.1. Inntekt etter skatt per forbruksenhet

For noen husholdninger skal inntekten deles på mange husholdningsmedlemmer, som er tilfelle for store barnefamilier, noe som har betydning for deres økonomiske levekår. For å kunne sammenligne den økonomiske velferden til personer som bor i husholdninger av ulik størrelse og sammensetning er det vanlig å justere husholdningsinntekten ved hjelp av såkalte ekvivalensskalaer eller forbruksvekter. Et inntektsbegrep som tar hensyn til dette er inntekt etter skatt per forbruksenhet, eller såkalt ekvivalensinntekt. Vi summerer da husholdningens disponible inntekt og deler denne på en forbruksvekt basert på antall voksne og barn i husholdningen, ved å benytte EU sin ekvivalensskala (se kapittel 2).

Fordi overføringsflyktninger er en yngre gruppe enn hele befolkningen, gjør vi en avgrensning på alder for at det skal bli lettere å sammenligne. Figur 7.1 viser median inntekt etter skatt per forbruksenhet for alle innvandrere, alle personer med flyktningbakgrunn, overføringsflyktninger og asyltilfeller, som andeler av inntektsnivået til hele befolkningen i samme aldersgruppe (25-66 år).

Figur 7.1 Median inntekt etter skatt per forbruksenhet (EU-skala) for personer 25-66 år i privathusholdninger etter innvandrers-/ flyktningstatus, som andeler av hele befolkningens inntektsnivå. Hele befolkningen 25-66 år = 100¹. Prosent. 2021

¹ Personer i studenthusholdninger er utelatt

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn og inntektsstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå

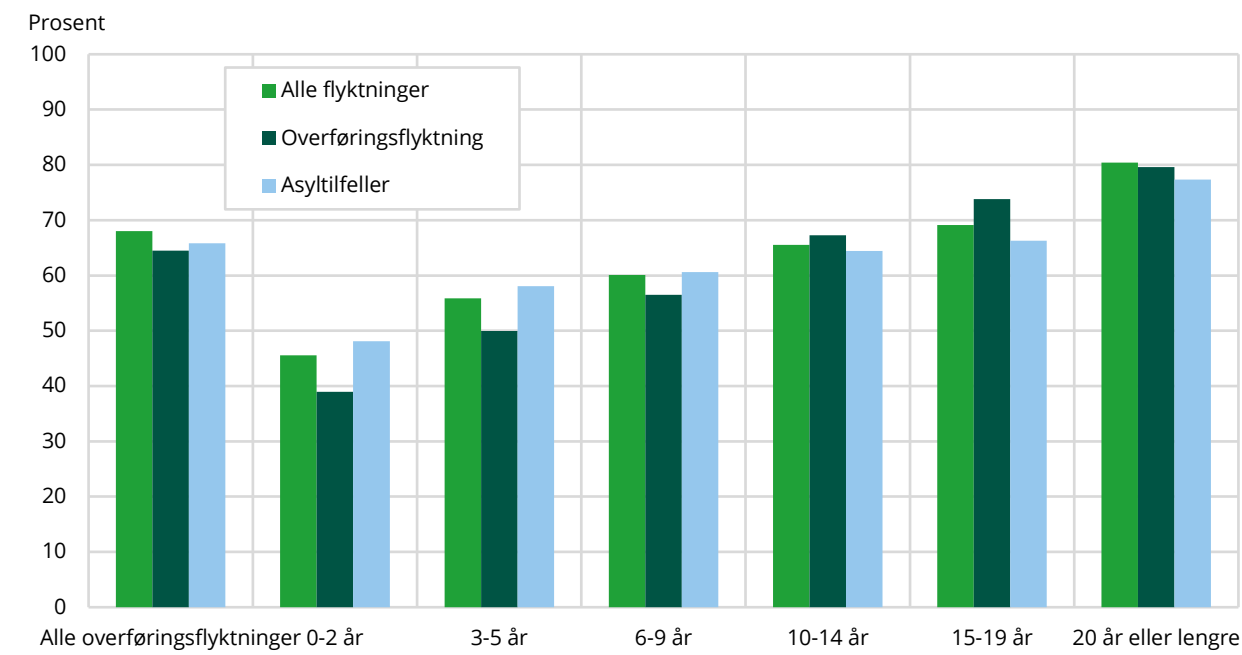
Personer med flyktningbakgrunn har lav medianinntekt, både når vi sammenligner med hele befolkningen og alle innvandrere. Medianinntekten for overføringsflyktninger og asyltilfeller tilsvarer henholdsvis 66 og 65 prosent av medianinntekten til hele befolkningen i alderen 25-66 år. Det er altså lite som skiller disse to gruppene.

Vi skal se at det er variasjoner innad i gruppen overføringsflyktninger. Hvor lenge de har bodd i Norge og landbakgrunn er faktorer som vil spille inn. I tillegg vil husholdningsstørrelse, spesielt antall barn, ha betydning for deres økonomiske situasjon.

Høyere inntekt for dem med lang botid

Det er store forskjeller i hvor lenge overføringsflyktninger har vært bosatt i Norge, og botid varierer med landbakgrunn. Noen grupper, for eksempel vietnamesere, har vært bosatt lenge i Norge. Andre igjen, som for eksempel syrere, har kort botid. Fra noen land har overføringsflyktningene kommet puljevis, som er tilfelle for kongolesere, der noen har lang botid mens andre igjen har kortere oppholdstid.

Figur 7.2 Median inntekt etter skatt per forbruksenhet (EU-skala) for personer 25-66 år i privathusholdninger etter flyktningstatus og botid, som andeler av hele befolkningens inntektsnivå. Hele befolkningen 25-66 år = 100¹. Prosent. 2021

¹ Personer i studenthusholdninger er utelatt

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn og inntektsstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå

Figur 7.2 viser inntektsnivået for personer med flyktningbakgrunn 25-66 år etter botid, som andeler av inntektsnivået i hele befolkningen i samme aldersgruppe. Uavhengig av om man er overføringsflyktning eller har asylbakgrunn er inntektsnivået høyest for dem med lengst botid.

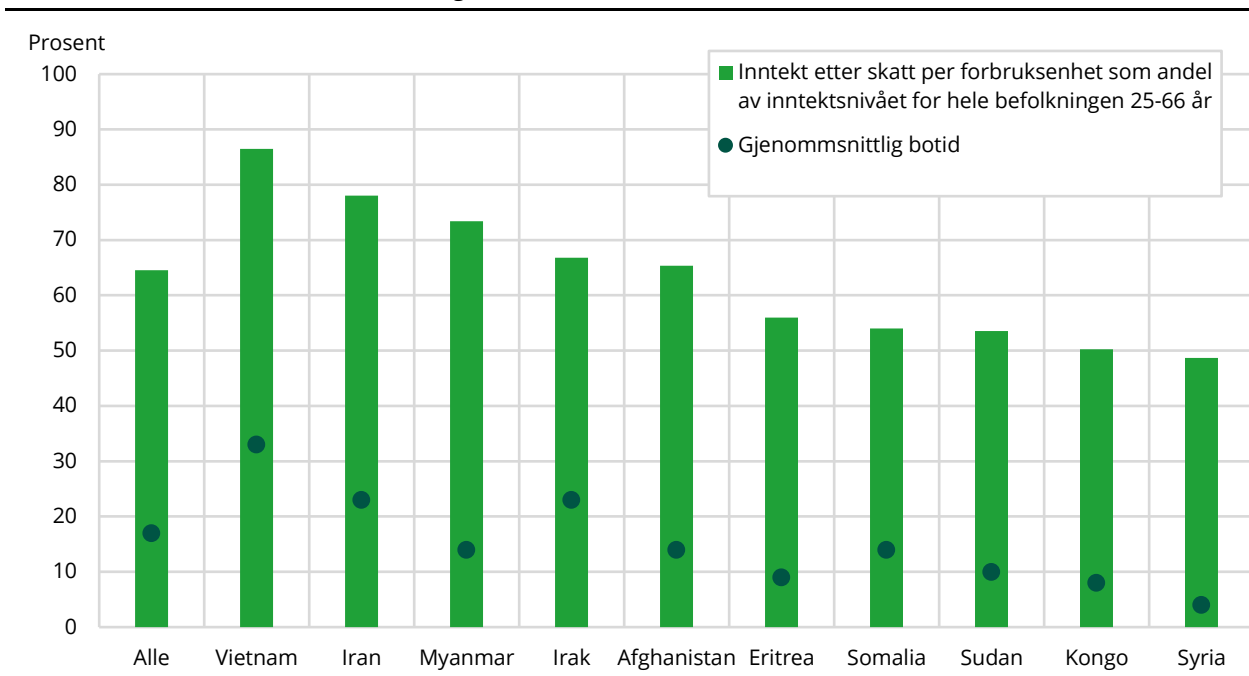
Blant dem som har kortest botid – 0-2 år – er det overføringsflyktninger som har lavest inntekt sammenlignet med hele befolkningen. Inntekt etter skatt per forbruksenhet utgjør bare 39 prosent av nivået for hele befolkningen, mens nivået tilsvarer 46 prosent for asyltilfeller med tilsvarende botid. Også for dem med noe lengre botid er det stor avstand til det generelle inntektsnivået i samfunnet, og opp til 10 års botid er det det overføringsflyktninger som har lavest inntekt.

Forskjellene mellom overføringsflyktninger og asyltilfeller utjevnes imidlertid etter 10 års botid. For overføringsflyktninger som har oppholdt seg i Norge i 10-14 år utgjør inntekt etter skatt per forbruksenhet 67 prosent av det generelle inntektsnivået i befolkningen. Vi ser dessuten at de har noe høyere inntektsnivå sammenlignet med asyltilfeller, selv om forskjellene er små. Etter 20 års botid utgjør inntektsnivået til overføringsflyktninger 80 prosent av inntektsnivået i hele befolkningen, mens det utgjør 77 prosent for asyltilfeller med like lang botid.

Vietnamesere har lengst botid og høyest inntekt

I figur 7.3 ser vi hvor mye inntekt etter skatt per forbruksenhet utgjør som prosentvis andel av hele befolkningens inntektsnivå, og vi gjør også her en aldersavgrensning på 25-66 år.

Figur 7.3 Median inntekt etter skatt per forbruksenhet (EU-skala) for overføringsflyktninger i privathusholdninger, etter landbakgrunn og gjennomsnittlig botid, som andeler av hele befolkningens inntektsnivå. Hele befolkningen 25-66 år = 100¹. Prosent. 2021

¹ Personer i studenthusholdninger er utelatt

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn og inntektsstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå

Vietnamesiske overføringsflyktninger er blant dem som har bodd lengst i Norge, med gjennomsnittlig botid på 33 år. Det er også disse som har høyest median inntekt etter skatt per forbruksenhet, som tilsvarer 86 prosent av hele befolkningens inntektsnivå. Dette er en gruppe som er godt etablert på arbeidsmarkedet, og er i stor grad selvforsørget gjennom arbeid.

Også iranere, 25-66 år i 2021, har bodd forholdsvis lenge i Norge, med gjennomsnittlig botid på 23 år. Vi har sett at overføringsflyktninger fra Iran ofte har høy utdanning (kapittel 4) og er sysselsatt i høytlønte yrker (kapittel 6). For denne gruppen utgjør inntekt etter skatt per forbruksenhet 78 prosent av hele befolkningens inntektsnivå.

Også for overføringsflyktninger fra Myanmar utgjør inntekt etter skatt per forbruksenhet en relativt stor andel sammenlignet med hele befolkningens inntektsnivå, med 73 prosent. Dette til tross for at de har kortere gjennomsnittlig botid enn mange andre – 14 år. For eksempel har irakere lengre botid – 23 år – men har likevel noe lavere inntektsnivå, som utgjør 67 prosent av inntektsnivået i hele befolkningen i tilsvarende aldersgruppe.

Overføringsflyktninger fra både Afghanistan og Somalia har like lang gjennomsnittlig botid som myanmarere – 14 år – men har lavere median inntekt etter skatt per forbruksenhet. For afghanere utgjør den 65 prosent av hele befolkningens inntekt, mens den tilsvarer 54 prosent for somaliere. Overføringsflyktninger fra Sudan har like lav inntekt, og har i gjennomsnitt 10 års botid.

Forskjellene i inntektsnivået kan sees i sammenheng med tilknytning til arbeidslivet. Som vi har sett i kapittel 6 er det få overføringsflyktninger fra Myanmar som har yrker med høyt lønnsnivå, som for eksempel lederyrker eller yrker med krav til høyere utdanning, men de har likevel en relativt sterk yrkestilknytning. Somaliere har langt svakere tilknytning til arbeidslivet, og er i større grad avhengig

av økonomiske stønader. De har dessuten et stort forsørgeransvar, med mange barn i husholdningene sine. Dette skal vi se nærmere på senere i kapitlet.

Syrere og kongolesere har kort botid og lave inntekter

Lavest inntektsnivå finner vi blant syrere og kongolesere, som har inntekt etter skatt per forbruksenhet som tilsvarer 50 prosent av hele befolkningens inntektsnivå. Det lave inntektsnivået deres kan sees i sammenheng med at de også har kort botid, i gjennomsnitt henholdsvis 4 og 8 år.

Kongolesere har kommet i ulike perioder, men over halvparten av dem er blitt bosatt i Norge i løpet av de to siste årene, noe som gir flesteparten svært kort botid.

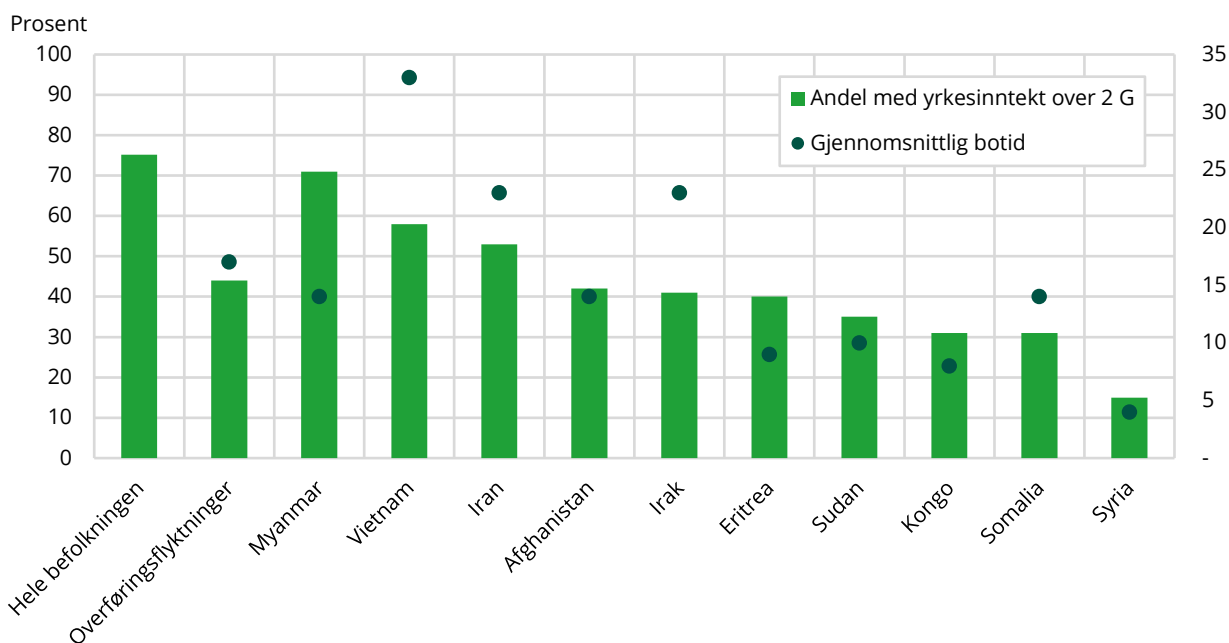
I tillegg til kort botid, har både syriske og kongolesiske overføringsflyktninger svak yrkestilknytning. I likhet med somaliere har de også mange hjemmeboende barn, og har dermed mange å dele husholdningsinntektene sine på.

Vi skal nå se nærmere på yrkestilknytningen til overføringsflyktninger, og senere på husholdningenes inntekter.

7.2. Yrkestilknytning

I inntektsstatistikken regnes en yrkestilknyttet¹² person som en som har samlet yrkesinntekt¹³ (summen av lønn og netto næringsinntekt) større enn to ganger folketrygdens grunnbeløp (2 G). Dette tilsvarte 209 432 kroner i gjennomsnitt i 2021. Denne definisjonen skiller seg fra begrep om arbeidsmarkedstilknytning og sysselsetting som blir brukt i andre kapitler i denne rapporten (se kapittel 5 og 6).

Figur 7.4 Personer¹ 25-66 år med yrkesinntekt over 2 G. Hele befolkningen og overføringsflyktninger etter landbakgrunn og gjennomsnittlig botid. 2021. Prosent

¹ Personer i studenthusholdninger er utelatt

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn og inntektsstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå

¹² I dette kapitlet blir yrkestilknytning definert ut fra størrelsen på personenes yrkesinntekt, og kan ikke sammenlignes direkte med arbeidsmarkedstilknytning og sysselsetting i kapittel 5 og 6.

¹³ Foreldre- og sykepenger inngår her i yrkesinntekt, til forskjell fra yrkesinntekt som fremstilles i husholdningenes inntekts sammensetning, der disse blir regnet som overføringer.

Figur 7.5 viser hvor store andeler i alderen 25-66 år som har yrkesinntekt over 2 G i 2021. I hele befolkningen gjelder dette 75 prosent, mens andelen er 44 prosent blant alle overføringsflyktninger. Størst andel yrkestilknyttede finner vi blant dem som har landbakgrunn fra Myanmar, med 71 prosent. Også de som har bakgrunn fra Vietnam har sterk yrkestilknytning, da 58 prosent har yrkesinntekt over 2 G. Dessuten er de som har bakgrunn fra Iran blant dem som har relativt mye yrkesinntekt, med 53 prosent.

Den svakeste yrkestilknytningen finner vi blant dem som har bakgrunn fra Syria, hvor bare 15 prosent har yrkesinntekt på over 2 G. Disse har også kort botid, og mange er fremdeles tilknyttet introduksjonsprogrammet for nyankomne flyktninger. Mange kongolesere har også kort botid i Norge, og blant disse er 31 prosent yrkestilknyttet. Somaliere har noe lengre botid, men har like svak yrkestilknytning som kongolesere, med 31 prosent.

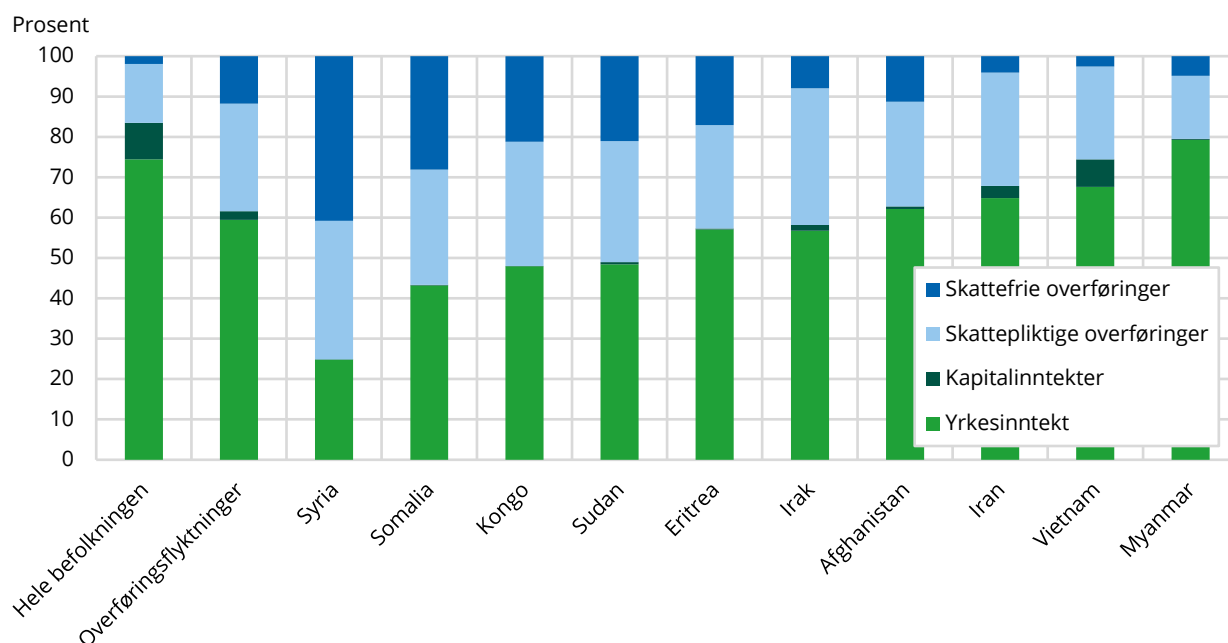
For husholdninger med svak yrkestilknytning vil samlet inntekt bestå av lite yrkesinntekt og desto mer overføringer. Vi skal nå se nærmere på hvilke typer inntekter *husholdningene* til overføringsflyktninger har. I husholdninger med to eller flere personer benytter vi kjennemerker ved hovedinntektstakeren for å klassifisere de ulike gruppene. Med hovedinntektstaker menes den personen med høyest registrert samlet inntekt i husholdningen. For eksempel vil gruppen overføringsflyktninger være husholdninger hvor hovedinntektstaker er overføringsflyktning. For å få et inntrykk av hvor stor del yrkesinntekt utgjør av samlet inntekt, gjøres en aldersavgrensning på 25-66 år, for å fokusere på husholdninger som har en hovedinntektstaker i yrkesaktiv alder. Overføringsflyktninger er også en ung gruppe, så det vil være lettere å sammenligne med hele befolkningen i tilsvarende alder.

7.3. Husholdningenes inntektsnivå og -sammensetning

Husholdningenes samlede inntekt består av yrkesinntekter (lønn og næringsinntekt), kapitalinntekter og ulike typer overføringer. Figur 7.4 viser sammensetningen av samlet inntekt for alle husholdninger og husholdninger hvor hovedinntektstaker er overføringsflyktning, 25-66 år, etter landbakgrunn. Vi ser her hvor stor andel ulike typer inntekter utgjør av husholdningens samlede inntekt.

Størrelsen på yrkesinntekt sier noe om selvforsørgelse, mens overføringer gis blant annet til dem som av ulike grunner ikke kan stå i jobb og til familier med barn (for eksempel barnetrygd). Mange overføringsflyktninger er avhengige av økonomiske stønader, som for eksempel introduksjonsstønad, sosialhjelp og bostøtte. Dette gjelder særlig for dem med kort botid i Norge.

Figur 7.5 Inntektssammensetning for alle husholdninger¹ og husholdninger hvor hovedinntektstaker er overføringsflyktning, 25-66 år, etter landbakgrunn. Kroner. 2021

¹ Personer i studenthusholdninger er utelatt

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn og inntektsstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå

Mange overføringsflyktninger har en stor andel av inntektene i form av stønader. Som vi ser av figur 7.5 er det imidlertid store forskjeller når vi ser på hovedinntektstakers landbakgrunn. Landene som er med i figur 7.5 er rangert etter hvor stor andel overføringer utgjør av husholdningen samlede inntekt, der syrerne er mest avhengig av overføringer, mens myanmarerne har minst grad av overføringer.

Myanmarere og vietnamesere har mest yrkesinntekt

For husholdninger hvor hovedinntektstaker er overføringsflyktning fra Myanmar er andelen yrkesinntekt størst, med 79 prosent. For vietnameserne utgjør yrkesinntekt 68 prosent av samlet inntekt, som er en større andel enn for andre overføringsflyktninger. Vi har imidlertid sett at inntektsnivået til myanmarerne er lavere enn for vietnameserne. At yrkesinntekten utgjør en større andel av samlet husholdningsinntekt må sees i sammenheng med at de mottar lite stønader og at husholdningenes inntektsnivå er lavere.

Syrere mottar mest overføringer

Vi har sett at de syriske overføringsflyktningene har lavest inntektsnivå. Det er også disse som i størst grad mottar overføringer, med 75 prosent av samlet husholdningsinntekt. Inntektsnivået er også lavt blant dem som har bakgrunn fra Eritrea, Somalia, Sudan og Kongo. Av disse er det de eritreiske overføringsflyktningene som har mest yrkesinntekt som del av samlet husholdningsinntekt – 57 prosent. Både for kongolesere, somaliere og sudanere utgjør overføringer mer enn halve husholdningsinntekten.

For mange overføringsflyktninger er altså offentlige økonomiske stønader viktig, og vi vil nå se nærmere på hvilke typer overføringer som er mest vanlig for disse husholdningene.

7.4. Ulike typer overføringer

Det er store forskjeller blant overføringsflyktningene når vi ser på hvor mye og hvilke typer overføringer de mottar. Tabell 7.1 viser hvilke typer overføringer husholdningene mottar etter hovedinntektstakers landbakgrunn.

Tabell 7.1 Sammensetning av samlet inntekt for husholdninger hvor hovedinntektstaker er overføringsflyktning, 25-66 år, etter landbakgrunn. Gjennomsnitt og prosent. 2021

	Alle	Eritrea	Kongo	Somalia	Sudan	Afghanistan	Myanmar	Irak	Iran	Syria	Vietnam
Gjennomsnitt											
Yrkesinntekt	402 000	282 000	254 000	226 000	228 000	396 000	587 000	383 000	481 000	136 000	633 000
Kapitalinntekter	15 000	1 000	1 000	1 000	3 000	4 000	2 000	9 000	22 000	-	64 000
Overføringer	260 000	211 000	275 000	296 000	240 000	237 000	151 000	282 000	238 000	411 000	239 000
Samlet inntekt	677 000	495 000	530 000	523 000	470 000	638 000	740 000	675 000	742 000	547 000	935 000
Inntekt etter skatt	540 000	410 000	447 000	444 000	396 000	510 000	587 000	532 000	568 000	495 000	704 000
Andeler av samlet inntekt											
Yrkesinntekt	59	57	48	43	48	62	79	57	65	25	68
Kapitalinntekter	2	-	-	-	1	1	-	1	3	-	7
Overføringer i alt	38	43	52	57	51	37	20	42	32	75	26
Skattepliktige overføringer	27	26	31	29	30	26	16	34	28	34	23
Herav:											
Alderspensjon	1	1	-	-	1	1	1	1	1	-	2
Uføretrygd	10	6	2	10	7	10	5	19	14	4	12
Arbeidsavklaringspenger	4	3	2	4	4	4	2	5	4	7	2
Dagpenger ved arbeidsledighet	3	3	2	6	4	2	3	3	3	2	3
Foreldrepenger	1	2	1	1	1	2	1	1	1	-	1
Sykepenger	2	2	1	2	1	3	2	3	3	1	2
Introduksjonsstønad	4	6	21	1	10	-	-	-	-	17	-
Andre skattepliktige overføringer	2	4	2	5	4	3	1	2	2	3	2
Skattefrie overføringer	12	17	21	28	21	11	5	8	4	41	3
Herav:											
Barnetrygd	2	3	5	4	3	2	2	2	1	6	1
Bostøtte	1	2	2	4	3	1	-	1	-	4	-
Sosialhjelp	5	7	9	13	9	4	1	3	1	17	1
Studiestipend	2	2	3	2	2	2	1	1	-	9	-
Andre skattefrie overføringer	2	3	3	4	4	2	1	2	1	4	1
Samlet inntekt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Antall husholdninger	16 487	435	1 286	332	438	1 055	1 134	1 882	2 822	2 332	1 859

¹ Personer i studenthusholdninger er utelatt

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn og inntektsstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå

Introduksjonsstønad er viktig for syrere og kongolesere

Overføringsflyktninger fra Syria har svak yrkestilknytning, og i gjennomsnitt består hele 75 prosent av husholdningenes inntekt av overføringer. Fordi de har kort botid er mye av dette introduksjonsstønad for nyankomne flyktninger. Dette er en skattepliktig inntekt som alene utgjør 17 prosent av samlet inntekt (før skatt).

Syriske husholdninger mottar også en del sosialhjelp og bostøtte, som utgjør henholdsvis 17 og 4 prosent av all inntekt. Fordi syriske husholdninger har mange barn under 18 år, består 6 prosent av inntektene deres av barnetrygd. Vi ser at samlet husholdningsinntekt også inneholder en del studiestipend, som indikerer at en del av dem er under utdanning. I tillegg mottar de syriske overføringsflyktningene relativt mye arbeidsavklaringspenger og uføretrygd, som utgjør henholdsvis 7 og 4 prosent av samlet husholdningsinntekt.

Også mange kongolesere har kort botid i Norge, og har introduksjonsstønad som en viktig inntektskilde. Denne utgjør 21 prosent av samlet inntekt for kongolesiske husholdninger. I tillegg mottar de en del sosialhjelp og bostøtte, som til sammen utgjør 11 prosent av samlet husholdningsinntekt. De kongolesiske husholdningene har også mange barn, og barnetrygd utgjør 5 prosent av samlet inntekt.

Mye sosialhjelp til somaliere

Foruten syrere, som i minst grad har yrkesinntekt, har også husholdninger med hovedinntektstaker som er overføringsflyktning fra Somalia svak yrkestilknytning. I alt utgjør overføringer 57 prosent av samlet inntekt for denne gruppen. Uføretrygd utgjør 10 prosent, mens dagpenger ved arbeidsledighet og arbeidsavklaringspenger utgjør henholdsvis 6 og 4 prosent av samlet husholdningsinntekt.

I likhet med syriske overføringsflyktninger mottar også somaliene mye sosialhjelp og bostøtte, som utgjør henholdsvis 13 og 4 prosent av samlet husholdningsinntekt. Andelen barnetrygd er på 4 prosent, nesten like mye som for syrere og kongolesere.

Introduksjonsstønad, sosialhjelp og uføretrygd til sudanere

Over halvparten av samlet inntekt består av overføringer for husholdninger hvor hovedinntektstaker er overføringsflyktning fra Sudan. I likhet med syrere og kongolesere har også mange sudanere relativt kort botid, som gjør at de har rett og plikt til å delta i introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere. For de sudanske husholdningene utgjør derfor introduksjonsstønnen 10 prosent av samlet inntekt. Sosialhjelp utgjør 9 prosent av samlet inntekt, mens bostøtte utgjør 3 prosent. Uføretrygd gis vanligvis bare til personer som har 5 års opptjening i folketrygden, men særregler for flyktninger har gjort at det frem til 2021 også kunne utbetales til flyktninger som var uføre før de ble bosatt i Norge (NAV, 2023). For de sudanske overføringsflyktningene utgjorde uføretrygd i gjennomsnitt 7 prosent av samlet husholdningsinntekt i 2021.

Mest uføretrygd til overføringsflyktninger fra Irak og Iran

Vi har sett at iranere har relativt mye yrkesinntekt – 65 prosent av samlet husholdningsinntekt. Også irakere har mer yrkesinntekt enn mange andre overføringsflyktninger, som utgjør 57 prosent av samlet inntekt. Både iranere og irakere mottar også mye uføretrygd sammenlignet med overføringsflyktninger fra andre land. I husholdninger der hovedinntektstaker er overføringsflyktning fra Irak, utgjør denne stønnen 19 prosent av samlet inntekt, mens den utgjør 14 prosent for de iranske husholdningene.

Uføretrygd er også vanlig for vietnamesere

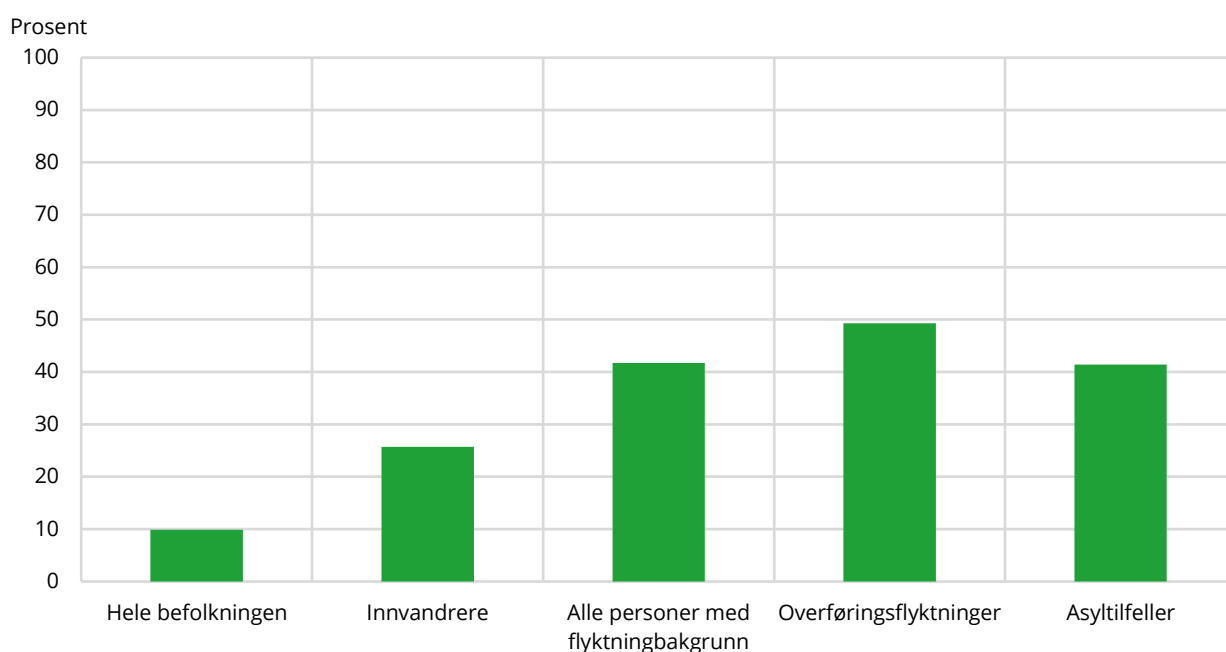
Husholdninger hvor hovedinntektstaker er overføringsflyktning med bakgrunn fra Vietnam og Myanmar er i stor grad selvforsørget gjennom inntekt fra arbeid. Dermed utgjør overføringer en mindre andel av samlet husholdningsinntekt sammenlignet med de som har bakgrunn fra andre land. I alt mottar vietnamesere og myanmarere henholdsvis 26 og 20 prosent av all inntekt i form av overføringer. For begge disse gruppene er det uføretrygd som er den største enkeltstønnen. For vietnameserne utgjør den 12 prosent, mens for myanmarerne utgjør den bare 5 prosent av samlet husholdningsinntekt. At vietnamesere mottar relativt mye uføretrygd henger sammen med at de har lang botid og derfor lengre medlemskap i folketrygden. De er dessuten eldre enn mange andre overføringsflyktninger, og er i en alder da uføretrygd er mer vanlig.

At mange overføringsflyktninger har svak yrkestilknytning, og derfor avhengig av økonomiske stønader, gjør at de har lave inntekter. Vi skal nå se nærmere på hvordan vedvarende lavinntekt henger sammen med landbakgrunn, antall barn i husholdningene, botid og yrkestilknytning.

7.5. Vedvarende lavinntekt

Vedvarende lavinntekt er definert som det å ha en inntekt etter skatt per forbruksenhet som i gjennomsnitt over en periode på tre år (2019-2021) er under 60 prosent av mediangjennomsnittet for alle personer i privathusholdninger i samme treårsperiode. Mange overføringsflyktninger har så lav inntekt at de havner under grensen for vedvarende lavinntekt, og særlig gjelder det store barnefamilier. Det er imidlertid store variasjoner når vi sammenligner på tvers av landbakgrunn, botid og antall barn i husholdningene.

Figur 7.6 Personer i privathusholdninger¹ med vedvarende lavinntekt 2019-2021. Hele befolkningen, innvandrere, alle personer med flyktningbakgrunn, overføringsflyktninger og asyltilfeller. Prosent

¹ Studenter er utelatt

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn og inntektsstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå

Halvparten av overføringsflyktningene har vedvarende lavinntekt

I hele befolkningen er det 10 prosent som har vedvarende lavinntekt. Blant innvandrere er andelen 26 prosent, og blant dem som har flyktningbakgrunn bor 42 prosent i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Overføringsflyktninger har størst andel med vedvarende lavinntekt, med 49 prosent, mens det blant asyltilfellene er 41 prosent.

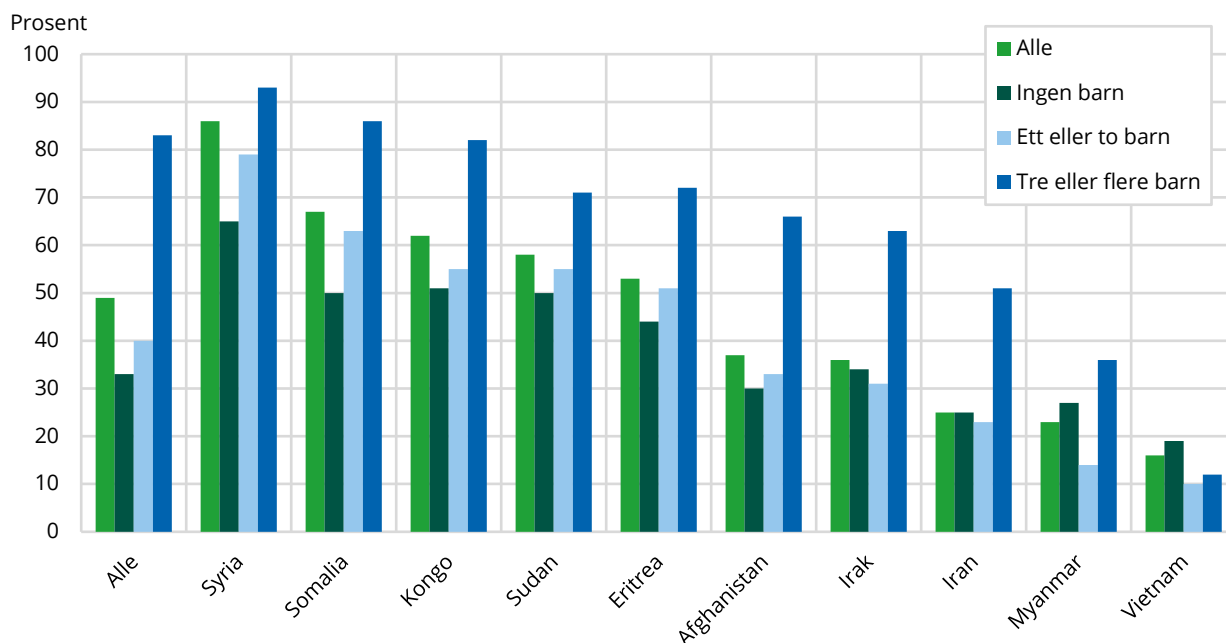
Overføringsflyktninger er imidlertid ikke en ensartet gruppe. Det er store variasjoner når vi ser på landbakgrunn, som kan sees i sammenheng med blant annet botid og antall barn i husholdningene.

Mest lavinntekt blant barnefamilier

Husholdningsstørrelse, eller forsørgerbyrden, har betydning for vedvarende lave husholdningsinntekter. Barn med bakgrunn fra land der familiene gjerne er store, har en klart større risiko for å tilhøre lavinntektsgruppen, sammenlignet med barn som vokser opp i mindre husholdninger (Epland og Normann, 2021).

Figur 7.7 viser andel overføringsflyktninger med vedvarende lavinntekt i perioden 2019-2021 etter hvor mange barn som bor i husholdningene. Blant alle overføringsflyktninger med tre eller flere hjemmeboende barn i husholdningene er andelen med vedvarende lavinntekt 83 prosent. Blant dem som bor i husholdninger uten barn er andelen «bare» 33 prosent. For nesten alle, uansett landbakgrunn, er det de store barnefamiliene som har de største andelen med vedvarende lavinntekt.

Figur 7.7 Overføringsflyktninger¹ som bor i husholdninger med vedvarende lavinntekt etter landbakgrunn og antall barn i husholdningen. 2019-2021. Prosent

¹ Studenter er utelatt

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn og inntektsstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå

Overføringsflyktninger fra Syria har størst andeler i lavinnteksgruppen, uavhengig av antall barn. I alt bor 86 prosent av de syriske overføringsflyktningene i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Andelen er noe mindre – 65 prosent – blant dem som ikke har barn. For syrere med ett eller to barn i husholdningen er andelen 79 prosent, mens hele 93 prosent av de som bor i store barnefamilier med tre eller flere barn har inntekt under lavinnteksgrensen. De store andelen med lavinntekt blant syrere henger sammen med at de har kort botid og at mange mottar introduksjonsstønad for nyankomne flyktninger, som er en stønad som ligger under lavinnteksgrensen.

Også blant somaliere og kongolesere er det svært store andeler med lavinntekt. I alt lever henholdsvis 67 og 62 prosent av overføringsflyktningene fra Somalia og Kongo under lavinnteksgrensen. Også for disse finner vi at det er de som har tre eller flere hjemmeboende barn under 18 år som har de største andelen, henholdsvis 86 og 82 prosent. Vi har tidligere sett at både somaliere og kongolesere har svak yrkestilknytning, og overføringene de mottar bidrar ikke nok til at de klarer å heve seg over lavinnteksgrensen. Mange kongolesere mottar introduksjonsstønad, og i likhet med somaliere er de avhengig av sosialhjelp.

Blant afghanske og irakiske overføringsflyktninger lever drøyt én av tre i husholdninger med vedvarende lavinntekt, som er en mindre andel enn for alle overføringsflyktninger samlet sett. Men også her finner vi at de store barnefamiliene er mer utsatt. Blant dem som har tre eller flere hjemmeboende barn i husholdningen lever om lag to av tre under lavinnteksgrensen.

Én av fire overføringsflyktninger med landbakgrunn fra Iran har vedvarende lavinntekt. Andelen er omtrent lik for dem som ikke har barn og for dem som har ett eller to hjemmeboende barn under

18 år. Blant dem som bor i husholdninger med tre eller flere barn har halvparten vedvarende lavinntekt.

Lite lavinntekt blant myanmarere og vietnamesere

Vi har sett at overføringsflyktninger fra Myanmar har relativt sterk yrkestilknytning, og er i liten grad avhengig av stønader. Myanmarerne er også blant dem som har de minste andelene med vedvarende lavinntekt. Andelen er minst blant dem som har ett eller to barn, med 14 prosent. For dem som har tre eller flere barn er andelen større – 36 prosent – men som likevel er mindre enn for store barnefamilier med bakgrunn fra andre land.

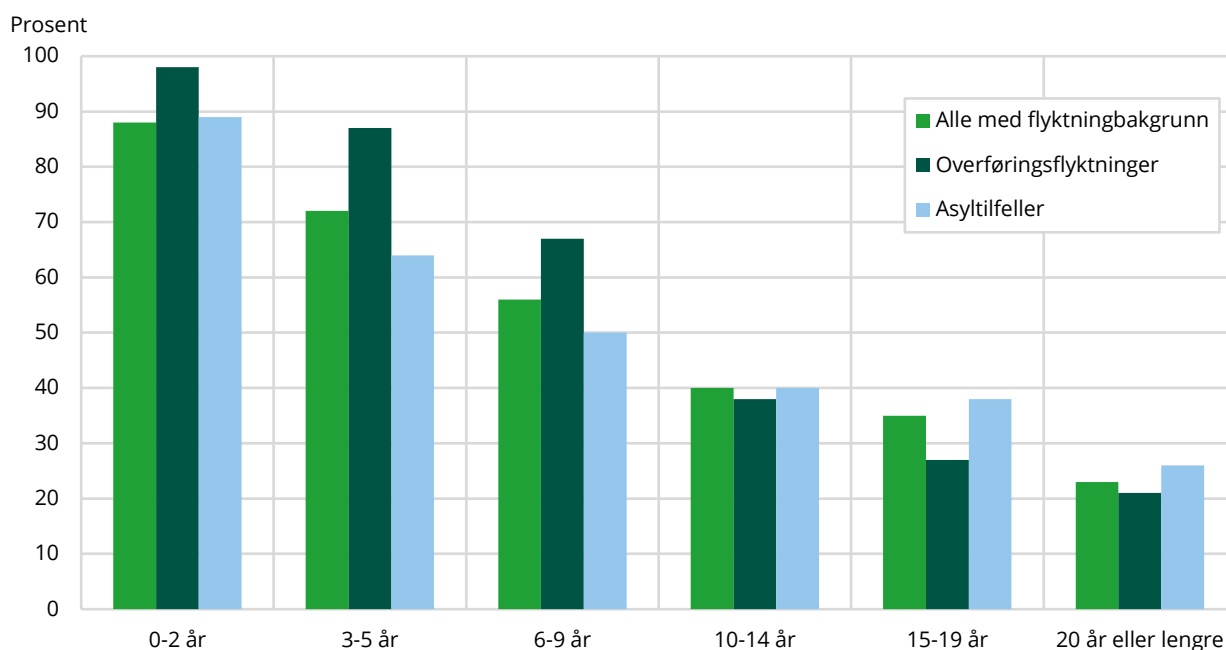
Minst lavinntekt finner vi blant overføringsflyktninger fra Vietnam. Vi har sett at dette er en gruppe som har lang botid og som har sterk yrkestilknytning sammenlignet med andre overføringsflyktninger. I alt har 16 prosent vedvarende lavinntekt, og de skiller seg noe ut fra andre overføringsflyktninger ved at det er gruppen som ikke har hjemmeboende barn som har størst andel med lavinntekt – 19 prosent. Dette er en noe større andel sammenlignet med andre vietnamesiske husholdningstyper, men langt mindre sammenlignet med overføringsflyktninger fra andre land.

Barnefamilier med bakgrunn fra Vietnam har også langt mindre andeler med lavinntekt sammenlignet med barnefamilier fra andre land. Blant dem som har ett eller to barn er det 10 prosent med vedvarende lavinntekt, og andelen er 12 prosent blant dem som har tre eller flere barn under 18 år.

Både myanmarere og vietnamesere har altså relativt små andeler med vedvarende lavinntekt. Dette kan sees i sammenheng med at begge gruppene har forholdsvis sterk tilknytning til arbeidslivet, og at yrkesinntekt utgjør en stor del av husholdningsinntekten. For vietnamesernes del har de også lang botid i Norge, og vi skal nå se nærmere på sammenhengen mellom botid og vedvarende lavinntekt. Vi sammenligner også overføringsflyktninger med alle personer med flyktningbakgrunn og dem som har blitt bosatt i Norge på grunnlag av asylsøknader.

Minst lavinntekt blant dem med lang botid

Andelene med vedvarende lavinntekt er mindre for dem med lang botid sammenlignet med dem som har bodd kort tid i Norge. Dette gjelder uansett om vi ser på alle personer med flyktningbakgrunn, overføringsflyktninger eller asyltilfeller, som vist i figur 7.8.

Figur 7.8 Personer¹ med flyktningbakgrunn i husholdninger med vedvarende lavinntekt (2019-2021), etter botid. Prosent

¹ Studenter er utelatt

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn og inntektsstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå

Blant dem med botid opp til 9 år, har overføringsflyktninger større andeler med vedvarende lavinntekt, sammenlignet med alle personer med flyktningbakgrunn og asyltilfeller. For dem som har kortest botid, 0-2 år, har nesten alle – 98 prosent – vedvarende lavinntekt. De fleste mottar introduksjonsstønad, og denne stønaden ligger under lavinntektsgrensen. Andelen er noe mindre for dem som har 3-5 års botid – 87 prosent. For dem med 6-9 års botid er andelen enda mindre – 67 prosent. Blant asyltilfeller er det imidlertid en større nedgang i andelen med lavinntekt etter noen års botid, hvor 50 prosent har vedvarende lavinntekt etter 6-9 år.

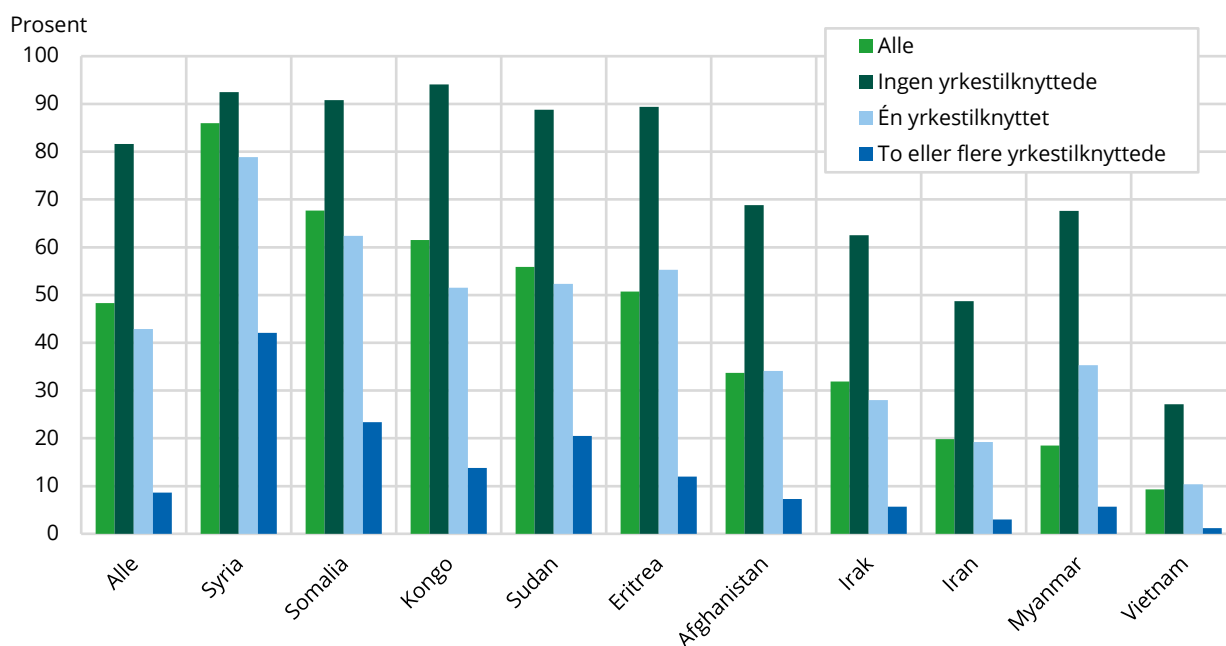
Etter 10 års botid har det utjevnet seg, og andelene med vedvarende lavinntekt er nokså like for overføringsflyktninger og asyltilfeller. Om lag fire av ti i hver gruppe har inntekt under lavinntektsgrensen. Blant dem som har 15 år eller lengre botid, er det større andeler med lavinntekt blant asyltilfellene enn blant overføringsflyktningene.

Selv etter 20 års botid er andelen med vedvarende lavinntekt blant overføringsflyktninger over dobbelt så stor som for hele befolkningen, henholdsvis 21 prosent og 10 prosent. Dette kan sees i sammenheng med svak yrkestilknytningen blant flere grupper av overføringsflyktningene til tross for at de ha bodd lenge i Norge.

Lavinntekt har nær sammenheng med yrkestilknytning

For personer i yrkesaktiv alder er det nær sammenheng mellom det å stå utenfor arbeidslivet over flere år, og det å ha vedvarende lavinntekt (Hattrem, 2022). Figur 7.9 viser andel overføringsflyktninger som bor i husholdninger med vedvarende lavinntekt (2019-2021) etter antall yrkestilknyttede i husholdningene i 2021. Vi ser her kun på de som bor i husholdninger med minst to personer over 15 år, for å få med dem som potensielt kan ha flere yrkestilknyttede. Her illustreres det tydelig at det å bo i husholdninger med vedvarende lavinntekt henger tett sammen med yrkestilknytning.

Figur 7.9 Overføringsflyktninger i privathusholdninger¹ med minst to personer over 15 år som har vedvarende lavinntekt 2019-2021, etter antall yrkestilknyttede i husholdningen. Prosent

¹ Studenter er utelatt

Kilde: Personer med flyktningbakgrunn og inntektsstatistikk for husholdninger. Statistisk sentralbyrå

Blant alle overføringsflyktninger som ikke har noen yrkestilknyttede i husholdningen er andelen med vedvarende lavinntekt 82 prosent. Når vi ser på dem som bor i husholdninger med én yrkestilknyttet, har andelen falt til 43 prosent. For dem som bor i husholdninger med to eller flere yrkestilknyttede er andelen med vedvarende lavinntekt bare 9 prosent. Jo sterkere yrkestilknytningen er i husholdningene, desto færre er det som har lavinntekt. Dette er et mønster vi finner for alle, uansett landbakgrunn. De som har to eller flere yrkestilknyttede i husholdningen har langt mindre sjanse for å havne under lavinntektsgrensen. Det er imidlertid noen grupper som likevel har store andeler med vedvarende lavinntekt selv om de er tilknyttet arbeidslivet.

Mange syrere med lavinntekt selv med to yrkestilknyttede

Blant syriske overføringsflyktninger som ikke bor sammen med noen yrkestilknyttede er andelen med vedvarende lavinntekt på hele 93 prosent. Andelen er bare litt lavere for dem som har én yrkestilknyttet i 2021 – 79 prosent. For dem som hadde to eller flere husholdningsmedlemmer med yrkesinntekt over 2 G i 2021 er det om lag fire av ti som bor i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Andelen med lavinntekt blant syriske overføringsflyktninger som har to yrkestilknyttede i husholdningen er altså langt mindre enn for dem som har én eller ingen yrkestilknyttede. Den er imidlertid større sammenlignet med overføringsflyktninger fra andre land med tilsvarende mange yrkestilknyttede i husholdningene.

At syrerne er overrepresentert i lavinntektsgruppen, til tross for at de har to yrkesinntekter i husholdningene må sees i sammenheng med at de er nokså nyetablerte på arbeidsmarkedet, og at vi her bare ser på yrkesinntekt det siste året i en treårsperiode. I tillegg har syrerne, som vi har sett, store barnefamilier. Dermed skal samlet husholdningsinntekt, inkludert yrkesinntekt, deles på mange husholdningsmedlemmer.

Også blant somaliere og sudanere er det relativt store andeler med vedvarende lavinntekt også blant dem som har to eller flere yrkestilknyttede i husholdningene. Sammen med syrerne er dette imidlertid grupper der det er få som har to eller flere yrkestilknyttede i husholdningen. Vi ser likevel at trenden er nokså lik, at andelene med vedvarende lavinntekt er størst for dem som ikke har noen

yrkestilknytning, og mindre for dem som har én, to eller flere husholdningsmedlemmer med yrkesinntekt over 2 G det siste året av treårsperioden 2019-2021.

Myanmarere med svak yrkestilknytning har vedvarende lavinntekt

Vi har allerede sett at overføringsflyktninger fra Vietnam, Iran og Myanmar har relativt sterk tilknytning til arbeidslivet. Blant myanmarere er det svært få som bor i husholdninger uten noen yrkestilknyttede – bare 11 prosent. For dem som likevel gjør det, er andelen med vedvarende lavinntekt imidlertid på høyde med andre overføringsflyktninger med bare én yrkestilknyttet, for eksempel somaliere og eritreere, med om lag 80 prosent. Også de som bare har én yrkestilknyttet i husholdningen har relativt stor andel med vedvarende lavinntekt – 28 prosent. Dette er en andel som er langt større enn for iranere og vietnamesere med bare én yrkestilknyttet, men også noe større enn for afghanere og irakere i tilsvarende husholdninger. Til forskjell fra andre overføringsflyktninger har vi sett at myanmarerne ikke mottar så mye overføringer for å kompensere for manglende yrkesinntekt. Dette kan være en årsak til at de som har svakest yrkestilknytning havner under grensen for vedvarende lavinntekt.

De fleste overføringsflyktninger fra Myanmar bor imidlertid i husholdninger med to eller flere yrkestilknyttede, og for disse er andelen med vedvarende lavinntekt svært liten – bare 5 prosent. Også blant afghanske overføringsflyktninger med to yrkestilknyttede i husholdningen er det 5 prosent med vedvarende lavinntekt. Bare iranske og vietnamesiske overføringsflyktninger med to eller flere yrkestilknyttede har mindre andeler med vedvarende lavinntekt – henholdsvis 2 og 1 prosent.

Referanser

- Barstad, A., & Sørlien Molstad, C. (2020). *Integrering av innvandrere i Norge. Begreper, indikatorer og variasjoner mellom grupper*. Oslo-Kongsvinger: SSB. Hentet fra <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/438053?ts=175daec55f8>
- Enes, A. W. (2017). *Rekordmange har kommet fra Syria de siste par årene*. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/rekordmangehar-kommet-fra-syria-siste-par-ar--331535>
- Epland, J. og Normann, T. M. (2021). *115 000 barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt*. Statistisk sentralbyrå: <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/artikler/115-000-barn-i-husholdninger-med-vedvarende-lavinntekt>
- Fedoryshyn, N. (2020). *Innvandrermodre jobber mer når mannen også er i arbeid*. SSB Analyse 2020/08. <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/innvandrermodre-jobber-mer-nar-mannen-ogsa-er-i-arbeid>
- Hattrem, A. (red., 2022). *Økonomi og levekår for lavinntektsgrupper 2022*. Statistisk sentralbyrå: <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/artikler/okonomi-og-levekar-for-lavinntektsgrupper-2022>
- Henriksen, K. (2012). *Overføringsflyktninger i Norge*. SSB rapporter 2012/07. https://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_201207/rapp_201207.pdf
- Holseter, A. M. R. (2019). *Hvordan klassifiseres en persons høyeste utdanningsnivå?* <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/hvordan-klassifiseres-en-personshoyeste-utdanningsniva>
- Jentoft, S. (2014). *Imputation of missing data among immigrants in the Register of the Population's Level of Education (BU)*. SSB Notater 2014/27. Tilgjengelig her: <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-ogpublikasjoner/imputation-of-missing-data-amongimmigrants-in-the-register-of-thepopulations-level-of-educationbuhttps://www.ssb.no/utdanning/artikler-ogpublikasjoner/imputation-of-missing-data-amongimmigrants-in-the-register-of-thepopulations-level-of-education-bu>
- Justis- og beredskapsdepartementet. (2015). *G-04/2015: Retningslinjer for arbeidet med overføringsflyktninger jf. utlendingsloven § 35*. Hentet fra regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rundskriv-g-042015-retningslinjer-for-arbeidet-med-overforingsflyktninger-jf.-utlendingsloven--35/id2426422/>
- Justis- og beredskapsdepartementet. (2020). *Kvoten for overføringsflyktninger 2020 - korrigering av tabell*. Hentet fra <https://www.udi.no/globalassets/global/presse/brev/kvoten-for-overforingsflyktninger-2020---korrigering-av-tabell-02032020.pdf>
- Justis- og beredskapsdepartementet. (2020). *Rundskriv G-15/2020: Retningslinjer for arbeidet med overføringsflyktninger jf. utlendingsloven § 35*. Hentet fra regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/contentassets/47fe09b332c54f95aad990583df64da6/rundskriv-g-15-2020---retningslinjer-for-arbeidet-med-overforingsflyktninger.pdf>
- Justis- og beredskapsdepartementet. (2021.) *Tildelingsbrev 2021 Utlendingsdirektoratet*. Hentet fra regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/contentassets/c7a16faa2e014a6ca48990e162c23778/tidelingsbrev-udi-2022-.pdf>
- Justis- og beredskapsdepartementet. (2022.) *Tildelingsbrev 2022 Utlendingsdirektoratet*. Hentet fra regjeringen.no:

- <https://www.regjeringen.no/contentassets/c7a16faa2e014a6ca48990e162c23778/tidelingsbrev-udi-2022-.pdf>
- Justis- og beredskapsdepartementet. (2021) *Tidelingsbrev 2021 Utlendingsdirektoratet*.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/c7a16faa2e014a6ca48990e162c23778/tidelingsbrev-udi-2021-av-18.12.201431798.pdf>
- Kulasingam, A. S., Strøm, F., Lunde, H. & Bratholmen, N, V, L. (2021): *Overføringsflyktninger 2020*. SSB Rapporter 2021/32. <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/artikler/overforingsflyktninger-2020>
- Kunnskapsdepartementet (2018) Integrering gjennom kunnskap. Regjeringens integreringsstrategi 2019-2022. Hentet 07.11.2023
<https://www.regjeringen.no/contentassets/710bc325b9fb4b85b29d0c01b6b6d8f1/regjeringen-s-integreringsstrategi-20192022.pdf>
- Kunnskapsdepartementet (2018). *Skal ikke bosette i områder med høy innvandrерandel*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/skal-ikke-bosette-i-omrader-med-hoy-innvanderandel/id2617022/>
- Kunnskapsdepartementet. (2020). *Regjeringen vil prioritere flyktninger som er lesbiske, homofile, bifile og transpersoner*. Hentet fra regjeringen.no:
<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringen-vil-prioritere-flyktninger-som-er-lesbiske-homofile-bifile-og-transpersoner/id2722183/>
- Meld. St. 30 (2015-2016). Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk. Hentet 07.11.2023
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-30-20152016/id2499847/sec3?q=>
- Naz, G., & Vassenden, K. (2019). Ønsket om å bli norsk statsborger sterkest hos flyktningene. SSB. Hentet fra <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/onsket-om-a-bli-norsk-statsborger-sterkest-hos-flyktningene>
- Nerland, S. M., Aurdal, P. S. & Horgen, E. H. (2011). *System for persondata - versjon 9: Dokumentasjon av årgangene 2008-2009*. SSB Notater 2011/47. Hentet fra <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/system-for-persondata-versjon-9>
- NAV (2023): Lov om folketrygd. Rundskriv til ftrl kapittel 12 – Uføretrygd:
<https://lovdata.no/nav/rundskriv/r12-00>
- Olsen, B. (2023). *Flyktninger i og utenfor arbeidsmarkedet 2021*. SSB Rapport 2023/10.
<https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/artikler/flyktninger-i-og-utenfor-arbeidsmarkedet-2021>
- Olsen, B. & Bye, K. S. (2020). *Flyktninger i og utenfor arbeidsmarkedet 2018*. SSB Rapporter 8/2020.
<https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/attachment/413598?ts=17080ded888>
- Olsen, B. & Askvik, T. (2021). *Flyktninger i og utenfor arbeidsmarkedet 2019*. SSB Rapporter 2021/05.
<https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/flyktninger-i-og-utenfor-arbeidsmarkedet-2019>
- Prop. 89 L (2019–2020). (2020). *Lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven)*. Kunnskapsdepartementet. Hentet fra
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-89-l-20192020/id2699012/>
- St. prp. nr. 1. (1999-2000). For budsjetterminen 2000. Kommunal- og regionaldepartementet.
https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/st-prp-nr-1_1999-2000/id137241/
- Statistisk sentralbyrå (2023). Yrkesfordelt månedslønn, etter kjønn, arbeidstid, sektor og næring.
<https://www.ssb.no/statbank/table/11419/>

- Statsministerens kontor. (2021). *Hurdalsplattformen*. Oslo: hentet fra Regjeringen/Senterpartiet og Arbeiderpartiet.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/cb0adb6c6fee428caa81bd5b339501b0/no/pdfs/hurdalsplattformen.pdf>
- Strøm, F. (2022). *Flere overføringsflyktninger til Norge*.
<https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/personer-med-flyktningbakgrunn/artikler/flere-overforingsflyktninger-til-norge>
- Strøm, F., Kirkeberg, M. & Epland, J. (2020). *Sekundærflytting blant personer med flyktningbakgrunn bosatt i Norge 2007-2016*. SSB Rapporter 2020/36. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/monitor-for-sekundaerflytting--432696>
- Strøm, F, Lysen, J., Kvalø, E.: *Rekordmange overføringsflyktninger*. Artikkel SSB 2022.
<https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/artikler/rekordmange-overforingsflyktninger>
- UNHCR. (2010). *Convention and Protocol Relating to the Status of Refugees*. UNHCR. Hentet fra <https://www.unhcr.org/protect/PROTECTION/3b66c2aa10.pdf>
- UNHCR. (2020). *Projected Global Resettlement Needs 2021*. UNHCR. Hentet fra <https://www.unhcr.org/protection/resettlement/5ef34bfb7/projected-global-resettlement-needs-2021-pdf.html>
- UNHCR. (2021). *Resettlement Data Portal*. Hentet fra <https://rsq.unhcr.org/en/#MAa9>
- UNHCR/CDR. (1997). *Background Paper on Refugees and Asylum Seekers from Afghanistan*. UNHCR. Hentet fra <https://www.refworld.org/docid/3ae6a6440.html>
- Utlendingsdirektoratet (UDI). (2021). *Overføringsflyktninger etter statsborgerskap, innvilgelser og ankomster (2020)*. Hentet fra [udi.no: https://www.udi.no/statistikk-og-analyse/statistikk/overforingsflyktninger-etter-statsborgerskap-innvilgelser-og-ankomster-2020/](https://www.udi.no/statistikk-og-analyse/statistikk/overforingsflyktninger-etter-statsborgerskap-innvilgelser-og-ankomster-2020/)
- Utlendingsdirektoratet (UDI). (2021). *Årsrapport 2022*. Oslo: UDI. Hentet fra https://www.udi.no/globalassets/global/aarsrapporter_i/arsrapport-udi-2021.pdf
- Utlendingsdirektoratet (UDI). (2022). *Årsrapport 2022*. Oslo: UDI. Hentet fra <https://www.udi.no/globalassets/om-udi/arsrapport-udi-2022.pdf>
- Utne, H. & Strøm, F. (2020). *Overføringsflyktninger 2019*. SSB Rapporter 2020/2.
<https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/409472?ts=16f9ec7e0e8>
- Utne, H. (2018). *Halvparten i arbeid etter syv år*. SSB Artikkel. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/halvparten-i-arbeid-etter-sju-ar>

Vedlegg A: Vedleggstabeller kapittel 6

Vedleggstabell A1 Sysselsatte personer 15-66 år etter bostedskommune og kjønn. Antall og prosent. 4.kvartal 2021

	Antall	Sysselsatte		
		I alt	Menn	Kvinner
I alt	34 348	47,9	52,2	43,3
Oslo	5 420	54,2	56,4	51,6
Bergen	1 541	49,7	51,5	47,4
Trondheim	1 508	48,5	53,9	42,3
Drammen	1 380	51,7	56,7	46,9
Stavanger	1 043	47,5	48,1	46,7
Lillestrøm	898	59,4	66,7	51,3
Kristiansand	895	47,4	50,9	43,6
Fredrikstad	843	41,9	47,5	35,7
Bærum	730	57,3	59,1	55,4
Sarpsborg	702	44,0	47,1	40,9
Lørenskog	626	65,3	71,7	57,8
Sandnes	584	48,1	54,0	40,8
Skien	530	47,0	49,3	44,5
Ålesund	450	56,4	60,2	51,9
Asker	446	57,8	61,2	54,3
Moss	373	40,2	44,3	35,3
Nordre Follo	370	52,7	56,8	48,3
Tromsø	347	47,0	54,1	40,0
Ullensaker	334	60,5	66,7	54,4
Hamar	325	47,1	51,8	42,2
Indre Østfold	316	50,3	54,1	46,5
Arendal	306	46,4	48,2	44,4
Sandefjord	305	39,3	45,9	32,2
Porsgrunn	285	47,7	48,2	47,3
Haugesund	273	50,9	53,5	48,6
Kongsberg	272	55,5	58,5	52,8
Grimstad	266	45,1	54,2	34,7
Tønsberg	255	46,7	53,3	39,2
Lillehammer	246	47,6	49,5	45,9
Gjøvik	245	45,7	53,8	36,5
Bodø	240	49,6	58,3	40,8
Larvik	235	41,7	43,2	40,0
Rælingen	232	56,0	60,3	51,7
Harstad - Hårstták	231	50,2	56,5	44,0
Stjørdal	214	39,3	38,9	39,6
Ringerike	201	48,8	54,9	42,4
Karmøy	189	42,9	52,5	32,2
Øygarden	188	33,0	42,5	24,8
Molde	188	36,2	41,8	30,9
Halden	175	52,0	53,2	50,6
Bamble	170	55,3	58,6	53,0
Lier	162	46,3	54,3	35,7
Kongsvinger	149	38,3	44,2	30,2
Midt-Telemark	146	43,2	43,8	42,4
Eidsvoll	143	50,3	64,1	39,2
Stange	137	40,1	47,3	31,7
Ringsaker	135	43,0	47,8	37,9
Eigersund	135	57,8	73,6	39,7
Nittedal	133	64,7	69,0	59,7
Vennesla	131	34,4	33,9	34,7
Elverum	130	40,8	43,1	38,5
Lindesnes	128	52,3	50,8	53,6
Askøy	128	36,7	42,6	32,4
Øvre Eiker	126	58,7	69,8	47,6
Namsos - Nåavmesjenjaelmie	126	42,9	40,7	44,8

	Antall	Sysseksatte		
		I alt	Menn	Kvinner
Time	125	47,2	54,4	38,6
Sunnfjord	121	33,1	43,4	25,0
Levanger	116	46,6	48,1	45,3
Ås	112	57,1	61,2	54,0
Nes	108	42,6	44,3	40,4
Senja	108	40,7	46,8	32,6
Kinn	106	34,9	51,1	22,0
Kristiansund	100	47,0	50,9	42,2

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figurregister

Figur 3.1	Overføringsflyktninger etter bosettingsår og landbakgrunn (største). 1987-2022. Antall.....	18
Figur 3.3	Andel som fortsatt er bosatt i Norge 1.1.2023 etter innvandringsår og flyktningkategori	26
Figur 3.4	Befolkningspyramider. Overføringsflyktninger og hele befolkningen. Prosent. 1.1.2023.....	27
Figur 3.5	Befolkningspyramider. Overføringsflyktninger og flyktninger med asylbakgrunn. Prosent. 1.1.2023	28
Figur 3.6	Bosatte overføringsflyktninger etter median botid og landbakgrunn. 15 største land. 1.1.2023.....	29
Figur 3.7	Bosatte i privathusholdning etter flyktningstatus og husholdningstype. 1.1.2023. Prosent	30
Figur 3.8	Overføringsflyktninger bosatt i privathusholdninger, etter husholdningstype og landbakgrunn. 5 største land. 1.1.2023. Prosent	31
Figur 3.10	Hele befolkningen, innvandrere, personer med flyktningbakgrunn og overføringsflyktninger etter bostedskommunens sentralitet. 1.1.2023. Prosent.....	33
Figur 3.12	Andel overføringsflyktninger bosatt i Oslo etter innvandringsår. 1.1.2023. Prosent	34
Figur 4.1	Personer 25-66 år ¹ , etter høyeste fullførte utdanningsnivå ² og innvandringskategori ³ . 2022. Prosent.....	38
Figur 4.2	Overføringsflyktninger 25-66 år ¹ med universitets og høyskolenivå ² , etter alder og kjønn. 2022. Prosent.....	39
Figur 4.3	Overføringsflyktninger 25-66 år ¹ , etter landbakgrunn og utdanningsnivå ² . 2022. Prosent	40
Figur 4.4	Overføringsflyktninger 25-66 år ¹ , etter botid i Norge og utdanningsnivå ² . 2022. Prosent	41
Figur 4.5	Grunnskolepoeng (gruppert) ¹ , etter innvandringskategori ² . 2021/2022 og 2022/2023 ..	41
Figur 4.6	Grunnskolepoeng (gruppert) ¹ for overføringsflyktninger, etter botid i Norge. 2021/2022 og 2022/2023. Prosent	42
Figur 4.7	Elever, lærlinger og lærekandidater 16-24 år ¹ registrert i videregående opplæring høsten etter de avsluttet grunnskole, etter innvandringskategori ² . 2020-2022. Prosent	43
Figur 4.8	Elever 16-24 år ¹ i videregående opplæring registrert på et av de yrkesfaglige utdanningsprogrammene, etter kjønn og innvandringskategori ² . 2022. Prosent.....	44
Figur 4.9	Elever 16-24 ¹ år som startet i Vg1 for første gang høsten 2014-2016, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter 5/6 år, etter kjønn og innvandringskategori	45
Figur 4.10	Studenter 19-29 år ¹ i universitets- og høyskoleutdanning ² , etter alder og innvandringskategori. 2022. Prosent	46
Figur 5.1	Overføringsflyktninger 15-66 år med arbeidsmarkedstilknytning etter type aktivitet og landbakgrunn. Utvalgte land. 4. kvartal 2021	50
Figur 5.2	Overføringsflyktninger 15-66 år uten arbeidsmarkedstilknytning etter type aktivitet/ytelse og landbakgrunn. Utvalgte land. 4. kvartal 2021	51
Figur 5.3	Overføringsflyktninger med arbeidsmarkedstilknytning etter aktivitet og botid. Bosettingsår 2008-2021. 18 år og eldre ved bosetting.....	52
Figur 5.4	Overføringsflyktninger bosatt 2008-2014 med arbeidsmarkedstilknytning, etter botid. 18 år og eldre ved bosetting. Andel i prosent.....	53
Figur 5.5	Overføringsflyktninger bosatt 2015-2021 med arbeidsmarkedstilknytning, etter botid. 18 år og eldre ved bosetting. Andel i prosent.....	54

Figur 5.6	Overføringsflyktninger og andre flyktninger bosatt 2008-2021 med arbeidsmarkedstilknytning etter kjønn og botid. 18 år og eldre ved bosetting. Andel i prosent.....	54
Figur 5.7	Overføringsflyktninger uten arbeidsmarkedstilknytning etter aktivitet/ytelse og botid. Bosettingsår 2008-2021. 18 år og eldre ved bosetting. Prosent.....	56
Figur 5.8	Overføringsflyktninger 15-66 år med arbeidsmarkedstilknytning etter type aktivitet og fylke. 4.kvartal 2021.....	57
Figur 5.9	Overføringsflyktninger 15-66 år uten arbeidsmarkedstilknytning etter type aktivitet/ytelse og fylke. 4. kvartal 2021. Prosent.....	58
Figur 5.10	Overføringsflyktninger 15-66 år med arbeidsmarkedstilknytning etter type aktivitet og kommune. 4. kvartal 2021. Prosent.....	59
Figur 5.11	Personer 15-66 år i befolkningen, blant innvandrere, flyktninger og overføringsflyktninger etter arbeidsmarkedstilknytning og bostedskommunens sentralitet. Gjennomsnittlig botid. 4. kvartal 2021.....	60
Figur 6.1	Sysselsatte etter innvandrerkategori, landbakgrunn og kjønn (utvalgte land). Andel av personer i alt 15-66 år i hver gruppe. 4. kvartal 2021.....	63
Figur 6.2	Sysselsatte overføringsflyktninger etter bosettingskull og kjønn. Andel i prosent i hvert kull. 4. kvartal 2021.....	64
Figur 6.3	Sysselsatte etter innvandrerkategori og aldersgrupper. Andel av personer i hver aldersgruppe. 4. kvartal 2021. Prosent.....	65
Figur 6.4	Sysselsatte overføringsflyktninger etter alder og kjønn. Andel av personer i hver aldersgruppe. 4. kvartal 2021. Prosent.....	66
Figur 6.5	Sysselsatte overføringsflyktninger etter bostedskommune, utvalgte kommuner. Andel av personer i alt. 15-66 år. 4.kvartal 2021.....	68
Figur 6.6	Sysselsatte lønnstakere blant hele befolkningen, personer med flyktningbakgrunn og overføringsflyktninger, etter næring. 15-66 år. 4. kvartal 2021. Prosent.....	69
Figur 6.7	Lønnstakere i alt, flyktninger i alt og overføringsflyktninger etter yrkesgruppe. 15-66 år. 4. kvartal 2021. Prosent.....	71
Figur 6.8	Lønnstakere 15-66 år etter utvalgte yrkesgrupper og kjønn. Hele befolkningen, flyktninger og overføringsflyktninger. 4. kvartal 2021. Prosent.....	72
Figur 6.9	Overføringsflyktninger 15-66 år som er lønnstakere etter utvalgte landbakgrunner og utvalgte yrkesgrupper. 4. kvartal 2021. Prosent.....	73
Figur 6.10	Lønnstakere 15-66 år i hele befolkningen, blant innvandrere, flyktninger og overføringsflyktninger etter kjønn og andel heltidsansatte. 4. kvartal 2021. Prosent.....	74
Figur 6.11	Andel overføringsflyktninger 15-66 år som er lønnstakere og har heltidsstilling, etter botid. 4. kvartal 2021. Prosent.....	75
Figur 6.12	Overføringsflyktninger 15-66-år som er lønnstakere og har heltidsstilling, etter landbakgrunn og kjønn. Utvalgte land. 4. kvartal 2021. Prosent.....	75
Figur 7.1	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet (EU-skala) for personer 25-66 år i privathusholdninger etter innvandrer-/ flyktningstatus, som andeler av hele befolkningens inntektsnivå. Hele befolkningen 25-66 år = 100 ¹ . Prosent. 2021.....	78
Figur 7.2	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet (EU-skala) for personer 25-66 år i privathusholdninger etter flyktningstatus og botid, som andeler av hele befolkningens inntektsnivå. Hele befolkningen 25-66 år = 100 ¹ . Prosent. 2021.....	79
Figur 7.3	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet (EU-skala) for overføringsflyktninger i privathusholdninger, etter landbakgrunn og gjennomsnittlig botid, som andeler av hele befolkningens inntektsnivå. Hele befolkningen 25-66 år = 100 ¹ . Prosent. 2021.....	80
Figur 7.4	Personer ¹ 25-66 år med yrkesinntekt over 2 G. Hele befolkningen og overføringsflyktninger etter landbakgrunn og gjennomsnittlig botid. 2021. Prosent.....	81
Figur 7.6	Personer i privathusholdninger ¹ med vedvarende lavinntekt 2019-2021. Hele befolkningen, innvandrere, alle personer med flyktningbakgrunn, overføringsflyktninger og asyltilfeller. Prosent.....	86

Figur 7.8	Personer ¹ med flyktningbakgrunn i husholdninger med vedvarende lavinntekt (2019-2021), etter botid. Prosent.....	89
Figur 7.9	Overføringsflyktninger i privathusholdninger ¹ med minst to personer over 15 år som har vedvarende lavinntekt 2019-2021, etter antall yrkestilknyttede i husholdningen. Prosent.....	90

Tabellregister

Tabell 3.1	Personer med flyktningbakgrunn etter flyktningstatus. Antall og prosent	16
Tabell 3.2	Innvandringer, etter landbakgrunn, verdensdel og flyktningstatus. 20 største land. Antall og prosent. 1.1.2023	17
Tabell 3.3	Antall overføringsflyktninger etter bosettingsår og rangert etter hvilke land de tre landene med flest bosatte	21
Tabell 3.4	Overføringsflyktninger fra utvalgte land. Landbakgrunn og statsborgerskap ved innvandring. Antall innvandring per 1.1.2023	22
Tabell 3.5	Tallet på overføringsflyktninger fra utvalgte land, etter landbakgrunn og statsborgerskap ved innvandring. Antall innvandring per 1.1.2023	23
Tabell 3.6	Overføringsflyktninger etter alder (ved bosetting), kjønn og landbakgrunn. 15 største land. Antall innvandring per 1.1.2023. Antall og prosent	25
Tabell 3.7	Bosatte overføringsflyktninger etter botid og landbakgrunn. 15 største land. 1.1.2023. Antall og prosent	29
Tabell 3.8	Hele befolkningen, innvandrere, personer med flyktningbakgrunn og overføringsflyktninger etter bostedsfylke. 1.1.2023. Antall og prosent	32
Tabell 3.9	Overføringsflyktninger etter bostedskommune. Hele landet og i Oslo. 15 største land. 1.1.2023. Antall og prosent	35
Tabell 3.10	Overføringsflyktninger etter norsk/utenlandsk statsborgerskap og landbakgrunn. 15 land med flest overføringsflyktninger. 1.1.2023. Antall og prosent	36
Tabell 5.1	Personer 15-66 år i befolkningen, blant innvandrere, flyktninger og overføringsflyktninger etter arbeidsmarkedstilknytning og type aktivitet. Prosent. 4. kvartal 2021	49
Tabell 6.1	Sysselsatte etter innvandrerkategori og landbakgrunn (utvalgte land) 15-66 år. 4. kvartal 2021. Antall og andel	62
Tabell 6.2	Sysselsatte overføringsflyktninger etter bostedsfylke. Andel av personer i alt. 4. kvartal 2021. Prosent	67
Tabell 6.3	Sysselsatte lønnstakere 15-66 år i hele befolkningen, blant innvandrere, flyktninger og overføringsflyktninger etter næring og type aktivitet. 4. kvartal 2021. Prosent	70
Tabell 6.4	Lønnstakere 15-66 år etter yrkesgruppe og kjønn. Hele befolkningen, flyktninger og overføringsflyktninger. 4. kvartal 2021. Prosent	72
Vedleggstabell A1	Sysselsatte personer 15-66 år etter bostedskommune og kjønn. Antall og prosent. 4.kvartal 2021	95